

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

26 november 1999

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Cis Schepens
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys,
Eddy Schuermans, Johan Weyts ;

de heren Jacques Laverge, Didier Ramoudt, Cis Schepens,
Jul Van Aperen ;

de heren Mathieu Boutsen, Roland Van Goethem, Frans
Wymeersch ;

de heren Robert Voorhamme, Chokri Mahassine ;

de heer Jos Stassen ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Johan De Roo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, Peter
Gysbrechts, André Moreau ;

de heren Jean Geraerts, Jan Penris, Miel Verrijken ;

de heren Jacky Maes, Leo Peeters ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer Jan Loones.

Namen eveneens deel aan de discussie :

de heren Jos De Meyer en Eric Van Rompuy en mevrouw
Isabel Vertriest.

Zie :

15 (1999-2000)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

– Nrs. 2 tot 4 : Amendementen

– Nr. 5-A : Verslag namens de Commissie voor
Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en
Stedelijk Beleid

– Nr. 5-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel
en de Vlaamse Rand

– Nr. 5-C : Verslag namens de Commissie voor
Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

– Nr. 5-D : Verslag namens de Commissie voor Cultuur,
Media en Sport

Zie ook :

13 (1999-2000)

– Nr. 1 : Toelichtingen

16 (1999-2000)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

Blz.

DEEL I: BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW VERA DUA, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN LANDBOUW : LAND- EN TUINBOUW, LANDBOUWPROMOTIE EN VLAAMS VISSERIJ- EN AQUICULTUURBELEID	6
I. ALGEMENE BESPREKING	6
1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER BIJ DE BEGROTING 2000	6
2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN	9
2.1. Het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid	9
2.2. Het Vlaamse visserij- en aquicultuurbeleid	13
3. ANTWOORD VAN DE MINISTER MET REPLIEKEN VAN DE LEDEN	13
3.1. De Vlaamse land- en tuinbouwsector	13
3.2. Het Vlaamse visserij- en aquicultuurbeleid	18
II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMINGEN	20
a) Decreetbepalingen	20
b) Begrotingstabel	21
III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL	26
DEEL II: BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, RUIMTELIJKE ORDENING EN MEDIA : ECONOMIE, KMO, WETENSCHAPPEN, TECHNOLOGIE- EN INNOVATIE-BELEID	26
I. ALGEMENE BESPREKING	26
1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER BIJ DE BEGROTING 2000 EN ENKELE BELANGRIJKE BELEIDSPISTES	26
1.1. Macro-economisch klimaat	27
1.2. Structureel	27
1.3. Macro-economische stabiliteit	28
1.4. Goed geschoolde arbeidskrachten : een absolute must	29
1.5. Micro-economische flexibiliteit	29
1.6. In begrotingstermen uitgedrukt	29
1.7. Ondernemers : motoren van vernieuwing	29
1.8. Expansiesteun : klaar voor de 21ste eeuw ?	32
1.9. Vernieuwd regionaal beleid	33
1.10. De ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van nieuwe technologie als hefboom voor onze economie	33

2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN MET ANTWOORD VAN DE MINISTER EN REPLIEKEN VAN DE LEDEN	35
2.1. Overnamebod van GIMV NV op alle uitstaande aandelen van Alpinvest (Nederland)	35
2.2. Ondernemers : motoren van vernieuwing en vernieuwd regionaal beleid	41
2.2.1. Sub-regionaal economisch beleid : werking van de GOM's, streekplatforms en streekcharters, Europees doelstellingenbeleid	41
2.2.2. Stimulering van het ondernemerschap, verlagen van de drempels tot ondernemerschap, starters, bestaande ondernemingen, falende ondernemingen, horizontale initiatieven	45
2.3. Lastenverlaging voor de ondernemingen (Marivlam, Vlaminov en Vlamivorm) en expansiesteun	51
II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING	53
a) Decreetsbepalingen	53
b) Begrotingstabel	57
III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL	59
DEEL III : BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER RENAAT LANDUYT, VLAAMS MINISTER VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME : WERKGELEGENHEID EN TOERISME	59
I. ALGEMENE BESPREKING	59
1. TOERISME	59
1.1. Inleidende toelichting door de minister	59
1.2. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de minister en replieken van de leden	60
1.2.1. Promotie van Vlaanderen	60
1.2.2. Rol van de minister voor toerisme	61
1.2.3. Samenwerking tussen bestuursniveaus en sectoren	62
1.2.4. Budgettaire middelen	63
1.2.5. Decretaal kader van het toeristisch beleid	63
1.2.6. Opleiding in de Toeristische sector	64
1.2.7. Statistisch instrumentarium	64
1.2.8. Appartementstoerisme	64
1.2.9. Congrestoerisme	64
1.2.10. Toeristische infrastructuur	65
1.2.11. Adviezen en onderzoeksprojecten	65
1.2.12. Reisbureaus	65

1.2.13. Wereldtentoonstelling Hannover	65
1.2.14. Samenstelling Raad van Beheer Toerisme Vlaanderen	66
2. WERKGELEGENHEID	66
2.1. Inleidende toelichting door de minister	66
2.1.1. Werkwinkels	66
2.1.2. Startbanen en werkgelegenheidsprogramma's	66
2.1.3. Opleiding en vorming	67
2.1.4. Arbeid en vrije tijd	67
2.2. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de minister en replieken van de leden	67
2.2.1. Algemeen kader : verhoging van de werkzaamheidsgraad	67
2.2.2. Werkgelegenheidsbeleid : startbanen en omzetting van tewerkstellings- programma's in reguliere arbeid	68
2.2.3. Werkwinkels en de rol van de VDAB	71
2.2.4. Opleiding en bijscholing	73
II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING	73
III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL	73

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000 behandeld op 10, 17 en 25 november 1999.

Het verslag is opgesplitst in drie delen :

Deel I : Bevoegdheden van mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw :

- Landbouw, Tuinbouw en het Vlaamse Visserij- en Aquicultuurbeleid ;
- Landbouwpromotie ;

Deel II : Bevoegdheden van de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu :

- Economie, KMO ;
- Wetenschappen-, Technologie- en Innovatiebeleid ;

Deel III : Bevoegdheden van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme :

- Werkgelegenheid ;
- Toerisme.

DEEL I : BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW VERA DUA, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN LANDBOUW : LAND- EN TUINBOUW, LANDBOUWPROMOTIE EN VLAAMS VISSERIJ- EN AQUICULTUURBELEID

I. ALGEMENE BESPREKING

1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER BIJ DE BEGROTING 2000

Minister Vera Dua stipt aan dat de eerste landbouwbegroting van de nieuwe Vlaamse regering vooral moet worden gezien als een overgangsbegroting, alhoewel toch nu reeds voor de financiering van nieuwe initiatieven de nodige kredieten werden ingeschreven in deze overgangsbegroting

en dit als aanloop naar een trendbreuk in het beleid.

Wat de landbouwsector betreft, is het Vlaams Gewest bevoegd voor het investeringsbeleid via het VLIF, het promotiebeleid inzake land- en tuinbouw producten, de steun aan de landbouw in probleemgebieden en de plattelandontwikkeling.

De belangrijkste uitgave op de landbouwbegroting blijft het *Vlaams Landbouwinvesteringsfonds* (VLIF). Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt ertoe gemachtigd ten laste van zijn begroting een bedrag van 2,3 miljard frank vast te leggen, wat in feite de belangrijke impact van dit financieringsinstrument op de begroting onderstreept.

Voor de "*Subsidies voor landbouwvormingsactiviteiten*" wordt een krediet van 121,3 miljoen op de begroting ingeschreven. Het betreft de initiatieven voor de permanente vorming van personen die werkzaam zijn in de landbouwsector. Voor de financiering van de "Uitgaven met betrekking tot bedrijfsbegeleiding en bedrijven in moeilijkheden" is een krediet uitgetrokken van 8,3 miljoen frank.

De minister verklaart veel belang te hechten aan de subsidies die worden voorzien voor de "*ondersteuning en onderzoek met betrekking tot de milieuvriendelijke landbouwproductiemethode en biologische landbouw*". Hiervoor is een krediet ingeschreven van 135 miljoen frank.

Voor de financiering van de *plattelandontwikkeling* wordt een krediet uitgetrokken van 145 miljoen frank. Oorspronkelijk was dit krediet voorbestemd voor de cofinanciering van de projecten voor de doelstelling 5b-gebieden. In deze context zullen eveneens maatregelen worden genomen in het kader van de plattelandsverordening.

Voor specifieke *subsidies voor land- en tuinbouwbeleid* in het kader van diversificatie, biolandbouw, hoeveverwerking en verkoop wordt een krediet van 110 miljoen frank uitgetrokken. In het begrotingsjaar 2000 zal dit worden aangewend voor de ondersteuning van nieuwe projecten die kaderen in het duurzaam landbouwbeleid.

Voor de investeringsdossiers in de *zeevisserij* wordt 155,5 miljoen frank voorbehouden. Deze som zal vooral worden aangewend voor de modernisering van vaartuigen en de financiering van de overname van vaartuigen door jonge reders via een tussenkomst in de overnameprijs. Met dit budget zullen een dertigtal dossiers een toelage kunnen krijgen.

Het is de bedoeling de verankering van de Belgische vloot in Vlaamse handen na te streven.

Er is een aparte vermelding voor de VLAM, de Vlaamse promotiedienst voor land- en tuinbouw producten. Voor de VLAM is een extra-krediet uitgetrokken van 25 miljoen frank naar aanleiding van de dioxinecrisis. Het betreft het nemen van specifieke maatregelen met het oog op het herstel van het consumentenvertrouwen in de Belgische producten. 10 miljoen frank wordt aangewend voor de binnenlandse marktpromotie en 15 miljoen frank voor de buitenlandse promotie-activiteiten.

Het ligt verder in de bedoeling van *de minister* om komaf te maken met de wildgroei aan labels. Er zal een reglementering worden uitgewerkt met het oog op herstel van het vertrouwen in de labels. De VLAM is nogal vlot in het lanceren van nieuwe labels, waardoor de consument in verwarring kan worden gebracht.

Vervolgens licht *de minister* een aantal algemene beschouwingen en perspectieven voor de nabije toekomst toe als volgt.

De economische leefbaarheid van de Vlaamse land- en tuinbouw staat duidelijk onder druk. Vanuit de Wereldhandelsorganisatie en het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid rukt de liberalisering op. Het markt- en prijsbeleid wordt reeds vele jaren gekenmerkt door een prijsdaling, gekoppeld aan een inkomenssteun die onvoldoende is om het inkomensverlies te compenseren.

Dit is vooral voor de grondgebonden sectoren van graan, zuivel en rundvlees nefast. Het zijn juist de grondgebonden bedrijven die veelal op zelfstandige basis een inkomen realiseren, de open ruimte invullen en er gestalte aan geven. Zij vormen dan ook de basis voor een toekomstig plattelandsbeleid. Dit plattelandsbeleid is naast het markt- en inkomensbeleid een voor Vlaanderen minstens even belangrijk aspect van het Europees beleid. Op Europees vlak zal de uitvoering van de plattelandsverordening de komende zeven jaar bijdragen tot de integratie van alle vroegere doelstellingen die in het kader van de Europese Structuurfondsen, de Verordening 2078/92 en de 5b-gebieden werden vooropgesteld.

Heel concreet betekent dit dat alle maatregelen die kaderen in deze vroegere verordeningen en die voor Europese cofinanciering in aanmerking komen, in het programmeringsdocument voor de plattelandsverordening moeten worden opgenomen, en dat het federale ministerie van Landbouw

voor eind 1999 de federale programma's en de programma's van de drie gewesten gecoördineerd zal indienen.

De minister brengt vervolgens onder de attentie van de commissie dat dit een bijzonder belangrijk document is dat voor een groot deel de toekomst van het landbouw- en plattelandsbeleid zal bepalen en dit zeker de komende zes jaar.

Zonder te willen tussenkomen in de regeling van de werkzaamheden van deze Commissie durft de minister toch te suggereren dat de Commissie tijdens een gedachtewisseling aandacht zou besteden aan dit belangrijk programmeringsdocument waaraan de bevoegde administratie thans de laatste hand legt. Dit document is een duidelijke weerspiegeling van de nieuwe accenten die in het landbouwbeleid worden gelegd.

Een en ander betekent ook dat het inkomen van de bedrijven niet enkel zal worden bepaald door de produktie, maar ook door de mate waarin de landbouwbedrijven deelnemen aan het beheer van de open ruimte. In dit kader zullen beheersovereenkomsten als specifieke maatregel in waterwin- en natuurgebieden, maar ook als maatregel in het globale landbouwgebied, ingang vinden.

De vergoedingen in het kader van de beheersovereenkomsten zijn afkomstig van de begroting leefmilieu en komen dus niet voor in deze begroting. De invulling van deze plattelandsverordening zal in de komende weken een zeer belangrijk dossier vormen en misschien is het aangewezen dat daarover ook in het Vlaams Parlement een debat wordt georganiseerd.

De minister belooft het document ter beschikking te stellen van de commissieleden en wellicht kan medio december 1999 hieraan een gedachtewisseling worden gewijd.

Het *Vlaams Landbouwinvesteringsfonds* blijft één van de belangrijkste instrumenten om de installatie en de investeringen in de land- en tuinbouw te ondersteunen en te oriënteren. Zoals in het regeerakkoord vermeld, is het de bedoeling om in de toekomst de reglementering aan te passen, om op die manier dit instrument beter te gebruiken als sturende hefboom voor het beleid.

Enkele mogelijke opties worden daarbij onderzocht.

Meer nog dan vroeger zullen investeringen in milieuvriendelijke productie en dierenwelzijn belang-

rijk worden, en dergelijke investeringen zullen dan ook op meer steun kunnen rekenen dan de gewone vervangingsinvesteringen. Bovendien zal de steun toegankelijk worden gemaakt voor de installatie in nevenberoep, maar met dien verstande dat hobby-producenten worden uitgesloten, terwijl deeltijdse boeren die bedrijfsmatig produceren er wel een beroep op kunnen doen.

Het is ook de bedoeling dat die steun niet langer enkel zal bestaan uit rentesubsidies, maar dat ook vormen van kapitaalsubsidie zullen worden toegekend. Die subsidie-uitkering zal echter om budgettaire redenen over de jaren heen gespreid moeten worden. Concreet betekent dit dat elke installatie – ook indien deze met eigen middelen gebeurt – op steun zal kunnen rekenen.

Onlangs ontving de minister de resultaten van een onderzoek waaruit blijkt dat in de meeste landbouwersgezinnen het landbouwincome zelf onvoldoende is om rond te kunnen komen. Dit leidt ertoe dat de landbouwer bijvoorbeeld een beroep gaat doen op een bezoldigde beroepsactiviteit van zijn partner, iets wat echter niet zo vanzelfsprekend is omdat een landbouwbedrijf moeilijk door één persoon draaiend kan worden gehouden. Het zal iedereen in elk geval duidelijk zijn dat het profiel van het inkomen van een landbouwbedrijf de laatste jaren sterk geëvolueerd is, met een belangrijke rol van de deeltijdse arbeid. Hiermede dient terdege rekening te worden gehouden bij de eventuele heroriëntering van het VLIF.

Wat de VLIF-dossiers betreft blijkt uit de praktijk dat de banken hier bijzonder goede zaken doen. Er zijn veel boeren die wel geld hebben, maar toch liever leningen aangaan om zo van die steun te kunnen genieten. De kapitaalsubsidies hebben precies tot doel dat beschikbare geld van de landbouwers wel op tafel te gooien.

Om in aanmerking te komen voor installatiesteun moet een bedrijfsdoorlichting worden doorgevoerd, gekoppeld aan een bedrijfs- en financieel plan. Door de grotere kapitaalbehoefte in het land- en tuinbouwbedrijf is het ook soms aangewezen om de uitbating in vennootschapsvorm te realiseren. Ter zake moet ook worden nagegaan hoe de installatie en een overname van een vennootschap gekaderd kan worden in de nieuwe VLIF-reglementering.

Om de verwerking en verkoop van hoeveproducten te stimuleren zullen individuele landbouwers en coöperaties die nieuwe deelmarkten aanspreken, op steun kunnen rekenen.

De begeleiding van land- en tuinbouwbedrijven in moeilijkheden via erkende centra berust op twee criteria : een te laag inkomen of een achterstand van aflossingen bij de bank van meer dan zes maanden. Momenteel is de respons op deze maatregel zeer beperkt, zodat overwogen wordt om de inkomensgrens op te trekken. Bovendien werd aan Europa gemeld dat de problemen als gevolg van de dioxinecrisis eveneens in aanmerking kunnen komen om bedrijfsbegeleiding te krijgen.

De minister is vragende partij voor een gedachtewisseling over de problematiek van de begeleiding van land- en tuinbouwbedrijven in moeilijkheden en of die begeleiding onder de huidige vorm moet blijven bestaan. Indien dit krediet niet wordt aangesproken, betekent dit dat er iets fout is met de reglementering. Ofwel dient dit krediet afgeschaft, ofwel moet de inkomensgrens worden verhoogd.

Voor de toekomst van de bedrijven in de land- en tuinbouwsector is het voor de minister van het allergrootste belang dat het duurzaam karakter van de Vlaamse land- en tuinbouw wordt versterkt. Naast de Code van Goede Landbouwpraktijken, die de basismilieukwaliteit moet respecteren, worden een aantal maatregelen genomen om *milieuvriendelijke produktiemethoden* te bevorderen.

Een eerste maatregel betreft demonstratievelden en -bedrijven die deze methoden kenbaar maken. Demonstratie is volgens de minister sowieso een geschikte voorlichtingsvorm. Daarenboven denkt de minister aan contracten voor mechanische onkruidbestrijding, groenbemesters en registratie van meststoffen en pesticiden met resultaatsverbintenissen. Dit is de uitwerking van maatregelen waarin vroeger reeds werd voorzien maar waaraan tot nu toe geen concrete invulling werd gegeven. Een andere maatregel betreft een planbiologische landbouw met voorbeeldbedrijven en met de mogelijkheid van financiële tussenkomsten voor de begeleiding van mensen die op biolandbouw willen overschakelen. Dit is een nieuw element in de discussie over het VLIF. Tenslotte dient eveneens het plan om het herbicide- en pesticidegebruik te verminderen de nodige aandacht te krijgen.

Inzake niet-grondgebonden veehouderij zal de sector zelf zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen om de mestoverschotten weg te werken. Over een stopzettingspremie als begeleidingsmaatregel heeft de minister reeds uitvoerig van gedachten gewisseld en daarom wenst de minister hierop niet meer nader in te gaan. Naar de toekomst toe zal evenwel de nodige budgettaire ruimte worden voorzien voor de financiering van een vrijwillige afbouw.

In verband met de *landbouwworming* zal een decreet worden voorbereid waarbij onder meer voor de installatiecursussen in de mogelijkheid wordt voorzien om kandidaten van buiten de land- en tuinbouw toe te laten een installatieattest te verkrijgen. Ook dit is nieuw. Het is belangrijk dat de sector wordt vernieuwd en verjongd.

De tendens is dat het aantal bedrijven vermindert. Indien mensen in de sector willen stappen, moet men dit zeker stimuleren. In elk geval zal voor de vorming veel belang worden gehecht aan de inhoudelijke beoordeling van de cursussen in het licht van milieuvriendelijke produktiemethoden, beheerslandbouw, diversificatie, verwerking en verkoop op de hoeve of als coöperatie en biologische land- en tuinbouw.

Wat de plattelandsontwikkeling betreft, lopen de 5b-projecten in de specifieke gebieden, namelijk Westhoek, Middenkust en Meetjesland, op hun einde. De hiervoor vastgelegde kredieten zijn het gevolg van beslissingen die reeds eerder werden genomen. Dit geldt evenzeer voor de Leaderprojecten. Vanaf 2000 zullen Leader-projecten ingang vinden.

Bovendien zullen in het kader van de plattelandsontwikkeling nieuwe initiatieven worden genomen in verband met de afzet van hoeve-, streek- en biologische producten. Het is de bedoeling het onderscheid tussen deze drie soorten producten te maken. Deze initiatieven zullen ook te maken hebben met de diversificatie en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Dit zijn een aantal globale opties die in de loop van volgend jaar zullen worden genomen.

De minister wijst erop nog op dat de belangrijkste accenten in de trendbreuk uiteraard zullen worden gelegd in het kader van de plattelandsverordening.

2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

2.1. Het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid

- *Algemene opmerkingen in verband met de appreciatie van de begroting, de situatie en de toekomstige evolutie van de land- en tuinbouwsector op regionaal en Europees niveau*

De heren Jos De Meyer en Jacques Laverge concluderen uit de toelichting van de minister bij de begroting 2000 dat het om een overgangsbegroting gaat.

De heer Jacques Laverge stelt vast dat de aangekondigde trendbreuk slechts aarzelend blijkt uit de toelichting bij de begroting 2000.

De heer Jos De Meyer stelt dat aan de hand van een aantal begrotingsposten (o.m. bedrijfsbegeleiding voor bedrijven in moeilijkheden, subsidies in het kader van milieuvriendelijke productiemethodes, plattelandsontwikkeling, specifieke subsidies in het kader van diversificatie, biolandbouw en hoe-ververwerking, investeringsdossiers in de zeevisserij en de dotatie aan de VLAM) wijzen op een voortzetting van het beleid van de vorige regering.

Alhoewel het Vlaamse landbouwbeleid grotendeels de uitvoering is van de Europese reglementering ter zake, kan Vlaanderen toch via de invulling van het Vlaamse landbouwluik en de indiening van o.m. het Europese programma voor de plattelandsontwikkeling, hierin eigen accenten leggen.

De heer Jan Loones pleit voor een endogene ontwikkeling van de Westhoek en voor terreininname. Spreker stelt dat de visie van zijn fractie over de ruimtelijke aanspraken van de agrarische sector inzake een aantal landelijke gebieden en het nauwer aansluiten bij bijvoorbeeld een toeristisch geheel, wellicht overeenstemt met de visie van de minister. Er moet inderdaad komaf worden gemaakt met de grote taboes ter zake.

De heren Jos De Meyer en Jacques Laverge vestigen vervolgens de aandacht op het plan voor plattelandsontwikkeling dat de Vlaamse overheid bij de Europese Commissie eerstdaags zal indienen. Op welke wijze zal Vlaanderen gebruik maken van de Europese steunmaatregelen? Hoe zullen de besluiten van de Tweede Landbouwconferentie voor een Vlaams plattelandsbeleid worden geïmplementeerd in het Europese programma voor plattelandsontwikkeling en wat is de visie van de Vlaamse minister op de hervorming van het Europees landbouwbeleid?

Vervolgens drukt *de heer Jos De Meyer*, hierin bijgetreden door *de heer Jacques Laverge*, zijn bekommernis uit over de toename van de armoede in de land- en tuinbouwsector.

De heer Jos De Meyer wijst erop dat de dioxinecrisis de problemen van de reeds bestaande overkreditering en een structureel inkomenstekort nog heeft vergroot. Trots, eigen overlevingsstrategieën, groot isolement en de onaangepastheid van de hulpverlening zorgen ervoor dat de overheid dit probleem onvoldoende kent en aanpakt.

De landbouwsector is volop in herstructurering en sanering en in dit verband wenst deze spreker nadere toelichting over de voorwaarden voor de toekenning van de zogenaamde "Groene Handdruk", die als stopzettingspremie wordt toegekend in het kader van de afbouw van de varkenshouderij. In het licht van de budgettaire ruimte die hiervoor in Nederland werd uitgetrokken is de door de Vlaamse minister geraamde begrotingspost voor het begrotingsjaar 2000 van 750 miljoen frank totaal onvoldoende. Een uitgewerkt voorstel bij de begrotingscontrole 2000 is wenselijk, of zal de minister de sanering botweg doorvoeren?

De heren Jacques Laverge en Jos De Meyer onderstrepen vervolgens dat de Vlaamse land- en tuinbouwsector dringend nood heeft aan hoopvolle toekomstperspectieven, waarbij *de heer Jos De Meyer* vaststelt dat de federale minister van Landbouw veel belooft, maar weinig geeft, waarbij vaak ook de termijnen niet worden gerespecteerd bij de honorering van de financiële verplichtingen. Deze spreker drukt de verwachting uit op een hoopvoller en beter beleid en vraagt zich eveneens af of de Vlaamse minister de landbouwsector nog concipieert als een economische sector, of uitsluitend deze sector bekijkt vanuit een ecologisch standpunt. Is de Vlaamse landbouwsector niet het oefenterrein geworden voor de toepassing van het milieu- en natuurbeleid?

Indien de minister de ontplooiing wenst van een evenwichtig en duurzaam landbouwbeleid dan zal de minister tevens rekening dienen te houden met ruime doelstellingen, zoals gezondheid, leefmilieu, natuur, culturele factoren en ruimtelijke ordening. Essentieel en prioritair blijft evenwel het verwerken van een volwaardig gezinsinkomen uit de land- en tuinbouw, gelet op het feit dat deze sector de economische pijler is van de plattelandsontwikkeling.

Mevrouw Isabel Vertriest stelt in deze context vast dat de landbouw in Vlaanderen een uitzonderingspositie inneemt en dit in tegenstelling met de omringende landen, waar de landbouw multifunctioneel is. Vaak wordt ten onrechte beweerd dat de toevoeging van bijvoorbeeld natuurbeheer de economische kracht van de landbouwsector ondergraaft.

Met de verticale multifunctionaliteit – productie, verwerking én commercialisatie – haalt men wel degelijk een gezinsinkomen. Dit impliceert risicospreiding en verstevigt aldus de economische positie van het landbouwersgezin of het bedrijf.

De horizontale multifunctionaliteit is terug te vinden in de recreatie- en zorgboerderijen en deze vernieuwende elementen worden door de traditionele boerenorganisaties slechts schoorvoetend aangevaard, in tegenstelling met de individuele landbouwers en landbouwbedrijven, die ontstaan voor nieuwe initiatieven en evoluties in de land- en tuinbouwsector. Het beleid dient hierop actief in te spelen, waardoor de economische return van deze trendbreuk snel zal blijken en aldus zal aanzetten tot het bewandelen van nieuwe paden.

M.b.t. de economische positie van de landbouwersgezinnen stelt *de heer Jef Van Looy* vast dat de minister de idee van coöperaties zeer genegen is. In de tuinbouw zijn er reeds een brede waaier van coöperaties actief. Het opstarten van coöperaties in de vleeskalversector zou de redding zijn van deze sector, gelet op het feit dat de prijssetting in deze sector in vrije val is. Twee tot 3 percent van de vleeskalveren wordt nog op een markt verkocht en het restant wordt in de vorm van kalfsvlees voor de binnenlandse markt bestemd. Het ogenblik is gekomen om hieraan iets te doen.

– Heroriëntering van het VLIF

De heren Jos De Meyer, Jacques Laverge, mevrouw Isabel Vertriest en de heer Jef Van Looy vragen aandacht voor de heroriëntering van het VLIF.

De heer Jos De Meyer onderstreept de hefboomfunctie van het VLIF bij de ondersteuning in de kosten van eerste installatie bij land- en tuinbouwers en bij de ontwikkeling van een investeringsprogramma. Spreker vraagt welke opties de minister ter zake zal nemen. Uit de toelichting van de Vlaamse minister bij de begroting 2000 blijkt dat deze VLIF-steun eveneens toegankelijk zal worden voor installaties in bijberoep, waardoor alle bedrijven die minstens een halftijds bedrijfsinkomen genereren in aanmerking komen voor deze VLIF-steun.

Deze redenering erkent volgens deze spreker impliciet de moeilijkheid voor nieuwe, jonge bedrijfsleiders en hun gezin om een volwaardig gezinsinkomen te puren uit landbouwactiviteiten. Daarenboven stelt deze spreker dat in de land- en tuinbouwersgezinnen de inkomsten uit landbouwactiviteiten in nevenberoep doorgaans onderworpen worden aan een strenger fiscaal regime, wat de ontwikkeling van twee soorten landbouwbedrijven zal in de hand werken: nl. de landbouwbedrijven in nevenactiviteit en de grote industriële bedrijven met contractanten.

De heer Jef Van Looy verklaart het moeilijk te hebben met de eventuele extra steun aan landbouwers in nevenberoep. Tien tot twaalf jaar geleden deed zich een gelijkaardige evolutie voor in West-Duitsland. Gedurende enkele jaren was er een explosieve groei van landbouwactiviteiten in nevenberoep, maar toen kwamen de problemen. De minister spreekt in de toelichting bij de begroting over "halftijds beroepsinkomen". Wat wordt hiermede precies bedoeld? Welke criteria zal de Vlaamse minister hanteren voor de toekenning van subsidies aan landbouwactiviteiten in nevenberoep? Spreker is beducht voor geldverspilling zoals dit in Duitsland is gebeurd. De begroting blijft hierover ook vaag. Eenzelfde opmerking geldt voor de stopzettingpremies. Is het misschien de bedoeling om volgend jaar een begrotingsaanpassing door te voeren?

Mevrouw Isabel Vertriest concludeert uit de begrotingscijfers dat het VLIF dan weer ruim is bedeed, maar toch stelt spreker vast dat er zich in het kader van de trendbreuk met het gevoerde landbouwbeleid, nu reeds een eerste voorzichtige verschuiving van de kredieten aftekent, waardoor het VLIF de kredieten op een andere wijze zal aanwenden.

Spreker betreurt dat het VLIF zich in het verleden al te veel heeft geprofileerd als hét financieringsvehikel bij uitstek voor overdreven kapitaalinvesteringen in een eenzijdig gekozen marktniche. Een tiental jaren geleden werd b.v. massaal in serrebouw geïnvesteerd voor de tomatenteelt, met een zeer grote productie als gevolg. Na verloop van tijd is de markt, onder invloed van de buitenlandse marktprijzen (Spanje) ineengestort en bleef de glastuinbouwsector achter met een enorme schuldenberg en in het licht van deze evolutie benadrukt spreker het belang van de opties van diversificatie en risicospreiding.

Het VLIF dient niet alleen de beschikbare budgettaire enveloppe op een meer kritische wijze aan te wenden, maar een tweede belangrijke heroriëntering dringt zich op. Het VLIF dient zich meer toe te leggen op een meer grond-, lokaal- en streekgebonden productie. In het verleden heeft het VLIF hieraan onvoldoende aandacht besteed, zoals blijkt uit de aanpak van de witloofteelt, waarbij men zwaar investeerde in de hydroteelt en dit op het moment van de opkomst van belangrijke internationale concurrentie. Zonder grondgebonden teelt is er immers meer concurrentie en die telers die thans terugkeren naar de grondgebonden teelt, brengen het er economisch iets beter vanaf.

Door de heer Jef Van Looy wordt vervolgens het probleem aangekaart van de waarborgregeling door het VLIF. Uit de toelichting van de Vlaamse minister bij de begroting, concludeert spreker dat de minister meer wenst te investeren in milieu- en diervriendelijke accommodatie.

Spreker meent dat elk dier over een grotere oppervlakte dient te kunnen beschikken, wat impliceert dat er voor eenzelfde aantal dieren grotere stallen zullen moeten worden gebouwd. De waarborgregeling door het VLIF schept problemen, vermits het niet zozeer gaat om de toekenning van rentesubsidies, maar eerder om de toekenning van een waarborg met het oog op de opstarting van een bedrijf, met de daarbij behorende accommodatie. Deze kosten voor eerste installatie vormen de financiële strop voor vele jonge boeren en spreker pleit voor een verhoogde inspanning van het VLIF ter zake.

– *De biolandbouw*

Mevrouw Isabel Vertriest, hierin bijgetreden door de heren Jacques Laverge, Roland Van Goethem en Jef Van Looy, vraagt aandacht voor de biologische landbouw.

De biolandbouw dient door de overheid financieel beter te worden ondersteund en in dit verband refereert spreker aan Oostenrijk, waar de biolandbouw volop in de lift zit. Spreker betreurt dat Vlaanderen de kans om zelf een belangrijk marktsegment op de eigen biomarkt in te pikken, heeft kwijtgespeeld aan Nederland, die wél aan de stijgende vraag naar bioproducten kon voldoen. Deze evolutie wijst erop dat het niet alleen de sector mangelde aan creativiteit, maar dat ook het beleid heeft gefaald door onvoldoende snel en adequaat in te spelen op de nieuwe trend bij de consument.

De heroriëntering van de landbouw naar *biolandbouw* vergt een gedegen wetenschappelijke onderbouw en volgens deze spreker blijft een ernstig onderzoek naar de band tussen milieu en landbouw totnogtoe uit. Spreker dringt er bij de Vlaamse minister op aan om niet alleen wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren over het effect van de landbouw op het milieu, maar eveneens na te gaan welk effect de vervuiling heeft op de landbouwproduct.

De heer *Roland Van Goethem* vindt het ongetwijfeld nuttig om de teelt van biologische producten te stimuleren. Spreker vraagt zich evenwel af of er ter zake reeds voldoende marketing werd gedaan. Is er vraag en naar welke producten is er vraag? Spreker meent dat op dit ogenblik de marktniche

van de bioproducten, gelet op de huidige prijsstelling van de bioproducten, eerder beperkt is. Indien men de uitbouw van deze marktniche aanmoedigt, loopt men dan niet het gevaar dat er een overaanbod van producten komt, waardoor de leefbaarheid van de land- en tuinbouwbedrijven in deze sector op de helling komt te staan ?

Met betrekking tot het actieplan voor de biologische landbouw, wenst *de heer Jacques Laverge* nadere informatie over de gebieden, waar de nadruk zal liggen op de biolandbouw. De doelstelling van de minister strekt ertoe om 10 percent van het landbouwareaal biologisch te bewerken. Waar zal deze doelstelling worden ontwikkeld ? Nog in verband met de biolandbouw stelt deze spreker vast dat de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw een belangrijke beleidsoptie in het milieubeleidsplan heeft genomen met betrekking tot het pesticidenreductieprogramma.

Europa is vragende partij voor een wijziging in de bepaling van die gebieden die in aanmerking komen voor de Europese ondersteuning voor landbouwreconversie. In welke programma's wordt hierin voorzien en waar ?

De heer Jef Van Looy wijst erop dat in de tuinbouw het gebruik van de bestrijdingsmiddelen zeer sterk is gereduceerd. Toch betreft het geen bioproducten, want er worden wel kunstmeststoffen gebruikt. Voor het overige zijn deze producten meestal zuiver. In geval er zich evenwel iets voordoet (bv. ziekte van de planten) moet men echter kunnen ingrijpen om een financiële ramp te voorkomen. Er zijn twee mogelijkheden. Men kan het risico verzekeren, maar dan gaat dit ten koste van de teeltkwaliteit van dat jaar. Men kan ook het gebruik van bepaalde producten tolereren en de teelt bij de verkoop in een andere klasse plaatsen. Zolang er geen bestrijdingsmiddelen gebruikt zijn, zijn de producten eigenlijk milieuvriendelijk.

Omwille van het gebruik van kunstmest mag men de term "bio" echter niet gebruiken. Elders in de landbouw poogt men thans het gebruik van dierlijke meststoffen terug te dringen. In de tuinbouw is blijkbaar een tegengestelde evolutie aan de gang. De vraag naar de risicobeperking blijft echter gesteld, gelet op de noodzakelijke maximale rendementsvereiste van de teelt.

Mevrouw Isabel Vertriest meent dat de problemen in de land- en tuinbouwsector niet alleen kunnen worden toegeschreven aan de structurele problemen die zich situeren op verschillende bevoegdheidsniveaus (Europees, federaal en regionaal) en

aan de huidige productiemethoden, maar dat het deze sector echter vooral ook mangelt aan een voldoende breed maatschappelijk draagvlak en hieraan is op dit ogenblik een grote nood. Daar boven op kampt de sector met een enorm imago probleem, vermits het imago van de landbouw nog nooit zo slecht was.

Met deze stelling is *mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever* uit eigen ervaring, als landbouwster op een eigen landbouwbedrijf het niet eens. Spreker meent dat het beleid vervreemd raakt van de landbouw. Toch stelt spreker uit de toelichting van de Vlaamse minister bij de begroting tot haar vreugde vast dat hieruit een positieve ingesteldheid blijkt. Spreker meent dat er komaf dient te worden gemaakt met het doemdenken over de land- en tuinbouwproducten dat een nefaste invloed heeft op de afzet van land- en tuinbouwproducten. Er worden wel degelijk positieve acties ondernomen, o.m. de oprichting van een Instituut voor Biologische Landbouw in de omgeving van Kortrijk.

Voorts wordt volop werk gemaakt van de hoeveverfraaiing en van de gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen.

Er kan evenwel niet ontkend worden dat de dioxinecrisis zijn tol heeft geëist, maar men mag zich echter niet blindstaren op de economische schade alleen. Vele landbouwersgezinnen kampen met psychologische problemen ingevolge het ontbreken van valabele toekomstperspectieven.

Men dient zich niet alleen te bezinnen over de kwaliteit van de producten, maar eveneens over de levenskwaliteit van de landbouwersgezinnen door het verstrekken van de noodzakelijke psychologische begeleiding. De misbruiken van enkelen in de sector, die de kwaliteit van de producten in het gedrang bracht mogen evenwel geen gevolgen hebben voor de andere landbouwers. In het kader van het Europees landbouwbeleid vraagt spreker aandacht voor imago, kwaliteit en psychologische begeleiding.

- *Maatregelen voor de imago- en productondersteuning van de landbouwproducten (VLAM), verbetering van de vakbekwaamheid en vormingsperspectieven van land- en tuinbouwers*

De heren Jos De Meyer en Jacques Laverge, mevrouw Isabel Vertriest, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever en de heer Jef Van Looy houden een pleidooi voor een positief actieprogramma, met het oog op het herstel van het consumentenvertrouwen en het herstel van het imago van de land- en

tuinbouwsector. Ook de individuele begeleiding van de landbouwers en landbouwbedrijven dient verbeterd. De landbouwer wordt hoe langer hoe meer een manager die over voldoende vakbekwaamheid en informatie dient te beschikken. De overheid dient aan deze nood tegemoet te komen.

De heer Jos De Meyer attendeert de minister op het feit dat heel wat landbouwers in een sociaal isolement leven. Er zijn nog land- en tuinbouwers die bij geen enkele beroepsorganisatie zijn aangesloten en geen vakliteratuur doornemen. Bereikt de administratie deze groep van personen, want bij deze groep is nood aan vakbekwaamheid vaak het hoogst.

Mevrouw Isabel Vertriest meent dat men niet alleen de producten dient te promoten, maar dat men vooral dient in te werken op het herstel van het geschokte consumentenvertrouwen in binnen- en buitenland. Promotie is een belangrijk element, maar het heeft geen zin om het consumentenvertrouwen aan te zwengelen, indien men niet voldoende garanties kan bieden omtrent de kwaliteit van het produkt. In dit verband dringt een aanpak van de chaos inzake kwaliteitslabels, in overleg met de federale overheid zich op.

Nog in verband met het herstel van de vertrouwensband tussen producent en consument brengt deze spreker nog een ander aspect onder de aandacht van de commissieleden. Een zeer kleine groep van mensen beheert een enorm groot areaal. Wanneer deze groep te klein wordt, ontstaat een maatschappelijk probleem. Andere sectoren en/of groepen moeten via multifunctionaliteit betrokken worden bij het landbouwbeleid en aldus ontstaat een positieve interactie tussen producent en consument (bv. voedselteams). Deze inhoudelijke kentering is zeer wenselijk en hiervan werd reeds een eerste aanzet gegeven.

2.2. Het Vlaamse visserij- en aquicultuurbeleid

De heer Jan Loones deelt aan de Vlaamse minister mede dat de visserijsector met grote belangstelling uitkijkt naar een werkbezoek met de minister en de Commissie aan de sector. Het bevoegdheidspakket van de minister inzake visserij- en aquicultuurbeleid werd niet verruimd, doch de toenmalige minister Eric Van Rompuy liet zich daardoor niet weerhouden tot het innemen van een controversiële stellingname.

Uit de referaten van een congres dat werd ingericht door de reders van de sector zelf, blijkt dat de Vlaamse visie inzake de ontwikkeling van het visserij- en aquicultuurbeleid haaks staat op de federale visie. De bevoegdheidsverdeling inzake visserij is een bijzonder ingewikkeld kluwen en inzake het quotabeheer, de afbakening van de mariene zeemilieu, de contingentering enz. lopen de stellingen op de verschillende bevoegdheidsniveaus uiteen.

De begroting is uiteraard slechts een cijfermatige weerspiegeling van het bevoegdheidspakket van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw, maar een aantal aspecten van de visserijsector vragen nog veel meer dan deze van de landbouwsector om een goed overleg en coördinatie tussen het Vlaamse en het federale vlak.

Concreet pleit spreker ervoor om de bevoegdheid voor het visserij- en aquicultuurbeleid volledig te regionaliseren en aldus van de visserij een Vlaamse bevoegdheid te maken. Gelet op de betrokkenheid van Vlaanderen met deze sector moet het Vlaamse niveau het zwaarst doorwegen.

De visserijsector en de vissersvloot maken een moeilijke periode door. De sector wordt in zijn bestaan bedreigd. Aandacht dient volop te gaan naar de vorming in de visserijsector en dit is wél een Vlaamse bevoegdheid. De sector loopt leeg en de vissersvloot wordt geleidelijk opgekocht door Nederlanders. De opleidingen in Vlaanderen zijn ontoereikend om het hoofd te bieden aan de concurrentie met Nederland. Spreker wacht vol ongeduld op de beleidsnota van de Vlaamse minister m.b.t. het Vlaamse visserij- en aquicultuurbeleid.

3. ANTWOORD VAN DE MINISTER MET REPLIEKEN VAN DE LEDEN

3.1. De Vlaamse land- en tuinbouwsector

De minister verklaart dat het gelet op het tijdgebrek niet mogelijk is in detail alle vragen te beantwoorden en zal thematisch samenvattend antwoorden.

– *De begroting is een overgangsbegroting*

De minister beaamt dat deze begroting nog niet volledig de aangekondigde trendbreuk weerspiegelt maar hoopt aan de hand van de Beleidsnota een uitgebreider debat over een toekomstvisie op de landbouw te zullen kunnen voeren in de Commissie.

– *De landbouwvorming*

De minister refereert voor een grondige behandeling van dit aspect naar het begrotingsdebat in de Commissie voor Onderwijs. De opmerking van het Rekenhof (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 26*) is volkomen terecht. Het ligt inderdaad in de bedoeling van de minister om aan het vormingsbeleid in de landbouwsector een decretale grondslag te geven, zoals reeds door het Rekenhof in 1996 werd aanbevolen. Dit betekent evenwel niet dat er op dit ogenblik een chaos heerst in de vorming. Er is een structuur en een erkenningsprocedure voor instellingen die landbouwvorming willen verzorgen, uitgebouwd en de organisatie van de vormingsactiviteiten verloopt op dit ogenblik vlot.

De minister verklaart eerstdaags een inhoudelijke audit te zullen doen van de verschillende vormingspakketten. Het is voor de landbouwers van groot belang dat deze over een brede waaier van vormingsmogelijkheden kunnen beschikken met het oog op de versteviging van hun economische positie. Ook over de milieureglementeringen dienen de land- en tuinbouwers voldoende geïnformeerd. Verder dienen de land- en tuinbouwers goede noties te hebben over de recente evoluties in de beheerslandbouw en dies meer.

De minister geeft toe dat het landbouwbedrijf een grote evolutie heeft doorgemaakt. Vorming moet hierop maximaal inspelen. De administratie verwerkt vlot de dossiers met het oog op subsidiëring van vormingsactiviteiten en hierin wordt goed op de verschillende mogelijkheden ingespeeld.

Inzake de doelstelling 5b-gebieden is er al diversificatie, bijvoorbeeld bij landbouwers die een bijkomend inkomen trachten te verwerven via hoevetoerisme of hoeveverkoop. De mogelijkheden zijn dus gekend, maar er moet beter informatie over worden verstrekt en deze informatie dient duidelijker opgenomen in de vormingspakketten. Het zou gunstig zijn voor de landbouwers om bij de vormingsactiviteiten eveneens in een stage te voorzien. Het openstellen voor kandidaten van buiten de landbouw geldt overigens enkel voor installatiecursussen. Het doel is immers de instroom in de landbouw te verhogen.

De heer Jef Van Looy blijft zich zorgen maken over de landbouwvorming. Er is een tweesporenbeleid, nl. enerzijds de permanente vorming en anderzijds de noodzakelijke opleiding om in aanmerking te kunnen komen voor de toekenning van steunverlening door het Landbouwinvesteringsfonds bij de opstart van een bedrijf. Tot nu toe kon wie in de

landbouw werkte of thuis mee werd ingeschakeld in het bedrijf met een eenvoudige cursus van een of twee winters genieten van VLIF-steun. De minister wil thans ook de eenvoudige cursus openstellen voor niet-landbouwers, waardoor deze eveneens toegang hebben tot VLIF-steun. Spreker vreest dat de minister deze personen een slechte dienst bewijst.

De minister meent dat men qua permanente vorming in feite geen onderscheid dient te maken tussen installatiecursussen, andere cursussen of stages. De administratie beoordeelt of het om een installatiecursus of over een theoretische of praktische cursus gaat. De betoelaging geschiedt in het kader van de permanente vorming.

De minister wil komaf maken met de problemen die zich in het verleden hebben gesteld. Bij de installatiecursus kunnen een aantal personen – niet afkomstig uit landbouwmiddens – mits het volgen van deze cursus, beschikken over een trekkingsrecht op de VLIF-steun. In het verleden werd bepaald dat de deelnemers aan deze installatiecursussen als hoofdberoep een landbouwactiviteit dienden uit te oefenen. Dit was in feite een bizarre regeling : om zich te kunnen installeren als landbouwer in hoofdberoep moest men reeds landbouwer in hoofdberoep zijn.

Deze stelling wordt door *de heer Jef Van Looy* betwist, waarop de minister repliceert dat twee jaar geleden deze reglementering nog van kracht was. Vervolgens werd deze reglementering verruimd tot de meewerkende echtgenoten en inwonende gezinsleden ; de landbouwhelpers waren reeds eerder inbegrepen.

De minister verklaart zich bewust te zijn van de aangehaalde problematiek. Het is inderdaad juist, dat indien in een erkend centrum voor landbouwvorming zich 15 deelnemers hebben gemeld voor het volgen van een installatiecursus en 8 personen hiervan een RSZ- of een BTW-nummer kunnen voorleggen, deze cursus niet kan worden gesubsidieerd, vermits er onvoldoende deelnemers zijn die werkzaam zijn in de land- en tuinbouwsector. De minister vraagt zich af waarom men de interesse niet zou stimuleren, gelet op de gestage afbouw van het aantal actieven in de landbouwsector.

Een dergelijke installatiecursus behelst een algemeen gedeelte van gemiddeld 100 uren, een gespecialiseerde opleiding van 40 uur en een stageperiode van minimaal 14 dagen. Tenslotte dient men een schriftelijk en mondeling examengedeelte af te leggen.

Uiteindelijk kwam eenieder die een BTW- of een RSZ-nummer kan voorleggen, zelfs al is hij voltijds actief buiten het bedrijf, in aanmerking voor het volgen van deze installatiecursus en dus voor subsidie, die slechts kan worden uitgekeerd indien zich voor deze cursus een welbepaald aantal deelnemers heeft ingeschreven. Deze visie was evenwel te beperkt, vermits uit de praktijk snel bleek dat ook wie geen zoon of dochter was van een landbouwer, in hoofd- of bijberoep, interesse opbracht voor een bedrijfsovername. Hierop stipt *de heer Jef Van Looy* aan dat het vooral die personen betreft die geen land- of tuinbouwstudies hebben gedaan.

De minister beaamt dat het systeem inderdaad nog kan worden bijgestuurd, maar kan dit niet worden gezegd van alle opleidingen in dezelfde richting? Zeker is dat de cursisten erg gemotiveerd zijn en niet zomaar aan een cursus beginnen. Het getuigt van vooringenomenheid te stellen dat personen die niet vooraf een specifieke land- of tuinbouwvorming hebben genoten en daarna deelnemen aan de cursus, het eerst zullen afhaken.

Hierop merkt *de heer Jos De Meyer* op dat personen die niet afkomstig zijn uit landbouwmiddens uiteraard ook kunnen deelnemen aan een installatiecursus. Tot nu toe vroeg men steeds dat een minimaal aantal deelnemers effectief uit de land- en tuinbouwsector afkomstig was. Wat de navorming betreft, was de vraag of alle nationale centra zouden worden betrokken bij de inhoudelijke evaluatie en het vastleggen van de doelstellingen.

Spreker meent dat het deontologisch correct zou zijn dat aan deze auditing verschillende centra hun medewerking zouden verlenen en niet dat ene centrum dat toevallig op het kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is vertegenwoordigd.

De minister garandeert dat alle centra bij deze opdracht zullen worden betrokken.

- *Heroriëntering van het VLIF en versterking economische positie van de landbouwers, begeleiding van de bedrijven in moeilijkheden*

De minister benadrukt de spilfunctie van het VLIF, ook na heroriëntering als instrument voor de toekenning van investeringssteun aan landbouwers. Het VLIF zal zeker niet worden afgeschaft, gelet op het budgettaire belang van het VLIF voor het Vlaamse landbouwbeleid. De minister wenst evenwel het VLIF een meer sturend karakter te geven, aansluitend bij het nieuwe landbouwbeleid dat ook door Europa wordt geïnitieerd.

De minister stelt vast dat de meningen omtrent de steunverlening aan deeltijdse tewerkstelling in de landbouwsector verdeeld zijn. Ofwel sluit men de ogen voor deze evolutie, terwijl het aantal voltijds- en in de landbouwsector verder afkalft, ingevolge de instabiele inkomenspositie ofwel gaat men niet voorbij aan de realiteit en geeft men eveneens steun aan de halftimers. De minister opteert voor de tweede optie omdat dit bijdraagt tot een verhoogde slagkracht van de land- en tuinbouwsector. Hierover kan evenwel grondig van gedachten worden gewisseld in het Vlaams Parlement.

Wat de arbeidsrechtelijke bepalingen betreft inzake voltijdse en deeltijdse tewerkstelling in de land- en tuinbouwsector, stipt de minister aan dat de notie "volwaardig arbeidsinkomen" wel omschreven is. Een werknemer werkt deeltijds als hij ten minste de helft van het normale aantal uren werkt en ten minste een inkomen heeft dat de helft bedraagt van de norm voor fulltime werk.

Hierop repliceert *de heer Jef Van Looy* dat heel wat deeltijds ingeschreven boeren in feite fulltime werken, terwijl ze daarnaast nog een ander beroep fulltime uitoefenen. Ook daarvoor wordt geïnvesteerd, waarop *de heer Jos De Meyer* opmerkt dat het aantal stoeterijen op het platteland nog zal toenemen.

De minister beaamt dat de wetgeving inderdaad kan worden omzeild, maar pleit voor een goede controle. Het door de minister gevoerde beleid ter zake mag geen vrijbrief zijn voor misbruiken en desnoods zal de minister maatregelen nemen. Er bestaat echter geen rechtstreekse link tussen de door de minister vooropgestelde maatregelen en de misbruiken.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever meent dat wie tegelijk werkt en boert, als een volwaardig werknemer dient te worden erkend. Soms ontaardt dat echter in werken om leningen af te betalen en daarom is er een grote nood aan vorming en begeleiding, waarop de minister repliceert dat dit samenhangt met de grote verdoken armoede in de landbouwsector.

De heer Jos De Meyer pikt hierop in en refereert aan de toelichting van de minister bij de begroting 2000. Spreker citeert volgende zinsnede: "Het inkomen om in aanmerking te komen, moet voor de helft uit premies bestaan voor beheerslandbouw, verwerking en verkoop van eigen productie of andere diversificatieactiviteiten". Spreker vraagt hierover nadere toelichting.

De minister geeft toe dat de formulering ongelukkig is en het woord "moet" zou eigenlijk dienen te worden vervangen door het woord "mag".

Er worden maatregelen getroffen voor de begeleiding van bedrijven in moeilijkheden. De inkomensgrens ligt zo laag dat er geen aanvragen voor begeleiding binnenkomen. Wie onder die grens zit, is reeds lang gestopt.

Volgens de nu genomen maatregel wordt de inkomensgrens voor begeleiding opgetrokken tot een realistisch niveau. De minister meent dat vanaf 2000 een groter aantal bedrijven een beroep zullen doen op deze begeleidingsmaatregelen, vermits dit kan bijdragen tot een verhoogde levenskans van deze bedrijven. De inkomenspolitiek die wordt gevoerd ten aanzien van de landbouw, is immers sterk Europees en federaal bepaald.

Het Vlaams Gewest poogt via het VLIF of andere begeleidingsmaatregelen de slaagkans van de bedrijven in de land- en tuinbouwsector te verhogen. De algemene economische leefbaarheid van de bedrijven in deze sector verdient een belangrijke discussie, maar wordt mede bepaald door de internationale, Europese, federale en Vlaamse beleidscontouren.

De heer Jef Van Looy meent dat de minister in verband met het VLIF naast de kwestie antwoordt, o.m. wat betreft de waarborgregeling van het VLIF ten behoeve van jonge starters. Spreker stelt vast dat de minister de instroom naar de land- en tuinbouwsector voor niet-landbouwers wil versoepelen. Het opstarten van een land- en tuinbouwbedrijf kost al gauw 25 of 30 miljoen frank.

Hierop antwoordt *de minister* niet in te zien welke problemen er kunnen zijn, waarop *de heer Jef Van Looy* onder de attentie van de minister brengt dat men dergelijke bedragen slechts kan lenen, mits de toekenning van een waarborg door het VLIF. De waarborgregeling van het VLIF zal niet worden afgeschaft, wat door *de heer Jef Van Looy* wordt bepaald, maar de waarborg is veel te laag. De minister betwist dit, vermits de waarborg 90 percent bedraagt bij investeringsleningen.

Dit probleem wordt verder toegelicht door *de heer Van den Brempt* (administratie). De waarborgregeling is ingevolge de regionalisering ervan inderdaad gewijzigd. Vroeger bedroeg de waarborgregeling 75 percent, thans 90 percent. De subsidiariteit is evenwel afgeschaft, wat een goede zaak is.

Wanneer een bedrijf in falings is, wordt het saldo betaald door de betrokken partijen, nl. de overheid en de bank. De bank moet mee instaan voor de aanzuivering van het onbetaalde saldo, terwijl in de vroegere reglementering het VLIF hoofdelijk instond voor het geheel van de onbetaalde factuur. De waarborgregeling is zoals door de minister is opgemerkt inderdaad zeer ruim (tot 90 percent). Problemen m.b.t. de waarborgregeling worden tot dusver niet echt gesignaleerd. Het aantal verzoeken tot waarborgregeling is fel gedaald, ingevolge de instelling van een vergoeding voor de toekenning van de waarborgregeling.

De heer Jef Van Looy verduidelijkt dat een aantal aspecten van de waarborgregeling verder dienen te worden uitgeklaard. De bedrijven kunnen tot een bepaald plafond een rentesubsidie bekomen die voor 90 percent is gewaarborgd. Voor heel wat bedrijven is dit plafond echter te laag en daarenboven moet een boer na falings de waarborg terugbetalen.

De minister repliceert dat de waarborgregeling haar nut heeft bewezen en de landbouwer moet zich geresponsabiliseerd voelen. Daarenboven mag men geen onverantwoorde investeringen aanmoedigen of uitlokken, vermits dit leidt tot overkreditering.

Hierop repliceert *de heer Jef Van Looy* dat men toch een bepaalde schaalgrootte voor de bedrijven dient na te streven. Veel boeren of tuinders kunnen wel een bedrijf opstarten, maar zitten financieel vast bij uitbreidingsplannen.

De heer Van den Brempt merkt in deze context op dat de sector zeer gedifferentieerd is. In de groot-schalige glastuinbouw dient men daarenboven nog rekening te houden met de Europese reglementering, die eveneens de bedragen waarvoor rentesubsidie kan worden bekomen heeft geplafonneerd : 30 miljoen frank over zes jaar. Indien de investeringen veel hoger liggen schept dit natuurlijk problemen. Een oplossing zou kunnen liggen in de ont-koppeling van het plafond van de waarborgregeling, maar dit is een beleidsbeslissing.

De minister merkt nog op dat de kredietwaardigheid van de investeerder m.b.t. de toekenning van de waarborgregeling eveneens van groot belang is. Men moet met het systeem van de waarborgregeling op een intelligente en doordachte wijze omgaan.

De heer Jef Van Looy wijst erop dat in de glastuinbouw de kosten slechts kunnen gedrukt worden

door een grotere glasoppervlakte, vermits de basis-investeringen dezelfde blijft.

Nog in verband met de economische positie van de landbouwer, antwoordt *de minister* op de vraag van *de heer Jef Van Looy* m.b.t. de stopzetting van de premies voor intensieve varkensteelt, dat deze discussie hier niet dient te worden hervat. *De minister* wenst wel duidelijk te stellen dat het de expliciete bedoeling was van de Vlaamse regering en van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw geen kredieten te voorzien zolang Vlaanderen hiervoor niet het Europese fiat heeft verkregen.

Hierop wenst *de heer Jef Van Looy* van de minister te vernemen of hiervoor een dossier bij de Europese Commissie is ingediend, waarop de minister antwoordt dat er geen wonderen mogen worden verwacht en een lichtzinnige aanpak van dit dossier uit den boze is. Er dient integendeel goed nagedacht over de wijze waarop de Vlaamse regering dit zal organiseren en hoe men optimaal kan samenwerken met de sector en de administratie.

De minister onderstreept nogmaals het belang van de goedkeuring van de Europese Commissie voor deze maatregelen, zoniet verzeilt men in eenzelfde scenario als bij het MAP en wordt bij de landbouwers de verwachting geschapen dat er geld zal komen. Europa zegt dat dit niet het geval is en de landbouwers hebben het uiteindelijk over woordbreuk van de overheid. De minister weigert in een dergelijk scenario in te stappen en de eerlijkheid gebiedt de minister voor een duidelijke en voorzichtige aanpak.

– *De biologische landbouw*

De minister verheugt zich over de belangstelling van de commissieleden voor de biologische landbouw. De bioproducten zijn inderdaad uitgegroeid tot een belangrijke marktniche, die verder dient te worden uitgebouwd.

Op Vlaams niveau is er met betrekking tot de bioproducten echter nog geen echt marktonderzoek verricht. Eerst dient nagegaan te worden in welke mate de consument aangetrokken wordt door die bioproducten en misschien nog veel belangrijker, in welke mate is de consument bereid daar meer voor te betalen?

Bioproducten zijn duurder omdat deze arbeidsintensiever zijn. Het zou interessant zijn dit ook bij de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme aan te kaarten, omdat in de biolandbouw nog heel wat tewerkstellingsmogelijkheden liggen. De

prijs van de bioproducten schommelt ook naargelang van het seizoen en het verkooppunt. Ook dat verdient nader onderzoek en men moet proberen om het probleem op een gestructureerde wijze aan te pakken via het Actieprogramma Biologische Landbouw. Er zal moeten onderzocht worden of het grote verschil in kosten niet kan worden overbrugd via tewerkstellingsprogramma's.

Hierop meent *de heer Jacques Laverge*, onder verwijzing naar een persartikel in de Financieel Economische Tijd (FET) van 17 november 1999 in verband met de investeringen in bio-vegetarische voeding. Hieruit blijkt dat men zich over de marktpotentialiteit van de bioproducten geen zorgen dient te maken. De FET bericht dat de groep Dossche een bedrijf heeft overgenomen dat zich specialiseert in de bereiding van biologische maaltijden. Deze groep ziet de bioproducten als een belangrijk marktsegment met grote doorgroeimogelijkheden. Een dergelijke overname zou niet gebeuren als de consument niet positief reageert op de producten.

De minister beaamt dat de markt van de bioproducten inderdaad het enige marktsegment in de landbouwsector met grote doorgroeimogelijkheden is en jonge landbouwers tonen grote interesse voor de biologische landbouw en dit niet vanuit ecologisch-groene overtuiging, maar als bedrijfsleiders die een inkomen willen verwerven waarvan hun gezin kan leven. Ook de belangstelling van de landbouworganisaties voor deze marktniche neemt toe.

De heer Robert Voorhamme repliceert voorstander te zijn van de biologische landbouw, vanuit kwalitatief standpunt. De klassieke landbouwsector bezit te weinig mogelijkheden en de biologische landbouw zou een uitweg kunnen bieden uit de impasse waarin de sector is verzeild. Spreker stelt zich echter terughoudend op ten aanzien van het voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw om te werken in de biolandbouw met tewerkstellingsprogramma's, die prioritair bestemd zijn voor het voeren van een werkgelegenheidsbeleid.

Zowel in de door deze Commissie tijdens de voorbije legislatuur goedgekeurde decreten als in het regeerakkoord is uitdrukkelijk gestipuleerd dat deze tewerkstellingsprogramma's een inschakelings- of doorschakelingskarakter hebben. Er moet dus sprake zijn van een roterend effect en het zou bovendien voor de biolandbouw op lange termijn ongezond zijn om zich structureel te schragen op werkgelegenheidssubsidies.

Volgens *de heer Jef Van Looy* verschilt het probleem van het tekort aan arbeidskrachten in de biologische landbouw niet van dat in de gewone land- en tuinbouw, maar vloeit het probleem voort uit het seizoengebonden karakter van vele activiteiten. Er zijn steeds piekmomenten waarin veel mensen nodig zijn en andere perioden waarin niemand nodig is. Dit kan niet worden opgelost door voltijdse arbeid, wel met deeltijdse arbeid gedurende een aantal periodes.

De heer Jos De Meyer meent dat de verdere introductie en het stimuleren van milieuvriendelijke productiemethoden in de klassieke landbouw essentieel is en het verdient aanbeveling om de beschikbare kredieten hieraan bij voorkeur te besteden, in plaats van de subsidiëring van tewerkstellingsprogramma's.

De minister beaamt dat er inderdaad eens dient nagedacht over de tewerkstellingsprogramma's en de vraag naar betaalbare arbeidskrachten in de bio-land- en tuinbouwsector is groot. Dit is misschien ook het geval voor de klassieke landbouw, al denkt de minister dat de arbeidsintensiteit hoger ligt in de biologische landbouw, waarop *de heer Jef Van Looy* verduidelijkt dat het vooral de tuinbouwproducten, de bioproducten betreft.

De minister stelt vast dat er momenteel geen enkele vorm van begeleiding inzake tewerkstelling in de sector bestaat. De minister verklaart zich te kunnen inschrijven in de bekommernis van de heer Robert Voorhamme omtrent het effect van een blijvende subsidiëring van de arbeid in de biologische landbouw.

De heer Jef Van Looy brengt onder de attentie van de Vlaamse minister dat er op het federale vlak tewerkstellingsprogramma's voor deeltijdse tewerkstelling in de tuinbouw bestaan. Het betreft een arbeidsperiode van 90 dagen per jaar.

De minister meent dat het een structurele subsidie betreft voor de tuinbouwsector en er dient een oplossing te worden gevonden voor de problemen van de arbeidsintensiviteit in bepaalde periodes of voor bepaalde sectoren.

De heer André-Emiel Bogaert verduidelijkt dat de heer Robert Voorhamme zich kant tegen een structurele subsidiëring van de sector, maar zich niet kant tegen tewerkstellingsmogelijkheden.

De heer Jos De Meyer vraagt nog verduidelijking van de minister over de criteria inzake ondersteuning door het VLIF bij deeltijdse tewerkstelling.

Spreker vreest voor een omzeiling van de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw in het agrarisch gebied en hoopt dat men op deze wijze de deur niet wagenwijd zal openzetten voor hobbyboeren die zich alleen daarom in het agrarische gebied vestigen.

De heer Jos De Meyer repliceert geen antwoord te hebben gekregen van de minister op zijn vraag m.b.t. de Groene Handdruk. *De minister* verduidelijkt dat aanvankelijk bij de begrotingspresentatie een raming van 750 miljoen frank werd voorgesteld. De minister is er echter van overtuigd dat men slechts kredieten dient uit te trekken, indien men zeker weet dat deze kredieten zullen worden goedgekeurd. Na het begrotingsberaad is dit bedrag uit de begroting gelicht.

Hierop stelt *de heer Jos De Meyer* vast dat het bedrag te bescheiden was om enig effect te sorteren.

De minister betreurt dat tijdens de vorige legislatuur hiervan zo weinig werk is gemaakt. Nu is de CVP blijkbaar van mening veranderd.

De heer Jos De Meyer verklaart ten slotte m.b.t. het land- en tuinbouwbeleid nog steeds bevreesd te zijn dat land- en tuinbouw ondergeschikt zal worden aan het leefmilieubeleid van de minister. Dit debat heeft zijn vrees niet weggenomen, waarop de minister repliceert dat ofwel spreker niet goed heeft geluisterd, ofwel van slechte wil is, wat wordt ontkend door de heer Jos De Meyer.

3.2. Het Vlaamse visserij- en aquicultuurbeleid

De minister verheugt zich over de belangstelling van *de heer Jan Loones* voor de zeevisserij. De minister stelt vast aan de hand van het begrotingsdebat 1999 (*Parl. St. VI. Parl. 1998-99, nr. 15/13-J, blz. 36 e.v.*) dat deze sector in de Commissie steeds voldoende aandacht kreeg.

De minister verklaart vragende partij te zijn om met de sector van gedachten te wisselen, maar heeft daartoe nog geen uitnodiging ontvangen.

De minister stelt vast dat er recent heel wat dossiers m.b.t. de zeevisserij worden ingediend, wat aan toont dat het *Financieringsinstrument voor Investerings in de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA)* op een ruime belangstelling kunnen rekenen. De minister verklaart nog geen juist inzicht te hebben inzake een mogelijke verschillende behandeling op het federale en het regionale vlak, maar

belooft hieromtrent spoedig van gedachten te wisselen met de federale minister van landbouw, de heer Jaak Gabriels.

Hierop vraagt *de heer Jacques Laverge* aandacht voor de belangrijke geldmiddelen van de Europese programma's (o.m. Pesca). Wat wil men eigenlijk : de afbouw van de zeevisserij of een reconversie-programma doorvoeren, of wenst men effectief de zeevisserij te ondersteunen ?

De heer Van den Brempt (administratie) wijst erop dat het Europese quotabeleid de visserij aan banden legt. De regionale programma's 5-b bevatten de mogelijkheid om reconversieprogramma's door te voeren. Voor de Vlaamse visserijsector wordt hierop volop ingespeeld en gelet op de gestage inkrimping van de vissersvloot wordt gepoogd om de sector te behouden. De Europese reglementering inzake de afbouw van de vlootcapaciteit stelde als streefcijfer 150 vaartuigen voorop, doch dit streefcijfer wordt niet gehaald. Gelet op de evolutie in de sector zal men wellicht dit cijfer niet meer halen. In de doelstellingen 5-b gebieden is een ondersteuning van het reconversieprogramma via de toekenning van slooppremies mogelijk. Het Vlaamse Gewest betaalt deze slooppremies voor de uit de vaart genomen vissersvaartuigen.

Het zwaartepunt van het beleid van de Vlaamse regering spitst zich toe op het behoud van de vloot en zijn slagkracht. Men kan niet om het fenomeen heen van het toenemend gebruik van grotere vaartuigen. Die vaartuigen zijn groter dan in Zuid-Europa, maar nog altijd kleiner dan de Nederlandse vaartuigen. Men zou kunnen opteren voor een meer gediversifieerde aanpak, maar de sector zelf evolueert in de richting van schaalvergroting. Europa legt grenzen op aan de trend om grotere vaartuigen in te zetten door de begrenzing van de PK van de vaartuigen en het volume.

De bevoegdheidsverdeling inzake visserij- en aquicultuurbeleid is inderdaad erg warrig. Het Vlaamse niveau is bevoegd voor het investeringsbeleid in Vlaanderen ; het federale niveau is bevoegd voor het voeren van het quotabeleid en de toekenning van licenties. Er is echt nood aan een betere onderlinge afstemming van de verschillende beleidsniveau's, met het oog op het voeren van één coherent beleid. Vandaag lukt dit nog niet volledig en er moet over gepraat worden.

Intussen dient men zich ook te bezinnen of men de kleinere vissersvaartuigen al dan niet wil beschermen. Nieuwpoort, Oostende en Zeebrugge zijn de drie vissershavens. Maar eigenlijk zijn er vier : nl.

Nieuwpoort, Zeebrugge, Oostende-Visveiling en Oostende-Vistrap. In Vistrap meren ongeveer 20 vaartuigen aan, op een totale vloot van 140, wat een niet te verwaarlozen getal is.

De reconversie van de visserijsector wordt uitgevoerd in het kader van het doelstellingen 5-b luik en is beperkt tot de kustlijn van Nieuwpoort tot Oostende. Zeebrugge kwam enkel aan bod in het zogenaamde Pesca-programma.

De heer Jacques Laverge vraagt nog aandacht voor de samenhang tussen het visserijbeleid en de visverwerkende nijverheid.

De heer Van den Brempt (administratie) beaamt het belang van de visverwerkende sector, die echter vooral werkt met geïmporteerde vis. Onze vloot vist vooral op platvis, pladijs en tong en die vissersvloot is op dit ogenblik welvarend. Ook vanuit het oogpunt van tewerkstelling is de visverwerkende sector er van belang. Er is altijd sprake van een wisselwerking met de visserijsector zelf.

De heer André-Emiel Bogaert sluit zich aan bij vorige sprekers en stelt dat al te vaak in het verleden een negatieve berichtgeving over de sector werd gevoerd in de zin van vlootafbouw. Thans wordt gesteld dat men de zeevisserij wil behouden en zelfs grootschaliger wil maken. De zelfstandige visser bestaat bijna niet meer, vermits het geheel van de vissersvloot wordt beheerd door de rederijen.

De Voorzitter van de Commissie stelt voor dat de Commissie een werkbezoek zou brengen aan de biolandbouwsector in West-Vlaanderen en aan de visserijsector.

De suggesties m.b.t. het programma van deze werkbezoeken worden ingewacht bij het commissiesecretariaat. De Commissie stemt met deze regeling in.

De heer Jef Van Looy wenst vervolgens het standpunt te vernemen van de zeevisserijsector over de productie van vismeel voor veevoeder. Een groot deel van de dioxinecontaminatie komt van visafval dat in veevoeder wordt verwerkt.

De minister erkent het probleem. Momenteel wordt er gewerkt aan de opmaak van een Uitvoeringsplan Biologische Afvalstoffen en het vismeel is hierin niet opgenomen. Men stelt wel dat er zeer strenge criteria moeten worden gehanteerd vooraleer iets in de voedselketen kan terecht komen. Het vismeel stelt inderdaad problemen inzake het PCB-gehalte.

De minister belooft om de bezorgdheid van de Commissie over te maken aan OVAM en om aan dit aspect bijzondere aandacht te besteden.

De heer Jan Loones repliceert op het antwoord van de minister als volgt. Spreker verklaart zich te verheugen over de aandacht die aan de visserijsector wordt besteed en wenst te reageren op een suggestieve vraag van de heer Jacques Laverge.

Spreker hoopt niet dat de Europese middelen louter zouden worden aangewend voor reconversie. Gelet op het feit dat reeds heel wat geldmiddelen en inspanningen werden besteed aan deze sector, kan het niet de bedoeling zijn om de sector van de zeevisserij af te bouwen. Europese middelen dienen ook voor nieuwe projecten te worden aangeboord.

Het probleem in de visserijsector, die ingebed zit in de Europese en federale reglementering, is duidelijk geschetst. Vlaanderen dient zich in te passen in de Europese normering m.b.t. contingentering en het quotabeleid ligt moeilijk. Bovendien rijzen er problemen met de Nederlanders die agressief de markt in Vlaanderen bewerken. Spreker meent dat er een debat moet worden gevoerd over de Vlaamse economische verankering van de eigen vloot. Verder moet het beroep van zeevisser aantrekkelijker worden gemaakt, door een verbetering van het sociaal statuut en door een aangepaste opleiding aan te bieden.

De heer Didier Ramoudt brengt onder de aandacht van de minister dat de toestand in de Vlaamse visserijsector zeker niet rooskleurig is. Deze sector kampt vooral met een verankeringsprobleem van de vissersvloot. Een aantal waardevolle initiatieven werden reeds tijdens de vorige legislatuur door de toenmalige minister voor visserij, de heer Eric Van Rompuy, genomen, maar tot op heden blijven de concrete resultaten uit. Overleg met het federale niveau is ingevolge de bevoegdheidsversnippering van het visserijbeleid over de verschillende bevoegdheidsniveaus meer dan wenselijk.

De sector is vragende partij voor concrete beleidsmaatregelen en oplossingen voor een brede waaier van structurele problemen waarmee de sector worstelt (o.m. de quotaregeling). Langer aarzelen zal leiden tot delokalisatie van bedrijven in de visserijsector naar Nederland. Wat de afbouw van de vissersvloot betreft, meent deze spreker dat de ondergrens thans is bereikt en de mogelijk te geringe visaanvoer vanuit de Vlaamse havens zou in de achterliggende visverwerkende sector problemen doen rijzen.

Wat de quotaregeling betreft, stipt spreker aan dat de opgelegde quota niet gelden voor alle vissoorten. Er is bijgevolg ruimte voor een open markt, waar alternatieve vangsten worden verkocht. Bepaalde vissers pogen nu hun inkomen aan te dikken met alternatieve visvangst, maar de markt is niet rijp voor het verbruik van deze vissoorten (b.v. inktvis). Het verbruik van inktvis is in onze cultuur nog onvoldoende culinair ingeburgerd. Spreker vraagt dat de VLAM ter zake initiatieven zou nemen om in samenwerking met de horeca- en restauratiesector een aantal specifieke recepten bekend te maken aan het brede publiek.

Indien men de markt van de alternatieve visvangst wenst open te trekken, moet men er natuurlijk voor zorgen dat de vissers de vangsten tegen redelijke prijzen kunnen verkopen. Gelet op de geringe afzetmarkt voor deze alternatieve vissoorten, is het promotiebeleid van de VLAM welkom.

De minister repliceert dat een aantal waardevolle initiatieven door de VLAM reeds werden genomen. Zo publiceerde de VLAM in samenwerking met de sector een reeks van viskookboeken waarin ook recepten voor alternatieve vissoorten zijn opgenomen. Een dergelijke promotie zal misschien vruchten kunnen afwerpen.

De heer Didier Ramoudt repliceert dat het aandeel van de vispromotie eerder bescheiden is in vergelijking met de totale promotiekost voor de producten van land- en tuinbouw. Vis wordt nog steeds stiefmoederlijk bedeed.

Tenslotte stelt *de heer André-Emiel Bogaert*, voorzitter, voor aan de Commissie om een werkbezoek te organiseren aan de visserijsector. Dit voorstel wordt gunstig door de Commissie onthaald en de programmavoorstellen ter zake worden ten spoedigste ingewacht bij het commissiesecretariaat.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMINGEN

a) Decreetsbepalingen

Artikel 14

Artikel 14 (programma 54.1) (behalve 31.90 en 34.01) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 119

Artikel 119 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 121

Artikel 121 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

b) Begrotingstabel

AFDELING I

Begrotingskredieten – Departementale begrotingen

*Programma 54.1 (behalve ba. 31.03, 31.90 en 34.01)
– Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid*

– De VLAM

Met betrekking tot ba. 33.02 : "*Subsidie aan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing*" (VLAM) menen de heren Jos De Meyer en Jef Van Looy dat men ernstig dient te blijven en met een extra krediet van 25 miljoen frank voor de VLAM het vertrouwen in de Vlaamse producten herstellen is een hele uitdaging. 10 miljoen frank zou worden besteed aan de promotie op de binnenlandse markt en 15 miljoen frank voor het buitenlandse promotiebeleid.

De heer Jos De Meyer wijst erop dat de aanwezigheid van een stand met Vlaamse voedingsproducten op één belangrijke buitenlandse voedingsbeurs reeds een hele hap uit deze begrotingspost zal zijn. De bedragen voor de ondersteuning van de Vlaamse producten zowel op de binnenlandse- als de buitenlandse markt zijn ronduit minimaal en overleg met de federale regering dringt zich op teneinde na te gaan welke middelen er kunnen voorzien worden voor het promotiebeleid van de Vlaamse producten. De schade veroorzaakt door de nefaste gevolgen van de dioxinecrisis dient zo spoedig mogelijk hersteld.

De heer Jef Van Looy is vooral geïnteresseerd in de verhouding tussen de bijdragen die de sectoren betalen aan de VLAM en de overheidsbijdrage. Spreker gaat ervan uit dat deze extra financiële injectie

van 25 miljoen frank in de VLAM uitsluitend op het conto komt van de overheid.

Wat de VLAM betreft meent *de minister* dat dit in de eerste plaats een promotie-instrument blijft van de sector zelf. Het zijn immers de landbouwers die bijdragen betalen en dan ook gedeeltelijk bepalen hoe deze bijdragen zullen worden besteed. De sector brengt 450 miljoen frank in en de overheid 180 miljoen frank.

Indien de Vlaamse overheid echter een extra krediet toekent, dan moet deze ook mede kunnen beslissen hoe dit extra krediet wordt besteed. De Vlaamse regering wenst na te gaan wat de VLAM doet inzake het promotiebeleid. Er dient overleg te worden gepleegd met het federale niveau en Export Vlaanderen. Er zal een strategische visie worden ontwikkeld met betrekking tot het promotiebeleid voor de afzet van land- en tuinbouw producten. De minister verklaart zich niet van de indruk te kunnen ontdoen dat er soms naast elkaar wordt gepraat. Daarenboven moeten de verschillende promotiecampagnes beter op elkaar worden afgestemd.

De heer Jef Van Looy vraagt vervolgens aan de minister of deze bijkomende dotatie voor de VLAM van 25 miljoen frank echt wel voldoende zal zijn ?

De minister antwoordt dat aanvankelijk een hoger bedrag was vooropgesteld, maar uiteindelijk is men uitgekomen op een extra krediet van 25 miljoen frank, waarmee toch een aantal goede initiatieven kunnen worden gefinancierd. Men kan inderdaad steeds uitgaan van een maximalistische uitgangspositie bij begrotingsonderhandelingen en 100 miljoen vragen, maar het belangrijkste is dat dit extra krediet van 25 miljoen frank op een efficiënte wijze wordt besteed, wat door *de heer Van Looy* wordt beaamd.

De minister neemt akte van de vaststelling in de Commissie dat dit bedrag te bescheiden is. Men kan dit aspect eventueel later bij de begrotingscontrole nog ter sprake brengen en stellen dat het Vlaams Parlement aandringt op een grotere dotatie aan de VLAM.

– *Subsidies in verband met het land- en tuinbouwbeleid*

De heer Jef Van Looy vraagt vervolgens nog nadere uitleg over ba. 33.01 : "*Subsidies in verband met het land- en tuinbouwbeleid*" waarop een bedrag is ingeschreven van 110 miljoen frank voor de diversifi-

catie, biolandbouw, hoeveverwerking en hoeveverkoop.

Spreeker vraagt hoe de verdeling van dit bedrag over de verschillende richtingen zal worden doorgevoerd. Wat wordt met "hoeveverwerking" bedoeld? Bedoeld men hiermede de slacht op de hoeve? Over welke nieuwe projecten gaat het? Maakt de Vlaamse minister ten slotte nog middelen vrij voor de introductie van milieuvriendelijke productiemethoden in de bestaande landbouw op de bestaande bedrijfsvoering? De minister verwijst naar haar interventie bij de algemene bespreking.

De minister repliceert hierop als volgt. Er dienen inderdaad maatregelen te worden genomen om de klassieke landbouw milieuvriendelijker te maken. De maatregelen die reeds werden voorgesteld door de vorige regering zullen zeker behouden blijven en zelfs worden uitgebreid. Ze waren immers onvoldoende om het beoogde effect te bereiken. Zo werd enkel voorzien in de mechanische onkruidbestrijding voor de maïsteelt.

De minister wenst deze productiemethode ook voor andere teelten in te voeren. In de beheersovereenkomsten voor weidevogels die eveneens door de begroting worden gefinancierd werd enkel een programma uitgewerkt voor de weilanden.

De minister wil dit uitbreiden naar de akkerlanden. Wat de problemen van de geïntegreerde teelt om als biologische teelt erkend te worden betreft, verklaart de minister dat de moeilijkheid ligt in het gebruik van de kunstmeststoffen.

De minister is voorstander van de geïntegreerde teelt naast biologische landbouw, maar wijst erop dat men voor bio-teelt pas erkend wordt als men voldoet aan Belgische en Europese lastenboeken. De geïntegreerde teelt zal aldus in het kader van de bevordering van de milieuvriendelijke productiemethoden aldus op meer steun kunnen rekenen. Een volledige gelijkenschakeling van de geïntegreerde teelt met de bioteelt is onmogelijk omdat dit strijdig is met de Europese reglementering ter zake.

Wat de toekenning van subsidies betreft voor de veredeling en de bescherming van uitstervende dierenrassen (Belgisch Trekpaard) dienen volgens de minister de prioriteiten elders te liggen indien men daadwerkelijk een ecologische meerwaarde wil scheppen.

De heer Roland Van Goethem betreurt dit vermits het in feite gaat om de bescherming van de biologi-

sche geschiedenis als vorm van levende cultuur. De kredieten die hiervoor worden uitgetrokken zijn eerder bescheiden en de instandhouding van uitstervende dierenrassen verdient de aandacht.

De minister beaamt dat het inderdaad om bescheiden bedragen gaat, maar verklaart moeite te hebben met het feit dat het vooral vaak kapitaalkrachtige eigenaars van het Belgisch Trekpaard zijn die steun ontvangen. Persoonlijk vindt *de minister* het waardevoller om zich vooral toe te spitsen op de bescherming van o.a. oude authentieke fruitsoorten. Er zal dus een keuze moeten worden gemaakt. Ofwel bewandelt men de thans ingeslagen weg, ofwel opteert men voor een meer extensieve benadering in het kader van het biodiversiteitsbeleid, wat natuurlijk een budgettaire weerslag zal hebben.

De heer Cis Schepens, verslaggever, dringt aan op overleg tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus (federaal, regionaal en provinciaal). Ook in het kader van de proeftuinen en dierenrassen worden op alle niveaus subsidies toegekend. Een optimale en meer selectieve besteding van de middelen is aangewezen.

Wat het bedrag ingeschreven op ba. 33.01 : "Subsidies in verband met het land- en tuinbouwbeleid" betreft, verduidelijkt *de minister* dat op deze basisallocatie in 1999 een bonus was ingeschreven van 100 miljoen frank. Het betreft in feite een compensatiekrediet dat ten behoeve van de mestverwerking in de land- en tuinbouwsector werd ingeschreven.

In 2000 is deze bonus van 100 miljoen frank in feite een startkrediet dat mooi meegenomen is, vermits het ruime perspectieven biedt, gelet op het feit dat het krediet is ingeschreven onder de zeer algemene libellering van : "Subsidies in verband met het land- en tuinbouwbeleid". De verdeling van dit krediet over de verschillende doelstellingen is op dit ogenblik nog niet uitgemaakt. Deze oefening zal worden gemaakt in het kader van de plattelandsverordening en zal niet eenvoudig zijn. De minister ziet veel in de promotie van de hoeveproducten en de onderzoeksprojecten. Voor het wetenschappelijk onderzoek betreffende de band tussen landbouw en milieu, is een bedrag van 15 miljoen frank gereserveerd.

– *Subsidies in het kader van de cofinanciering plattelandsontwikkeling en de daarmee verbonden communautaire initiatieven.*

Vragen rijzen voor *de heer Jef Van Looy* ook m.b.t. ba. 31.02 : "Subsidies in het kader van de cofinan-

ciering plattelandsontwikkeling en de daarmee verbonden communautaire initiatieven". Spreker stelt vast dat het krediet op deze basisallocatie ingeschreven, in vergelijking met het vorige begrotingsjaar, is verminderd met 75 miljoen frank. Dit vindt spreker bijzonder jammer, vermits de Europese plattelandsverordening aan de minister in feite een ruime waaier van mogelijkheden biedt en daarenboven kondigt de Vlaamse minister zelf nieuwe initiatieven ter zake aan. Het is dus wel jammer dat deze begrotingspost is verminderd. Kan de minister dit toelichten ?

De minister stipt aan dat het beleid ten aanzien van de doelstelling 5b-gebieden in feite betrekking heeft op andere projecten en begrotingsposten en van een echte verlaging van dit begrotingskrediet is geen sprake.

M.b.t. programma 54.10 (Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid) stipt *de minister* aan dat het Rekenhof ter zake opmerkingen formuleerde (*Parl. St. VI. Parl., 1999-2000, nr. 16/1, blz. 26 en 36*).

Het Rekenhof merkt m.b.t. dit programma op dat het onderscheid tussen basisallocatie 31.01 (Subsidies in het kader van de plattelandsontwikkeling en de daarmee verbonden communautaire initiatieven Leader en Pesca – 0 BEF) en de basisallocatie 31.02 (Subsidies in het kader van de cofinanciering plattelandsontwikkeling en de daarmee verbonden communautaire initiatieven – 145 miljoen BEF GVK en 72,5 miljoen BEF GOK) niet duidelijk is.

Daarenboven stelt het Rekenhof vast dat de informatie over de wettelijke en/of reglementaire basis voor de uitgaven ontbreekt in de toelichting. Voor de meeste basisallocaties (onder meer 31.02, 31.03, 33.01) ontbreekt ook informatie over de parameters die werden gehanteerd ter bepaling van de kredieten.

De minister verklaart dat met deze opmerkingen van het Rekenhof rekening werd gehouden. De basisallocatie 31.01 is in 1999 een niet-gesplitst krediet. In 2000 wordt dit een gesplitst krediet (nieuwe basisallocatie 31.02). Aangezien de vastleggingen in 1999 op basisallocatie 31.01 nog kunnen worden geordonnanceerd tot 31 december 2000 dient basisallocatie 31.01 behouden in 2000.

M.b.t. de plattelandsverordening brengt *de minister* onder de attentie van de commissieleden dat er thans wordt gewerkt aan de Vlaamse programmeringsdocumenten, die samen met de drie gewesten, op het federale niveau dienen ingediend, met het

oog op de invulling van de Europese programma's ter zake. Deze indiening dient te geschieden voor het einde van dit jaar.

De heer Jef Van Looy vraagt of dit impliceert dat het document van de administratie reeds klaar is en zal daaraan, gelet op het economisch belang van de plattelandsontwikkeling, een grondig debat worden gewijd in deze Commissie ?

De heer Jef Van Looy, hierin bijgetreden door *mevrouw Isabel Vertriest*, vraagt dat de minister het document eerstdaags aan de commissieleden zal overhandigen. Ook de sector zou hierbij moeten worden betrokken. *Mevrouw Isabel Vertriest* pleit voor een grote betrokkenheid van de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme bij de bespreking van dit document, gelet op het belang van de heroriëntering van de landbouwpolitiek en de Europese plattelandsverordeningen in het kader van de Europese Unie.

De minister onderstreept het belang van een grondig parlementair debat over de plattelandsverordening. De definitieve teksten zullen eerstdaags ter beschikking worden gesteld. Daarna zal door de Vlaamse minister de advies- en consultatieprocedure met het Vlaams Parlement, de landbouworganisaties, de Minaraad en de SERV worden opgestart.

De minister geeft een bondig overzicht van de titels van de verschillende hoofdstukken die in het programma voor plattelandsontwikkeling worden behandeld. Het betreft :

1. Steun aan investering en installatie in de landbouw ;
2. Steun voor opleiding in de landbouw ;
3. Steun voor bemestingsbeperkingen in kwetsbare zones ;
4. Steun voor afbouw van de varkensstapel en reconversie ;
5. Steun voor milieumaatregelen in de landbouw (alles wat samenhangt met groenbedekking, mechanische onkruidbestrijding, vermindering van gewasbescherming) ;
6. De instandhouding van zeldzame dieren- en plantenrassen ;
7. Beheersovereenkomsten voor weidevogelbeheer met uitbreiding naar akkerland. Het be-

treft hier het perceelsrandenbeheer, de kleine landschapselementen, aanleg van grasstroken ;

8. Subsidies in het kader van het MAP voor verminderd gebruik van meststoffen ;
9. Steun voor verbetering en verwerking en afzet ;
10. Steun voor bebossing ;
11. Steun voor landinrichtingsprojecten en natuurrichtplannen ;
12. Steun voor afzet van kwaliteitslandbouwproducten ;
13. Demonstratieprojecten ;
14. Maatregelen voor de stimulering van biologische landbouw.

Het belangrijk deel van het landbouwluk met een aantal nieuwe maatregelen werden opgenomen in de plattelandsverordening. Er dient nog nagegaan welke budgettaire ruimte Europa hiervoor aan Vlaanderen geeft en wat de verdeelsleutel zal zijn die zal worden gehanteerd bij de omslag van de Europese kredieten over de verschillende gewesten. Deze discussie is bijna afgerond. *De minister* stelt vast dat een belangrijk percentage naar Vlaanderen zal gaan.

Vervolgens dient het definitieve programma bij de Europese Gemeenschap te worden ingediend. Er moet nog worden overlegd wanneer hier in de Commissie een debat zal kunnen worden gevoerd over de inhoudelijke aspecten van dit programma

– *De Vlaamse Land- en Tuinbouwraad*

Hierop stelt *de heer Jef Van Looy* vast dat de minister met betrekking tot de adviesprocedure geen melding heeft gemaakt van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad.

De minister antwoordt hierop dat de samenstelling van deze Raad volgende week op de Vlaamse regering wordt besproken en dat deze raad volwaardig kan worden ingeschakeld als adviesorgaan, waarop de heer Jef Van Looy nog wenst te vernemen of het besluit m.b.t. de samenstelling van de Land- en Tuinbouwraad nog voor advies dient voorgelegd aan de Raad van State. Het besluit dat nog werd voorbereid door de vorige regering is reeds aan de Raad van State overgelegd. Rond het jaareinde zal alles in orde zijn en in afwachting van de definitieve samenstelling van de Vlaams Land- en Tuinbouw-

wraad zal over dit thema uitgebreid met alle landbouworganisaties worden overlegd.

Bij *de heer Jacques Laverge* rijst nog een vraag over de Europese steun aan het programma in het kader van de plattelandsverordening. Het bedrag van 50 miljoen euro staat reeds vast, maar over de verdeelsleutel tussen de gewesten bestaat er nog geen duidelijkheid. Spreker stelt vast dat de minister verklaart dat hierover kan worden gepraat, maar wijst er wel op dat de uiterste datum van indiening van het programma én verdeling 3 januari 2000 is. Hoe denkt de minister deze timing te kunnen halen ? Een debat over de plattelandsontwikkeling kan volgens deze spreker nu niet meer worden ingelast.

De minister repliceert hierop als volgt. Op dit ogenblik dient alles in het werk te worden gesteld om de parlementaire werking in de timing in te schuiven, zodat een ernstig debat tot de mogelijkheden blijft behoren. Interne verschuivingen tussen de diverse programma's blijven ook na 3 januari 2000, dus na de indiening bij Europa nog mogelijk.

De moeilijkste te klaren klus zal echter de verdeling van de posten zijn. Er bestaat op dit ogenblik een nagenoeg definitieve regeling voor de procentuele verdeling over de gewesten. De minister stelt dat 58,5 percent naar Vlaanderen zou gaan, wat concreet betekent dat Vlaanderen voor zeven jaar 18 miljoen euro meer zou krijgen dan bij een constant beleid. De minister meent hieruit te mogen concluderen dat Vlaanderen, rekening houdend met de verlangens en eisen van de andere gewesten, het onderste uit de kan heeft weten te halen. Het Waalse Gewest bij voorbeeld moest genoeg nemen met circa 20 procent.

Hierop wenst *de heer André-Emiel Bogaert* te vernemen of de discussie met betrekking tot de plattelandsverordening pas gevoerd zal worden na de indiening van het programma bij Europa, waarop de minister antwoordt dat dit een verkeerde perceptie is van de feiten. Die discussie kan reeds vroeger plaatsvinden. De minister stelt dat nu reeds moeilijk de teksten kunnen worden voorgelegd, vermits deze nog niet zijn goedgekeurd door de Vlaamse regering. Dat zal gebeuren op 26 november of op 3 december 1999.

De heer André-Emiel Bogaert, voorzitter stelt vast dat de bespreking aldus in de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme kan plaatsvinden medio december 1999, wat door de minister wordt beaamd.

Op de bedenking van de heer Jos De Meyer dat de minister wellicht te veel het accent zou leggen op de ecologische i.p.v. de economische dimensie van het landbouwbeleid antwoordt de Vlaamse minister als volgt.

Er zou wantrouwen zijn in de sector ! De minister stelt echter vast dat de landbouwers zeer tevreden zijn dat milieu en landbouw onder de bevoegdheid van één minister vallen. Er moeten dan ook geen discussies worden gevoerd tussen twee ministers. De besprekingen worden nu op het Kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw gevoerd en er wordt nagegaan welke oplossingen kunnen worden aangereikt die zowel voor het milieu als voor de landbouw geschikt zijn.

Duurzame landbouw berust voor de minister op drie pijlers : het nastreven van kwaliteit, het inbrengen van milieu-elementen en het leefbaar houden van de landbouw. Als men de landbouwers geen fatsoenlijk inkomen kan garanderen, dan stort de landbouwsector volledig in elkaar. Deze drie elementen moeten in elke beleidsmaatregel naar voren komen.

Wat de diversificatie van de landbouw betreft, zijn de landbouwers zelf vragende partij. De landbouwers wensen het maatschappelijk draagvlak van hun activiteiten te verbreden. Er moeten door de overheid campagnes worden gevoerd om de band tussen consument en landbouwer te verstevigen en aan de publieke opinie dient duidelijk worden gemaakt dat de landbouw een essentiële sector is.

– *Bedrijfsbegeleiding en hulp aan bedrijven in moeilijkheden*

Voor de heren Jef Van Looy, Jos De Meyer en mevrouw Isabel Vertriest dient er dan wel snel werk te worden gemaakt van een goede bedrijfsbegeleiding en hulp aan bedrijven in moeilijkheden. De heer Jef Van Looy stelt vast dat op ba. 12.21 hiervoor een krediet van 8,3 miljoen frank is ingeschreven. Zal dit bedrag voldoende zijn om de noden te lenigen ?

De minister verwijst naar haar interventie bij de algemene bespreking bij de werking van het VLIF.

– *De landbouwvorming*

Voor een grondige gedachtewisseling over dit programma wordt verwezen naar het verslag over de begrotingsbesprekingen in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever merkt in deze context op dat, alhoewel het aspect landbouwvorming (ba. 31.03 en 31.90) in de Commissie voor Onderwijs uitvoerig aan bod komt, men in het kader van de bedrijfsbegeleiding en de verbetering van de kwaliteit van het management in de landbouwbedrijven, aan het vormingsaspect moeilijk kan voorbij gaan.

De heer Jos De Meyer vraagt op welke wijze en vanuit welke visie de minister de permanente vorming in de toekomst zal organiseren ?

Conform een opmerking van het Rekenhof (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 36*) ontbreekt de informatie over de wettelijke en/of reglementaire basis voor de uitgaven in de toelichting.

Voor de meeste basisallocaties (onder meer 31.02 en 33.01) ontbreekt ook informatie over de parameters die werden gehanteerd ter bepaling van de kredieten.

Het Rekenhof formuleerde eveneens een opmerking m.b.t. OA 54, PR. 10, ba. 12.21 (Uitgaven met betrekking tot bedrijfsbegeleiding en bedrijven in moeilijkheden) en inzake ba. 33.01 (Subsidies in verband met het land- en tuinbouwbeleid) en ba. 53.04 (Ondersteuning en onderzoek met betrekking tot milieuvriendelijke landbouwproductiemethode en biologische landbouw) (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 45*).

De minister antwoordt hierop dat dit zal worden aangepast bij de eerstvolgende budgetcontrole.

De heer Jos De Meyer, hierin bijgetreden door de heer Jacques Laverge, wijst erop dat de oorspronkelijke Europese verordeningen over de naschoolse vorming in de landbouw ondertussen grondig zijn gewijzigd. Wat is voor de minister essentieel en hoe zal de Vlaamse minister de nationale en gewestelijke centra voor landbouwvorming betrekken bij de evaluatie en uitzetting van de krachten voor de navorming.

De heer Jef Van Looy heeft geen probleem met een uitbreiding van het landbouwvormingsaanbod, maar meent dat ook personen die niet uit de landbouwsector komen hierbij nauwer dienen te worden betrokken. De opleiding zou thans op graduaatsniveau worden gegeven en misschien is het aangewezen om het niveau van het vormingsaanbod globaal bij te sturen, vermits hiermede belangrijke bedragen zijn gemoeid. Iemand die nog geen ervaring heeft in de landbouw, kan nu snel aansluiten bij de sector en subsidies ontvangen.

De heer Jacques Laverge stelt echter vast dat transparantie in het vormingsaanbod zoek is en vraagt concreet aan de Vlaamse minister welke extra stimuli ter zake zullen worden gegeven ? Wordt overleg gepleegd met het federale bevoegdheidsniveau ?

Mevrouw Isabel Vertriest beaamt de noodzaak van een verbetering van het vormingsaanbod, maar onderstreept dat de verfijning van de vakbekwaamheid van de landbouwers een noodzaak is. De landbouwer wordt bedrijfsvoerder. Welke vakbekwaamheid wenst men ? Diversificatie is hier belangrijk, net als de strategische vorming : op welke manier kan het individuele bedrijf best reageren op de veranderende omstandigheden ? De landbouw functioneert binnen een economische context en de vrije wereldhandel. Hoe gaat de individuele land- en tuinbouwer met dit gegeven om ?

Voor vele bedrijfsleiders is het niet zo eenvoudig om de beste toekomststrategie uit te stippelen. In het verleden werd voor iedereen al te vaak eenzelfde strategie gepromoot. De bedrijfsleiders moeten leren snel en adequaat in te spelen om de evoluerende socio-economische context. Vakbekwaamheid impliceert dat er eveneens aandacht wordt besteed aan de diverse milieuaspecten van de landbouw.

Programma 54.1 (behalve ba. 31.03, 31.90 en 34.01) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

AFDELING V

Vlaamse Openbare Instellingen

ION categorie A *Vlaams Landbouwinvesteringsfonds*

De begroting van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

ION categorie A *Financieringsinstrument voor Investerings Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector*

De minister wijst erop dat inzake de FIVA-begroting door het Rekenhof opmerkingen werden geformuleerd (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1,*

blz. 49). Hieraan zal worden tegemoet gekomen bij de eerstvolgende budgetcontrole.

De begroting van het Financieringsinstrument voor Investerings Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000, bevoegdheden van Vlaams minister mevrouw Vera Dua – Land- en tuinbouw, landbouwpromotie en visserij- en aquicultuurbeleid – wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

DEEL II : BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, RUIMTELIJKE ORDENING EN MEDIA : ECONOMIE, KMO, WETENSCHAPPEN, TECHNOLOGIE- EN INNOVATIEBELEID

I. ALGEMENE BESPREKING

1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER BIJ DE BEGROTING 2000 EN ENKELE BELANGRIJKE BELEIDSPISTES

De minister stelt dat de bespreking van de begroting- 2000 de aanzet moet vormen tot een algemeen debat over het economisch beleid van de komende vijf jaar. De minister wijst erop dat de Vlaamse economie thans jaarlijks een duurzame economische groei doormaakt van 2 tot 3 percent.

De minister merkt op dat het traditie is in het Vlaams Parlement dat de beleidsbrieven en -nota's in samenhang met de begroting worden behandeld. Nochtans wordt dit begrotingsjaar hier van afgeweken, vermits de beleidsbrieven pas medio januari 2000 zullen worden ingediend. Hij wenst hierop te anticiperen en daarom zal de toelichting niet beperkt zijn tot een cijfermatig overzicht van de begrotingsvoorstellen-2000.

1.1. Macro-economisch klimaat

De minister schetst vervolgens een algemeen beeld van de macro-economische evolutie in Vlaanderen en de structuurwijzigingen die de Vlaamse economie op dit ogenblik doormaakt. Vervolgens worden de belangrijkste beleidspistes uit de doeken gedaan die het beleid voor de komende jaren bepalen. Tenslotte wordt ingezoomd op de eigenlijke begroting van 2000. Vooraf dient te worden gesteld dat het om een overgangsbegroting gaat.

Op conjunctureel vlak scoort Vlaanderen op dit ogenblik goed. Wat betreft de structurele transitie naar een kenniseconomie is er daarentegen nog extra potentieel.

Het macro-economisch klimaat is goed en zowel de buitenlandse als de binnenlandse vraag kennen een positieve evolutie.

De evolutie van de export wordt op dit ogenblik bepaald door twee tegenstrijdige krachten. Enerzijds is er de negatieve impact van de dioxinecrisis waardoor de buitenlandse vraag naar Belgische, in hoofdzaak Vlaamse (70 percent van de omzet is Vlaams) voedingsproducten is teruggevallen en anderzijds is er het aantrekken van de wereldconjunctuur.

Op termijn zal deze laatste factor de overhand halen. Zowel in Japan, Zuid-Oost-Azië en Latijns-Amerika als in Europa zijn de economieën opnieuw aan de beterhand. Bovendien wijzen recent verschenen cijfers voor de Verenigde Staten op een voortgaande robuuste productiegroei zonder enige inflatoire spanningen van betekenis.

Daarnaast situeert ook de binnenlandse vraag zich op een hoog peil. Deze expansie wordt grotendeels gedragen door de toename van de private consumptie en de bedrijfsinvesteringen. De gunstige evolutie van de private consumptie reflecteert een sterk consumentenvertrouwen, wat geïllustreerd wordt door een groot aantal inschrijvingen van nieuwe personenwagens (12.839 in september 1999 of 2,5 percent meer dan tijdens dezelfde maand van het vorige jaar, over de eerste 9 maanden van 1999 lag het aantal nieuwe inschrijvingen 6,1 percent hoger dan tijdens dezelfde periode van 1998). Daarenboven valt er een sterke toename te noteren van het aantal bouwvergunningen. De effecten van de dioxinecrisis zijn volgens de minister eerder beperkt gebleven. Het consumentenvertrouwen kende enkel tijdens de maand juni een lichte inzakking.

De Vlaamse ondernemingen draaien goed, met een capaciteitsgraad van 83 percent. Vooral de sectoren gespecialiseerd in halffabrikaten kennen door de heropleving van de internationale conjunctuur een belangrijke groei van de productie. Dit heeft een toename van de bedrijfsinvesteringen tot gevolg. Naast deze investeringen kan men vaststellen dat Vlaanderen opnieuw heel wat buitenlandse investeringen aantrekt, in die mate zelfs dat het recordcijfer van 1998 in 1999 nogmaals zal worden overtroffen (130 gerealiseerde projecten, een directe werkgelegenheid van 7500 jobs en een totale kapitaalsinjectie van ongeveer 97 miljard frank).

In 2000 wordt een toename van het BBP met drie percent verwacht. Ook in de toekomst zouden gunstige groeicijfers worden gerealiseerd. Uit een studie van de Europese Centrale Bank (ECB) is gebleken dat de landen die tot de EMU zijn toegetreden zich op dit ogenblik in een betere positie bevinden om een lange periode van economische groei te verwezenlijken dan in het begin van de jaren 1990. Ook de middellangetermijnprognoses van het Federaal Planbureau geven tot 2004 groeivoeten van meer dan 2,5 percent per jaar.

Waakzaamheid op het vlak van de macro-economische concurrentieverhoudingen blijft echter noodzakelijk. Enkel als onze ondernemingen concurrentieel kunnen functioneren, is succes in het buitenland verzekerd.

1.2. Structureel

De Vlaamse economie wordt op dit ogenblik gekenmerkt door een transitie waarbij nieuwe technologieën als ICT, bio-, communicatie- en organisatie-technologie in een versneld tempo het Vlaamse economisch landschap gaan bepalen. Deze technologische revoluties hebben verregaande consequenties.

In deze nieuwe constellatie zijn de ondernemingen kleiner van omvang, hebben zij de wereld als afzetmarkt, werken ze virtueel samen in allerhande netwerkstructuren en baseren zij hun succes vaak op één cruciale produktiefactor : kennis of meer bepaald menselijk kapitaal.

Ook de relatie tussen werkgever en werknemer wordt daardoor gewijzigd : waar vroeger het onderscheid tussen de ondernemer en de werknemer erg groot was, is heden ten dage dit onderscheid veel minder scherp. Werknemers en werkgevers ondernemen "vandaag" meer en meer gezamenlijk in functie van duurzame groei. Bovendien incorpo-

reren de werknemers steeds meer eigenschappen van een ondernemer : zij moeten verantwoordelijkheid nemen, risico's inschatten en hun kennis valoriseren.

Nieuwe hoogtechnologische ondernemingen van twintig tot dertig personen waarin elke werknemer een ondernemer is, zouden in de nabije toekomst het Vlaamse bedrijfsleven kenmerken.

Vlaanderen heeft gedurende de laatste jaren sterke prestaties neergezet op het vlak van structurele vernieuwing. Zo bedraagt het aandeel van de high-tech-sectoren in totale werkgelegenheid (dit zijn sectoren met een groot aandeel van O & O in de bruto toegevoegde waarde) in 1997 9 percent, waarmee Vlaanderen tot één van de top-regio's behoort binnen de EU-15 (vgl. Nederland 5,1 percent). Op het vlak van de hoog-technologie industriële sectoren scoort Vlaanderen met een derde plaats erg hoog binnen de Europese regio's.

Deze cijfers stellen de minister echter nog niet helemaal tevreden. Het is in de eerste plaats verkeerd te vergelijken met onze Europese collega's als de best-practices zich aan de andere kant van de oceaan bevindt (USA). In vergelijking met Amerika scoort Europa in zijn totaliteit op het vlak van structurele vernieuwing matig.

Bovendien zijn er in Vlaanderen nog te veel bedrijven die overleven zonder substantieel te innoveren. Op basis van de STV/VTO-enquêtes blijkt dat in 1997 meer dan de helft van de KMO's en 1/3 van de grote bedrijven zich in deze situatie bevindt.

Bovendien vormen ook bij de innoverende ondernemingen, de nieuwe en sterke verbeterde producten en diensten maar 5 percent van het gamma. Duidelijk moet ook zijn dat innovatie meer is dan technologie alleen. Innovativiteit slaat op het totaal proces van het ontwikkelen van een nieuw product/proces/dienst en de concrete verkoop ervan op de markt. Ondernemingen kunnen bijgevolg creatief zijn op verschillende niet-technologische domeinen (b.v. het verkennen van nieuwe markten, het optimaliseren van de interne bedrijfsorganisatie om er maar een paar te noemen).

Tenslotte blijkt uit recent VEV-onderzoek dat op het vlak van attitudes de Vlamingen nog een inhaalbeweging kunnen realiseren. Uit de VEV-studie bleek namelijk dat Vlaanderen voornamelijk een regio is van doeners maar niet zozeer van denkers. Op het vlak van communicatie scoort Vlaanderen slecht in vergelijking met de andere performante regio's, hun acties zijn bovendien weinig in-

ternationaal gericht, de Vlamingen zijn bang voor verandering en als eerder risicoschuw te karakteriseren.

Om het succes van de Vlaamse bedrijven voor de toekomst veilig te stellen, moet gezorgd worden voor macro-economische stabiliteit, zodat de Vlaamse economie optimaal kan profiteren van de internationale heropleving en micro-economische flexibiliteit, waardoor de huidige transformatie naar een kenniseconomie zo snel mogelijk kan gebeuren.

Om dit te realiseren werd een Vlaams beleidsplan uitgestippeld, waarbij voornamelijk aandacht werd besteed aan de tweede factor, met name het garanderen van voldoende micro-economische flexibiliteit. Het eerste element is vanzelfsprekend eveneens van groot belang, maar daar situeren de beleidsinstrumenten zich voornamelijk op federaal en Europees niveau (monetair beleid wordt de ECB bepaald, de loonkosten door de federale overheid (sociale zekerheid en financiën)).

1.3. Macro-economische stabiliteit

Een belangrijk macro-economisch element waarop de Vlaamse regering wel impact kan ressorteren is de werkzaamheidsgraad. Alhoewel deze materie niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media behoort, is de arbeidsmarkt wel een cruciale factor voor het welslagen van het economisch beleid.

In Vlaanderen werkt van de 25-49 jarigen 80 percent, één van de hoogste werkzaamheidsgraden in gans Europa, maar bij diegenen die jonger of ouder zijn werkt er slechts 1 op 3. Deze situatie is het gevolg van het feit dat het onderwijsniveau sterk discriminerend werkt in de verdeling van de werkzaamheid en dat in Vlaanderen systemen van vervroegde uittreding uit het arbeidsproces, zoals het brugpensioen, veelvuldig worden toegepast.

Daarom heeft de Vlaamse regering zich tot doel gesteld dit percentage van 60 percent werkzaamheidsgraad, op een termijn van 5 jaar op te trekken tot 65 percent. Om de werkzaamheidsgraad te verhogen, is de integratie van laaggeschoolden, vrouwen, bruggepensioneerden, de 55-plussers in het algemeen en allochtonen een prioriteit.

De spanning tussen minimuminkomen en werkloosheidsuitkeringen is zeer klein. Dit leidt tot de zogenaamde eerste werkloosheidsval. De replace-

ment rate van alleenstaanden aan de onderkant van de arbeidsmarkt situeert zich op 84. In de VS is deze spanning veel groter. Ook voor ouderen speelt er vaak een incentive probleem. De netto replacement rate bij vervroegde uittreding bedraagt in België 77 (vgl. met 41 in de USA). Dit probleem kan opgevangen worden via fiscale bijsturing maar dit zal voornamelijk door federale initiatieven dienen te gebeuren. Dit probleem kan ook verholpen worden door te werken aan sollicitatietraining, bijkomende scholing en door het stimuleren van de werkgevers.

1.4. Goed geschoolde arbeidskrachten : een absolute must

Scholing en opleiding zijn Vlaamse bevoegdheden. Zowel de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme als de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, zullen initiatieven nemen, ieder op hun bevoegdheidsdomein, respectievelijk via VDAB en het VIZO.

Bovendien is het niet de bedoeling om laaggeschoolden op te leiden tot technologische genieën. Er is immers ook een grote behoefte aan werknemers voor de sociale economie.

Het is van het allergrootste belang dat Vlaanderen kan terugvallen op een goed werkende en flexibele arbeidsmarkt. Belangrijker is nog dat Vlaanderen beschikt over voldoende goed geschoolde arbeidskrachten. Zeker voor wat betreft dit laatste moeten acties ondernomen. Het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen neemt jaar na jaar af en situeert zich met 138.000 eenheden (eind oktober) op een erg laag niveau, waarvan 40.000 minder dan zes maand werkloos zijn en ongeveer 55.000 meer dan twee jaar werkzoekend. Er is een reëel aanbod van ongeveer 60.000 werkzoekenden maar ongeveer 70.000 vacatures raken niet ingevuld. Dit is de arbeidsmarktparadox.

Tal van departementen moeten een geïntegreerde aanpak uitwerken : Onderwijs, Werkgelegenheid, Economie en waarbij intensieve samenwerking tussen regionaal en federaal niveau noodzakelijk is. Er moeten reële en nieuwe oplossingen komen. De minister zal een aantal concrete voorstellen lanceren.

1.5. Micro-economische flexibiliteit

De Vlaamse economie moet ook op micro-economisch vlak flexibel kunnen optreden. Het stimuleren van het ondernemerschap voor bestaande en nieuwe doelgroepen is hiervoor een absolute prioriteit. Vernieuwde expansiesteun moet een Vlaamse hefboom worden. Via een degelijk (sub-)regionaal beleid moet men komen tot een zo hoog mogelijke efficiëntie en effectiviteit in de diverse sub-regio's.

De ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van nieuwe technologieën moeten functioneren als hefboom voor de Vlaamse economie.

1.6. In begrotingstermen uitgedrukt

Voor het economisch beleid is er voor het begrotingsjaar 2000 21 miljard frank uitgetrokken. Daarvan gaat 2,5 miljard frank naar ondernemerschap, waarvan 2 miljard frank voor het VIZO. Het is de bedoeling om een nieuwe dynamiek te creëren bij VIZO. Voor expansiesteun is 9 miljard frank uitgetrokken en 750 miljoen frank is voorzien voor het regionaal beleid ; 250 miljoen frank hiervan is voor de GOM's voorbehouden. Ontwikkeling, verspreiding en aanwending van nieuwe technologieën krijgt 8 miljard frank.

In procenten is het budget van Economie als volgt verdeeld : 12 percent voor ondernemerschap, 44 percent voor expansiesteun, 4 percent voor regionaal beleid en 38 percent voor innovatie.

1.7. Ondernemers : motoren van vernieuwing

Ondernemerschap is het sleutelwoord tot vernieuwing. In de visie van de minister moet iedereen, van student tot werknemer, zich enkele kenmerken van de ondernemer aanmeten. Ondernemerschap zorgt voor de nodige flexibiliteit en vernieuwing. Snel groeiende ondernemingen investeren meer in O & O dan andere ondernemingen. In Vlaanderen zijn starters daarenboven goed voor ongeveer 30 percent van de nieuwe banen.

Ondernemerschap draagt bij tot de individuele ontplooiing : het vormt een middel om uiting te geven aan creativiteit, persoonlijke groei en zelfstandigheid.

In Nederland blijkt dat 31 percent van alle starters op dit ogenblik een vrouw is en dat 7,4 percent van de starters bestaat uit allochtone bevolking. Hoewel er geen cijfers voor Vlaanderen bekend zijn, blijkt hieruit dat ondernemerschap de participatie en de integratie van vrouwen en allochtonen bevordert. Ondernemers kunnen ook een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke problemen. Op het laatste VEV-congres hebben de werkgevers gevraagd om een kader te scheppen om duurzame economische groei te realiseren. Kortom het ondernemerschap moet worden gestimuleerd.

Ook in het buitenland tracht men een ondernemersvriendelijk klimaat te creëren. Daarenboven heeft de nieuw aangetreden Europese Commissie een beleidsprioriteit gemaakt van het stimuleren van het ondernemerschap. Er werd dan ook een directoraat-generaal voor de ondernemingen opgericht.

Volgens de kabinetschef van een voormalig minister van Economie was de grote frustratie van die minister dat de ondernemingen beknot worden door tal van omgevingsfactoren, zoals de ruimtelijke ordening. Het is moeilijk om hierin verandering te brengen. Toch moeten de ondernemingen kansen krijgen.

– *Verlagen van de drempels tot ondernemerschap*

De drempels tot het ondernemerschap moeten worden verlaagd. Slechts 7 percent van de schoolverlaters denkt eraan om binnen de drie jaar na het afstuderen zelf een onderneming op te richten (vgl. met 19 percent in de USA).

De minister is bereid een aantal initiatieven uit het verleden te reactiveren om jongeren te sensibiliseren. Hij denkt bijvoorbeeld aan de mini-ondernemingen en het uitschrijven van wedstrijden. Daarnaast moet in samenspraak met minister Vanderpoorten nagedacht worden in hoeverre er mogelijkheden zijn om de attitudes van het ondernemerschap te introduceren binnen het dagonderwijs. De mini-ondernemingen vormen in dit opzicht reeds een waardevol initiatief. Het instellen van een leerstoel "ondernemerschap" (budget uitgetrokken van 20 miljoen frank) in alle Vlaamse universiteiten en hogescholen valt eveneens te overwegen.

– *Starters*

Vervolgens gaat de minister in op de problemen waarmee startende ondernemers in Vlaanderen kampen.

Deze groep van ondernemingen vormt één van de belangrijkste kanalen waardoor vernieuwing in het economisch weefsel kan worden geïntroduceerd. Alhoewel Vlaanderen meer ondernemers telt als percentage van de beroepsbevolking dan de USA, komen er maar weinig nieuwe ondernemers bij (vgl. 6,4 percent nieuwe bedrijven per jaar in België, versus 12 percent in de USA en 10 percent in Nederland). Zorgwekkend is vooral dat België aan het staartje bengelt voor wat betreft het aantal starters in groeisectoren (vgl. 8,7 percent versus 25 percent in de USA).

Bovendien faalt een groot deel van de Vlaamse starters door onkunde. Daarom stelt de minister voor starters beter te begeleiden. Hij wil voortbouwen op het bestaande systeem met bedrijfsadviseurs van het VIZO. Hij streeft ook naar samenwerking met alle andere actoren die belang hebben bij economische vernieuwing. Zo zouden banken en bedrijfsrevisoren in samenwerking met de overheid starters gedurende de eerste drie jaar kunnen begeleiden. De ministers wil ook de peterschapsprojecten alle kansen geven.

Naast een moeizame start worden nogal wat bedrijven geconfronteerd met zogenaamde glazen plafonds waardoor veel kleine bedrijven er maar niet in slagen om door te groeien tot een middelgrote, laat staan een grote onderneming. Een gegeven waar veel starters bij de aanvang mee worden geconfronteerd is de financiering van hun project.

De ervaringen van Lernout en Hauspie hebben de minister geleerd dat vooral de informele sector dient versterkt. Jonge starters en risicokapitaalfondsen moeten beter met elkaar in contact gebracht worden. In een aantal landen gebeurt dit al via internetemissies.

De Vlaamse overheid moet haar koers van de voorbije jaren – de responsabilisering van het Waarborgfonds als verschafter van risicokapitaal – blijven volgen.

De vraag is echter of moet worden voortgewerkt met slechts één financiële instelling. Gezien het beperkte aantal offertes ter zake, wil de minister op zoek naar een andere oplossing. Ook alle zogenaamde businessangels die voor groeikapitaal zorgen moeten gesteund worden.

– *Bestaande ondernemingen*

De minister wil ook initiatieven voor bestaande ondernemingen nemen. De grootste uitdaging is immers niet groeien, maar wel groot blijven in een economie die structureel verandert.

Door globalisering en de introductie van nieuwe technologieën is het niet langer vanzelfsprekend om een onderneming succesvol te leiden, getuige daarvan de recente ontslagen bij het topmanagement van Tractebel, Telenet en de Generale Bank.

Scholing en permanente vorming van onze ondernemers is een grote uitdaging voor de volgende eeuw. In 2002 zal maar liefst 80 percent van onze technologie jonger zijn dan 10 jaar, terwijl 80 percent van alle opleidingen ouder zal zijn dan 10 jaar. Daarom moet samen met VIZO gezocht worden naar een modern opleidingsaanbod met modulaire opleidingspakketten om aan te sluiten op de digitale economie.

Ook het probleem van de faillissementen moet onder ogen gezien worden. Het is belangrijk om het begrip faillissement opnieuw te definiëren. Ondernemingen die een faillissement meemaken, dienen niet meer als mislukkelingen omschreven te worden. Ze zijn immers beter gewapend om de toekomst rationeel tegemoet te treden.

Naast trajectbegeleiding heeft de minister aan de federale overheid gevraagd om andere vormen van bescherming in te voeren voor startende ondernemingen. Dat veronderstelt dat de vennootschapswetgeving, die een bevoegdheid is van de federale overheid, aangepast wordt.

– *Horizontale initiatieven*

Verder is het belangrijk om een aantal zogenaamde horizontale maatregelen te nemen. Naast specifieke acties voor bepaalde doelgroepen wil hij acties voeren gericht op alle doelgroepen. Eén daarvan is het zogenaamd digitaal actieplan : de groeiende markt van informatietechnologie (IT) en telecommunicatie (TC) wijst erop dat de economie van een fysieke goedereneconomie verandert in een diensteneconomie. Moderne toepassingen zoals teledistributie, electronic shopping, on-line banktransacties en e-commerce versterken dat. Er moet dan ook voor gezorgd worden dat de Vlaamse ondernemingen snel participeren in die on-line economie.

Vooraf de toegang tot de nieuwe informatie- en communicatienetwerken voor de Vlaamse bedrij-

ven moet verbeterd worden. De volgende economische doelstellingen worden gesteld : de drempels van de nieuwe informatie- en communicatietechnologie (NICT) moeten substantieel verlaagd worden voor het Vlaamse bedrijfsleven en het gebruik ervan in het bedrijfsleven moet gestimuleerd worden.

Ook verbindt de Vlaamse overheid zich ertoe om een gedragscode voor elektronische handel en internetbusiness uit te werken. Een grote handicap is evenwel dat de Vlaamse overheid geen fiscale stimuli aan bedrijven kan geven. Dit is in tegenstelling tot Nederland waar men door fiscale maatregelen de Digitale Delta Nederland on-line vormt. Dit zal in de toekomst trouwens nog verder uitgewerkt worden. Minister Van Mechelen heeft met de federale ministers Daems en Reynders al contact opgenomen om dergelijke fiscale maatregelen goed te keuren.

De minister neemt zich voor een sensibiliseringsactie op te zetten om het gebruik van informatica en nieuwe communicatietechnologie in de KMO's aan te moedigen. Ook is het de bedoeling om de hendaagse ondernemer aan te moedigen om de NICT als beheersinstrument te gebruiken en het NICT als een nieuw marketingtool en het internet als nieuw informatiemedium te promoten. Ten slotte zal hij een studie laten uitvoeren om reeds beschikbare gegevens nog nauwkeuriger te maken en meer inzicht te verwerven in de Vlaamse situatie en daarna de concrete knelpunten in KMO's inzake IT in kaart te brengen.

– *Statuut van de zelfstandige*

Het statuut van de zelfstandige zal opnieuw gedefinieerd worden in overeenstemming met de nieuwe situatie, zodat deze meer transparant wordt. Momenteel organiseert de RSZ een ware heksenjacht. De last van de administratieve rompslomp moet dringend verminderen en de regelgeving moet meer klantvriendelijk voor de ondernemingen worden. De tijd is rijp voor de organisatie van het éénloketsysteem. Daarbij moet erover gewaakt worden dat niet elke dienst zijn eigen loket organiseert. Door overleg in de SERV en dialoog tussen alle betrokkenen en de Vlaamse overheid moet de informatie gestroomlijnd worden en de administratie onder één noemer gebracht worden.

1.8. Expansiesteun : klaar voor de 21ste eeuw ?

De minister is van mening dat men zich moet durven afvragen of expansiesteun nog gepast is in de 21ste eeuw. De expansiesteun is ontstaan in de jaren '50. Een halve eeuw later, en dit als gevolg van het ontbreken van belangrijke hefboomen op Vlaams niveau, is de expansiesteun stilaan geëvolueerd tot een ondoorzichtig instrument dat verschillende doelstellingen moet dienen (milieu, startende ondernemingen, expansiesteun).

Daarnaast wordt steeds meer de vraag gesteld naar de doeltreffendheid van de investeringssteun.

In 1999 zal er door de Vlaamse ondernemingen voor een totaalbedrag van bijna 600 miljard BEF worden geïnvesteerd, een cijfer dat moet worden vergeleken met de 8 miljard frank expansiesteun die zal worden uitgekeerd. In procenten betekent de expansiesteun dus 1,5 percent van de totale investeringsmassa. Vragen naar de impact van deze maatregel zijn bijgevolg terecht.

Belangrijk is dat daarbij ook rekening moet worden gehouden met een belangrijke last uit het verleden.

Voor de middelgrote ondernemingen werd 3,7 miljard frank aan vastleggingskredieten voorzien. Op 10 november 1999 was er een tekort aan machtigingen van expansiedossiers voor 922 miljoen frank. Dat tekort wordt overgedragen naar het volgend jaar. Dat bedrag moet nog eens verhoogd worden met 1,7 miljard frank, namelijk voor de grote investeringsdossiers die zullen voorgelegd worden aan de Vlaamse regering. Concreet betekent dat 2,6 miljard frank van de 3,7 miljard frank al gereserveerd zijn.

Voor het Fonds voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie van de Kleine Ondernemingen (FEERR-KO) stelt zich een gelijkaardig probleem, maar in mindere mate. Daar zijn reeds 782 miljoen frank van de voorziene 3,8 miljard frank al voorbestemd.

In functie van de uitdagingen van de 21ste eeuw, dringt een grondige evaluatie van het bestaande stelsel zich op.

Volgende pistes zouden daarbij kunnen worden bewandeld. Internationaal kan men vaststellen dat het kapitaal steeds meer een footloose-karakter krijgt. Renault is daar helaas een typerend voorbeeld van. Wie had gedacht dat een onderneming die voordien nog substantieel had geïnvesteerd in

de Vilvoordse vestiging zich zo snel zou terugtrekken ?

De Renault-case maakte op een pijnlijke wijze duidelijk dat deze investeringen op een relatief eenvoudige wijze konden worden gerecupereerd in een buitenlandse vestiging.

Voor de Vlaamse overheid is het bijgevolg interessanter om steun te verstrekken aan productiefactoren die minder gemakkelijk naar het buitenland zijn te verplaatsen. Daarbij kan in de eerste plaats worden gedacht aan industrieterreinen en arbeid.

Daarbij moet een bijzondere aandacht gaan naar voldoende industrieterreinen, die in Vlaanderen steeds vaker een schaars goed worden. Nochtans zijn er toch wel Brown sites beschikbaar, die op dit ogenblik niet of slechts moeizaam worden herbruikt. Een sanering van deze oude industrieterreinen is vaak duur en schrikt nieuwe bedrijven af. Een heroriëntering van de expansiesteun in deze richting valt te overwegen. Deze piste kadert bovendien in een streven naar een meer duurzame economie. Wat betreft de industrieterreinen werd voor het begrotingsjaar 2000 een bedrag van 697 miljoen frank aan vastleggingskredieten op FEERR-MGO gereserveerd.

De minister is ook van plan een organisatie met de opdracht te belasten dit soort saneringen te stimuleren.

De heer Van Rompuy merkt op dat ook de vorige regering hiervoor 750 miljoen frank had vastgelegd, gespreid over twee jaar. Er werd echter maar een deel opgebruikt – hij schat ongeveer de helft – bij gebrek aan voldoende projecten. Hij is het ermee eens dat de invoering van een organisatie om deze projecten te stimuleren een goed idee is.

De minister besluit dat deze denkrichting de voorkeur verdient boven het voortdurende aansnijden van nieuwe open ruimte. Voorts overweegt hij te investeren in instapklare bedrijfsgebouwen en incubatie- en innovatiecentra.

In Nederland lanceerde men in dat verband het zogenaamde twinning-concept. Startende ICT-ondernemers worden gestimuleerd op drieërlei wijze. De eerste pijler is het twinning-netwerk, waarin vooraanstaande ICT-bedrijven coaches ter beschikking stellen voor de begeleiding en advisering van starters. Twinning-centers vormen de tweede pijler : in deze fysieke infrastructuur beschikken starters over optimale faciliteiten voor de ontwikkeling van hun bedrijf. De derde pijler ten slotte wordt ge-

vormd door de twinning-fondsen. Deze financiële infrastructuur financiert de startfase en co-financiert de groeifase. De minister meent dat de produktiefactor arbeid en meer bepaald menselijk kapitaal in de eenentwintigste eeuw sterk aan belang zal winnen.

Voor het aantrekken van buitenlandse investeringen ziet de minister een belangrijke rol weggelegd voor de Dienst Investeren in Vlaanderen (DIV). Hun vraag naar meer middelen wordt in verschillende fasen beantwoord. In 2000 neemt het vastgelegde bedrag van de huidige 230 miljoen frank toe tot 292 miljoen frank. Hiermee wil men de logistieke cel te Brussel versterken en het netwerk van in het buitenland opererende prospectors verder uitbouwen.

1.9. Vernieuwd regionaal beleid

De minister wil ook de GOM's in deze structuur inschakelen. Men moet in het kleine Vlaanderen immers afstappen van een al te regionalistische benadering. Er is wel nood aan een vernieuwd regionaal beleid, want tegelijk moet ook economische eenheidsworst vermeden worden. De ontwikkeling van de diensten- en kenniseconomie is niet de enige troef, integendeel : een industriële sector blijft nodig. Het regionaal beleid moet dat blijven steunen. Wel moeten de betrokken regio's ook zelf verantwoordelijkheid krijgen. De werking van de 17 erkende streekplatforms moeten ernstig geëvalueerd worden. Men slaagt er niet altijd in een economische finaliteit tot stand te brengen. Er is nood aan coördinatie en steun. Het huidige bedrag van 62 miljoen frank werd in de begroting voor 2000 teruggebracht tot 36 miljoen frank.

1.10. De ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van nieuwe technologie als hefboom voor onze economie

De minister formuleert vervolgens enige bedenkingen over de ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van nieuwe technologie als stimulans voor de economie.

De voorbije legislatuur werd gekenmerkt door een *aanzienlijke injectie in het wetenschappelijk en technologisch onderzoek*, wat door de gehele Commissie voor Economie en Werkgelegenheid werd gesteund. Gedurende vier jaar werd 2 miljard per jaar extra geïnvesteerd in Onderzoek en Ontwikkeling.

Dit was een hoogstnoodzakelijke operatie omdat in Vlaanderen de uitgaven in de sector veel te laag waren in vergelijking met andere kleine maar sterk geïndustrialiseerde landen en met de drie belangrijkste handelspartners. *Deze inhaaloperatie is niet af.* Daarom heeft de Vlaamse regering in haar regeerakkoord bijkomende inspanningen gepland.

Toch wil *de minister* een rustpauze van één jaar inbouwen, waarin een en ander geëvalueerd en geconsolideerd moet worden. Men staat in het bijzonder voor de uitvoering van het innovatiedecreet.

De minister lanceerde het voorstel om het *beleid inzake fundamenteel onderzoek samen te brengen met onderwijsbeleid en het technologiebeleid te verbinden met het economisch beleid*. Toch wenst de minister te onderstrepen dat de grens tussen fundamenteel onderzoek (onderzoek op initiatief van de vorsers) en meer toegepast onderzoek (het onderzoek dat verricht wordt binnen bedrijven of dat vorsers uitvoeren in opdracht van derden), niet rechtlijnig is. *Met andere woorden het wetenschapsbeleid en het technologiebeleid zijn erg nauw met elkaar verbonden.* Men moet volgens de minister meer vertrouwen stellen in de onderzoekers.

De minister stelt voor om de tekst die minister Vanderpoorten ter zake aan de commissie Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid voorlegde over te zenden ter informatie van de leden van de Commissie.

Een impulsprogramma voor een enkele sector moet volgens *de minister* zoveel mogelijk vermeden worden en is slechts zinvol wanneer het beperkt is in tijd en in middelen. De ene sector mag niet positief gediscrimineerd worden tegenover de andere. Dat zou namelijk leiden tot onverantwoorde economische vertekeningen. Een geïntegreerd innovatiebeleid heeft aandacht voor de ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van technologie en voor de combinatie van technologie met niet-technologische kennis. Dat vormt een belangrijke pijler van een vitale en duurzame Vlaamse economie.

Speciale aandacht is nodig voor specifieke maatregelen om *innovatie in KMO's* aan te moedigen. De meeste grote bedrijven zitten op dit vlak op de goede koers.

De Vlaamse regering trekt trouwens meer dan een miljard frank uit voor de Europese Eureka-projecten. Mogelijkheden tot innovatie moeten echter ook geboden worden aan KMO's. Wildgroei van

naast elkaar opererende initiatieven moet echter vermeden worden. Hij kondigt aan dat de verschillende programma's elk afzonderlijk en gezamenlijk op hun efficiëntie en effectiviteit zullen worden onderzocht. Dat moet op een gestructureerde manier gebeuren. Daarvoor is een eenvoudige procedure zeer belangrijk.

De haalbaarheidsstudies die in opdracht van het IWT worden gedaan, zijn daarvoor volgens hem een nuttig vertrekpunt. De minister wijst erop dat het feit dat sommige programma's niet worden verlengd, niet betekent dat de middelen die er ervoor werden uitgetrokken, niet langer ter beschikking zullen zijn voor innovatie. *Met de vrijgekomen financiële middelen zullen immers een aantal andere zaken versterkt worden, zoals het Bijzonder Onderzoeksfonds en de autonome functie van het IWT.*

Deze regering heeft besloten het innovatiedecreet dat tijdens de vorige regeerperiode werd goed gekeurd, uit te voeren. Formeel dient de Vlaamse regering artikel per artikel te beslissen over de inwerkingtreding van dit decreet. Daardoor blijft er binnen de krijtlijnen van dit decreet nog voldoende manoeuvreerruimte over. Het uitvoeringsbesluit van artikel 5 zal de voorwaarden regelen voor verlening van financiële steun, in het bijzonder de criteria en de procedure voor de beoordeling van de steunaanvragen aan projecten voor ontwikkeling van wetenschappelijk-technologische kennis op initiatief van bedrijven.

Het gaat hier concreet over de criteria en over de beoordelingsprocedure voor projecten die het initiatief zijn van bedrijven. Het is de bedoeling te komen tot een meer coherente visie. Een nieuw ontwerp van dit uitvoeringsbesluit, dat het werk van voormalig minister Van Rompuy verder zet, is intussen klaar. Het zal binnenkort aan de Vlaamse regering voorgelegd worden.

Daarna moet er echter nog een hele adviesprocedure gevolgd worden (in het bijzonder de VRWB daar SERV en IWT reeds advies gaven) en het besluit moet ook aan de Europese instanties voorgelegd worden.

In dit uitvoeringsbesluit zullen de percentages worden vastgelegd waaraan steun wordt verleend als de kostencategorieën die voor deze steun in aanmerking komen. De procedure voor de kostencontrole wordt ook vereenvoudigd. Deze is nu zo strikt dat de ervaring leert dat zij een te zware belasting oplegt aan de IWT-adviseurs en de indieners. Het toelaten van standaardkosten per manjaar, die dan wel

gemakkelijk verifieerbaar zijn, moet het mogelijk maken dit efficiënter te laten verlopen.

Het uitvoeringsbesluit van artikel 6 is in voorbereiding en zal de financiering regelen voor samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, instellingen en/of organisaties. Het betreft hier op een correctie manier financieren van verschillende technologie-transferti-initiatieven, van clusters en dergelijke meer.

Het bestaande ontwerp van uitvoeringsbesluit heeft de bedoeling dat op een eenduidige manier te stimuleren.

De minister meent echter dat men nog verder moet gaan. De initiatieven moeten beoordeeld worden op basis van kwantitatieve en kwalitatieve criteria. Nauw verbonden aan de uitvoering van artikel 5 (de steunmodaliteiten voor onderzoek en ontwikkeling) en artikel 6 over de samenwerkingsverbanden, is het Fonds voor Industrieel Onderzoek (FIOV). *In artikel 18 en 19 van het innovatiedecreet wordt bepaald dat het FIOV wordt opgeheven.*

Een belangrijk onderdeel van de budgetten voor wetenschapsbeleid met economische finaliteit gaat naar de drie Vlaamse onderzoeksinstituten IMEC (Interuniversitair Micro-electronica-centrum), VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) en VIB (Vlaams Interuniversitaire Instituut voor Biotechnologie).

De minister herinnert eraan dat de beheersovereenkomst met het VIB afloopt in december 2000. Het is de bedoeling de werking van het VIB te evalueren vooraleer een nieuwe beheersovereenkomst wordt afgesloten.

Eerstdaags zal hierover een nota worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. In de begroting voor 2000 werden hiervoor middelen uitgetrokken. De werking van VITO werd in 1998 geëvalueerd en er wordt op dit ogenblik onderhandeld over de nieuwe beheersovereenkomst. De beheersovereenkomst met IMEC loopt tot einde 2001. Men is het er echter over eens dat dit centrum uitstekend werk heeft geleverd.

De minister pleit voor vernieuwing in Vlaanderen. Er moet volgens hem meer worden geïnvesteerd in het vernieuwingsvermogen van de Vlaamse economie. Dat betekent dat er nood is aan meer ondernemers, meer en beter opgeleide werknemers met ondernemerscapaciteiten en aan technologisch on-

derzoek waarbij de economische finaliteit niet op het achterplan verdwijnt.

Om het verschil tussen het beleid van de 20ste eeuw en dit van de 21ste eeuw te verduidelijken refereert de minister aan de economische goeroe Michael Porter, de auteur van *The Competitive Advantage of Nations*.

Deze auteur onderscheidt vier soorten van economische groei.

De zogenaamde factor-driven groei, die vooral voortkomt uit het optimaal gebruik van traditionele productiefactoren en natuurlijke hulpbronnen, laag- of middelgeschoolde arbeid, met kostcutting als typische ondernemingsstrategie.

De investment-driven groei die gedragen wordt door investeringen van bedrijven, overheid en burgers in een verbetering van de concurrentiepositie. Bedrijven doen dit door het aankopen van moderne product-, en meestal procestechnologie.

De innovation-driven groei, die ontstaat door vernieuwing en de creatie van hoogwaardige toegevoegde waarde. Een evenwichtig spectrum van concurrerende sectoren en sterke clusters zorgt ervoor dat de meest moderne technologie wordt benut in de ondernemingen.

Ten slotte is er het gevaar van de zogenaamde wealth-driven groei, waarbij de bereikte welvaart de drijvende kracht wordt van de economie. Volgens Porter ontbreekt in een dergelijk stadium de prikkel om te vernieuwen en neemt ook de geneigdheid om risico's te nemen af. Korte termijn winstneming wint het van investeren op lange termijn.

Eerlijkheidshalve moet *de minister* erkennen dat deze houding ook in Vlaanderen in het verleden gangbaar was. Er dient over gewaakt dat de Vlaamse economie het pad blijft bewandelen van de derde strategie, vermits dit de enige weg is die tot een duurzame groei zal leiden. Enkel zo kan de welvaart toenemen, die ten goede komt van het welzijn van allen.

De minister onderstreept dat zijn toelichting bij de begroting 2000 anticipeert op de beleidsbrief die hij in januari zal voorleggen.

De minister wenst te vermijden dat de bespreking van de begroting te vrijblijvend zou zijn en ze nu al inpassen in de algemene doelstellingen van zijn beleid.

2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN MET ANTWOORD VAN DE MINISTER EN REPLIEKEN VAN DE LEDEN

Vooraleer grondiger in te gaan op de toelichting van de minister bij de begroting 2000 en een aantal belangrijke beleidspistes, knoopt de Commissie aan bij de financieel-economische actualiteit en meer bepaald het overnamebod van de GIMV NV op Alpinvest.

Gelet op het belang van het Vlaamse Gewest van 70 percent in de GIMV NV, zal de minister, op verzoek van de heer Herman Daems, Voorzitter van de Raad van Bestuur van de GIMV NV, die op dit ogenblik in het buitenland verblijft, het verloop van dit overnamebod kort toelichten.

2.1. Overnamebod van GIMV NV op alle uitstaande aandelen van Alpinvest (Nederland)

De heer André-Emiel Bogaert, hierin bijgetreden door de heren Jacques Laverge, Robert Voorhamme wijst erop dat het bundelen van de krachten van GIMV en Alpinvest voor velen geen verrassing meer is, vermits deze operatie perfect kadert in het streven van de GIMV naar internationale profilering als investeringsmaatschappij.

GIMV NV wil met zijn Nederlandse collega Alpinvest uit Naarden gaan samenwerken en deze later overnemen. Het samengaan van deze investeringsmaatschappij leidt tot de oprichting van een sterke onafhankelijke Europese investeringsmaatschap met een leidende positie op een aantal terreinen. Het betreft onder meer risico/technologiekapitaal in de sectoren informatie- en communicatietechnologie, life sciences en groeifinanciering.

In het kader van de op 20 oktober jl. gehouden gedachtewisseling in de commissie over het Jaarverslag 1998 van de GIMV NV (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 93/1*), verdient het aandacht om op deze evolutie in de risicokapitaalmarkt nader in te gaan.

Spreker verwijst naar dit verslag en meer bepaald naar een passage van Minister Dirk Van Mechelen die luidt als volgt : "De uitbouw van een Europese dimensie is noodzakelijk. Hier kan een win-winsituatie gecreëerd worden, waar niet alleen de GIMV zelf, maar ook de Vlaamse overheid als hoofdaandeelhouder beter van wordt".

De minister verontschuldigt Prof. Dr. Herman Daems, Voorzitter van de Raad van Bestuur, die op dit ogenblik in het buitenland is. Vervolgens geeft

de minister op verzoek van Prof. dr. Herman Daems een korte toelichting over het verloop van het overnamebod van GIMV op Alpinvest.

Wellicht verdient het aanbeveling, om begin januari 2000, grondiger in te gaan op de gevolgen van dit overnamebod van GIMV NV op Alpinvest en dit in aanwezigheid van een GIMV-delegatie.

De minister beaamt dat, zoals blijkt uit de bovenvermelde passage, dat de GIMV reeds meer dan een jaar zoekt naar een ankerpunt op de Europese participatiemarkt. Twee pistes werden hierbij onderzocht. Ofwel werd geopteerd voor de uitbouw van een breder internationaal draagvlak via netwerking van de GIMV, ofwel zocht men naar een win-winsituatie op internationaal niveau.

Begin maart 1999 werden uiteindelijk besprekingen aangeknoopt met Alpinvest (Nederlandse participatiemaatschappij). Deze besprekingen strandden echter in mei 1999. In september 1999 kwam het dossier in een stroomversnelling en werden door de Minister drie werkvergaderingen bijgewoond met een delegatie van Alpinvest. Uiteindelijk leidde dit tot de totstandkoming van een samenwerkingsprotocol tussen GIMV NV en Alpinvest. Dit protocol werd in Nederland goedgekeurd door het College van Commissarissen en op 22 november jl. goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de GIMV NV. Op 23 november 1999 werd het overnamebod door GIMV NV op Alpinvest bekendgemaakt.

De bundeling van de krachten tussen GIMV NV en Alpinvest leidt tot de oprichting van een sterke en onafhankelijke Europese investeringsmaatschappij die internationaal een performante positie zal vervullen in een aantal strategische groeisectoren en op het vlak van de buy-outs en groeifinanciering.

Deze nieuwe combinatie heeft een gezamenlijke activaportefeuille van ongeveer 2,3 miljard euro (ca. 90 miljard BEF) en zal bijna 100 werknemers tellen in 8 kantoren in Europa.

De minister onderstreept het belang van deze twee dynamische participatiemaatschappijen die aldus hun strategische complementariteit maximaal zullen kunnen aanwenden met het oog op een internationale profilering in specifieke marktniches.

GIMV NV en Alpinvest zullen zowel inzake activiteitenprogramma, geografische spreiding en aanwezig know-how elkaar perfect aanvullen. GIMV NV specialiseert zich vooral in technology en ven-

ture capital en in groeifinanciering. Alpinvest heeft binnen het specifieke Nederlandse marktsegment een zeer specifieke kennis opgebouwd inzake buy-outs en mezzanine-financieringen.

De netwerken van beide groepen sluiten daarenboven perfect op elkaar aan, wat de internationale netwerking volop ten goede zal komen.

GIMV NV heeft een leidende positie uitgebouwd in België, in samengaan met een aantal strategische allianties in het buitenland (VSA, Azië, Centraal-Europa), terwijl Alpinvest bijzonder performant is op de Nederlandse markt en beschikt over belangrijke vestigingen in Duitsland, Finland en andere Europese landen.

Door de Europese schaalvergroting wordt het daarenboven eenvoudiger voor deze nieuwe combinatie om uiteindelijk uit te groeien tot een aantrekkelijk centrum van competentie management voor human capital, managementresources, met bredere mogelijkheden inzake verloning van competentie. De minister stipt aan dat op dit vlak het samengaan van GIMV NV met Alpinvest een win-winsituatie is, waardoor de brain-drain bij GIMV NV gevoelig wordt verminderd. GIMV NV zal over voldoende rendement beschikken om topmedewerkers aan te trekken en te behouden.

Prof. Dr. Herman Daems, thans voorzitter van de Raad van Bestuur van GIMV, wordt voorzitter van de nieuwe combinatie GIMV NV/Alpinvest.

De Voorzitter van het Directiecomité van Alpinvest, de heer Stan Vermeulen, wordt vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van de nieuwe combinatie en zal in deze hoedanigheid samen met de Voorzitter, de vergaderingen bijwonen van het Managementcomité.

De nieuwe combinatie op Directieniveau zal geleid worden door de heer Gerard Van Acker, directeur-generaal van de GIMV NV. Het managementcomité is samengesteld uit de heren Jaap Vermeulen van Alpinvest, Guy Mampaey, directeur Corporate Investments en Venture Capital GIMV NV, Marc Vercruysse, directeur Ondersteunende Diensten GIMV NV en de heer Braekmans, secretaris-generaal.

Daarenboven werd overeengekomen dat het hoofdkantoor van de nieuwe combinatie GIMV NV/ Alpinvest in Antwerpen zal blijven. Andere kantoren zullen behouden worden en zullen elk een eigen specifieke marktniche verder uitbouwen.

M.b.t. de transactie deelt de minister mede dat GIMV een openbaar bod uitbrengt op alle uitstaande aandelen van Alpinvest. Bij het openbaar bod wil GIMV NV per gewoon aandeel-Alpinvest 20,87 euro in contanten betalen, waardoor de transactie 745 miljoen euro zou bedragen. De intrinsieke waarde van het aandeel-Alpinvest op 30 september 1999 maakt het mogelijk een premie te bieden van 55 percent tegen slotkoers van vrijdag 19 november 1999.

De minister onderstreept het belang van dit overnamebod voor het Vlaamse Gewest, gelet op het feit dat het aandeelhouderschap van het Vlaamse Gewest in GIMV NV niet zal verwateren. De fusie is volkomen in het belang van de GIMV NV, waardoor een breed Europees netwerk op de risicokapitaal wordt uitgebouwd. De intrinsieke waarde van het GIMV-aandeel zou normaal gezien moeten stijgen en GIMV en Alpinvest doen aan deze fusie een goede zaak, gelet op het feit van de parallelle winstratio van GIMV NV en Alpinvest. De financiering van de overnameoperatie zal geschieden door de schuldfinanciering, waarvoor een kredietlijn werd uitgebouwd bij ABN/AMRO Bank.

De nieuwe combinatie GIMV NV /Alpinvest zal wellicht ook een naamsverandering doorvoeren begin 2000, om definitief een einde te maken aan de mogelijke verwarring die zou kunnen optreden tussen GIMV NV en Gimvindus NV, wat vaak problematisch op de markt wordt ervaren. Daarenboven schept de naam "GIMV NV" op de Angelsaksische kapitaalmarkten een linguïstisch probleem.

Er wordt gezocht naar een aantrekkelijke commerciële naam voor deze nieuwe combinatie, in begeleiding van een gespecialiseerde firma.

De nieuwe groep zal zich vooral toeleggen op vier strategische kernactiviteiten : venture en technology capital ; groeikapitaal ; buy-outs en mezzanine-financiering. Het kantorennetwerk zal bestaan uit een aantal belangrijke units met Antwerpen als centraal kantoor. Alpinvest is gevestigd in Naarden, maar beschikt over een internationaal uitgebouwd kantorennet (Frankfurt, Londen, Parijs, Praag). GIMV bezit kantoren in Singapore en Rusland.

Alpinvest ontstond in 1991 uit de fusie van de APM-Holding van de bank ABN Amro en het overheidsfonds Maatschappij voor Industriële Projecten NV. Alpinvest werd in het voorjaar 1997 een volledig beursgenoteerde maatschappij die ook in België actief is, maar toch vooral Europese transac-

ties nastreeft. De beursgang van de GIMV dateert van juni 1997.

Alpinvest investeert op dit ogenblik vooral in niet-beursgenoteerde middelgrote Europese ondernemingen in diverse sectoren (buy-outs, financiering van groeiondernemingen) in de sector van informatie- en communicatietechnologie en in mezzanine-financiering.

Alpinvest telt op dit ogenblik 40 personeelsleden, verspreid over een internationaal kantorennetwerk.

Voor het eerste half jaar van 1999 had hun portefeuille een marktwaarde van 761 miljoen euro. Het profiel van de GIMV is ons voldoende bekend. Alpinvest heeft op dit ogenblik onder andere volgende participaties : 5 percent in de Fabrieken van de Gebroeders De Beukelaar NV in Sint-Stevens-Woluwe, 37,8 percent in Lessius NV, 2 percent in de Brouwerij Moortgat NV, 4,3 percent in Recticel NV, 3,9 percent in Seghers Better Technology Group NV, 6,4 in Seghers Genetics and Nutrition NV. Daarnaast hebben ze participaties in de Telenet Holding, in Spectro Photo Groupe NV, en in Telfin. Verder hebben ze in diverse Europese landen, waaronder Duitsland en Frankrijk, heel wat aandelen.

In Frankrijk is één van de bekendste hun participatie van 18,3 percent in de groep van Alain Afflelou S.A., aldaar de grootste franchiseketen van opticiens. Alpinvest participeert in tal van bedrijven, zodat er sprake kan zijn van een waardevolle portefeuille, die het sterkst is uitgebouwd in Nederland.

De minister merkt op dat deze operatie voor Vlaanderen een goede zaak is, wat wordt bevestigd door beursanalisten en de positieve reactie van de beurs op het overnamebod.

De minister onderstreept het belang van het management voor de nieuwe investeringsmaatschappij en van de samenwerking tussen de topmanagers van de GIMV en die van Alpinvest en legt er de nadruk op dat het gaat om een "vriendelijk bod" en geen "vijandig bod".

Het vriendelijk karakter van het overnamebod is noodzakelijk, gelet op de grote bescherming van de Nederlandse en Duitse vennootschappen, wat het formuleren van een overnamebod bemoeilijkt. Dit bod wordt zowel door de raad van commissarissen als door het managementcomité van Alpinvest gesteund.

Het is de bedoeling om, na afronding van het overnamebod, te komen tot een symbiose en aldus te evolueren naar een sterke Europese participatiemaatschappij. Dit overnamebod zal evenwel het belang van de portefeuille van GIMV in Barco doen verwateren, wat op zich resulteert in een positieve impact op de beurswaarde van het GIMV-aandeel, wat niet onbelangrijk is voor het aandeelhouderschap van het Vlaamse Gewest in GIMV NV.

Deze maatregel was volgens de minister noodzakelijk, omwille van de acties van participatiemaatschappijen uit Angelsaksische landen, die zich meer en meer begonnen toe te spitsen op de Europese markt.

Getuige hiervan de opening van een nieuwe vestiging voor de Benelux van een Angelsaksische participatiemaatschappij. Ook in Vlaanderen waren er kapers op de kust, doordat nieuwe investeringsmaatschappijen werden opgericht. Het nemen van participaties in Vlaamse bedrijven door de GIMV NV werd steeds minder evident, terwijl de GIMV vroeger het eerste en laatste loket was voor steun bij groeifinanciering, participatie in spin-offs in de biotechnologie of in de medische sector.

Het overnamebod moet nu worden gehonoreerd. Gelet op de opgestarte procedure is een "vijandig bod" nog steeds mogelijk. Dat moet ten minste 10 percent hoger zijn dan het bod van de GIMV. Mocht dat gebeuren, dan zal de Vlaamse regering zich opnieuw beraden over de houding van de GIMV NV. Mocht de operatie niet doorgaan, dan heeft het Vlaamse Gewest toch financieel een goede zaak gedaan, omdat er thans 10 percent meer moet worden geboden en de GIMV intussen niet heeft stilgezeten in het verwerven van de aandelen-Alpinvest.

Eind december of begin januari 2000 kan al dan niet in besloten zitting over deze overname-operatie van gedachten worden gewisseld in de Commissie met de heren Herman Daems en Gerard Van Acker.

De heer André-Emiel Bogaert dankt de minister voor deze eerste toelichting, die gelet op de reeds geruime tijd circulerende geruchtenstroom precies op tijd komt en aldus wordt ingespeeld op een nieuwe realiteit.

De GIMV is destijds opgericht om het investeringsklimaat in Vlaanderen aan te wakkeren en om een Vlaamse verankering te bewerkstelligen, die hoe langer hoe meer evolueert naar een Europees-

regionale verankering, wat de goedkeuring van deze spreker heeft. Spreker stelt vast dat GIMV een beursgenoteerde onderneming is waarin de Vlaamse overheid voor 70 percent participeert.

Het is geen toeval dat Electrabel in het noordoosten van Nederland een belangrijke deal heeft afgesloten. Thans doet de GIMV een overnamebod op de uitstaande aandelen van Alpinvest. Wellicht is op dit ogenblik Noord-Europa inzake de ontwikkeling van de risicokapitaalmarkt wellicht interessanter dan Zuid-Europa. De toekomst zal hierin misschien een kentering kunnen brengen.

De heer Jacques Laverge refereert aan de gedachteswisseling in de Commissie over het Jaarverslag 1998 van de GIMV (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 93/1*). Het betreft een positieve evolutie. Spreker vraagt zich af of er reeds een goed inzicht is in de intrinsieke waarde van de Alpinvest-portefeuille. Hopelijk werd deze door de minister goed ingeschat. Spreker stipt aan dat het niet om een fusie-, maar wel om een opsloringsoperatie gaat, vermits door de GIMV een openbaar bod wordt gedaan op alle uitstaande aandelen van Alpinvest.

Spreker vraagt aan de minister of hij er weet van heeft dat belangrijke referentie-aandeelhouders aan het Vlaamse Gewest de garantie geven op de verwerving van een belangrijk aandelenpakket.

Het zou voor de informatie van de commissieleden en met het oog op een aangekondigde gedachteswisseling eind december 1999 of januari 2000, in aanwezigheid van de heren Herman Daems en Gerard Van Acker, interessant zijn om nu reeds te kunnen beschikken over een Jaarverslag van Alpinvest, die aldus aan de commissieleden een juist inzicht kan geven omtrent de intrinsieke waarde van de portefeuille-Alpinvest.

De minister belooft het Jaarverslag-Alpinvest en het overzicht van de participaties en verstrekte mezzanine-financiering per 31 december 1998" ter beschikking te stellen van de commissieleden.

De heer Laverge drukt de hoop uit dat deze nieuwe combinatie voldoende ruimte biedt om het dynamisme van Alpinvest alle kansen te geven.

Spreker stelt vast dat Alpinvest ijzersterk staat op de Nederlandse markt. Ook het personeelsbestand moet zijn waarde kunnen behouden, vermits competentie management een belangrijke rol vervult in de toekomstperspectieven van een investeringsmaatschappij. De kwaliteit van haar medewerkers verdient de hoogste prioriteit. Vervolgens vraagt

spreker of het juist is dat er op korte termijn geen nood is aan een kapitaalverhoging omdat de operatie wordt betaald door een schuldfinanciering.

De minister onderstreept dat het een vriendelijk openbaar overnamebod betreft, met het oog op de doorvoering van een fusie en symbiose van de beide partners.

Wat de aandeelhoudersbelangen betreft, wijst de minister erop dat in het kader van de Nederlandse Wet Melding Zeggenschap 1996 de volgende meldingen van referentie-aandeelhouders werden ontvangen :

- Pensioenfonds PGGM (10,05 %) ;
- ABN AMRO Holding NV (8,02 %) ;
- F. van Lanschot Bankiers NV (5,99 %) ;
- Friesland Bank NV (5,42 %) ;
- Kempen & Co NV (5,01 %) ;
- Norway Promotion Centre B.V. (5,01 %) ;
- VPV Klavier B.V. (5,01 %).

De groep (ongeveer 50 percent) is akkoord met de aldus doorgevoerde operatie, zodanig dat de financieringswijze geen problemen zal opleveren. Naar de dynamiek toe van de nieuwe combinatie zal deze operatie voor vele medewerkers nieuwe loopbaanmogelijkheden creëren.

De minister brengt onder de attentie van de commissieleden dat er een groot en er aantrekkelijk netwerk van kantoren in het buitenland is uitgebouwd en daarenboven zijn er inzake HRM een aantal welbepaalde afspraken gemaakt in verband met verloning en de mogelijkheid van stock-options.

De hoofdzetel is gevestigd in Antwerpen, maar er zullen twee competentie-centra worden uitgebouwd : één voor venture- and technologycapitaal en groeikapitaal in Antwerpen en één voor de buy-out- en mezzanine-financiering in Naarden (Nederland). Deze activiteiten zijn de topactiviteiten van Alpinvest.

Wat de activiteiten van de GIMV betreft zijn deze op het vlak van buy-outs erg mager. Buy-outs zijn de hoofdactiviteit van Alpinvest.

De GIMV speelt een performante rol in het beschikbaar stellen van risico- en groeikapitaal in een aantal strategische groeisectoren (communicatie en technologie). De activiteiten van de beide partners zullen aldus in de nieuwe combinatie bijzonder complementair zijn.

De heer Robert Voorhamme stipt aan dat de GIMV-delegatieleden enige tijd geleden bij de bespreking van het Jaarverslag 1998 van de GIMV NV in feite reeds duidelijk hebben verstaan gegeven dat een dergelijke operatie perfect kadert in het streven van de GIMV om zich internationaal te profileren via dit overnamebod op Alpinvest.

Spreker verheugt er zich over dat bij het overnamebod de Goede Bankpraktijken werden gerespecteerd, alhoewel spreker toegeeft niet over voldoende informatie te beschikken om na te gaan of de waardebepaling van de intrinsieke waarde van de portefeuille is vastgesteld aan de hand van de juiste waarderingsregels. Doch vermits specialisten een gunstige evaluatie geven voor de waarderingsbasis waarop de overnameoperatie is berekend, kunnen er hier geen problemen rijzen.

Alpinvest past in een Europese strategie van de GIMV. Met de overname van Alpinvest worden een aantal belangrijke partners van het Vlaamse bedrijfsleven in de portefeuille van GIMV-groep opgenomen. Die partners pogen een rol te spelen in de ontwikkeling van de Vlaamse economie.

Spreker verklaart te hebben vernomen dat het de intentie met deze overname is om de landenteams in Duitsland, Frankrijk en Engeland te versterken. Gelet op de recente evoluties in de Duitse bedrijfs wereld, maant spreker toch aan tot enige omzichtigheid. (Faillissement van een van de belangrijkste Duitse partners van de Groep Gevaert).

Wat nu bij Gevaert voorvalt, is geen eenmalig geval en de transparantie van de Duitse bedrijfs wereld is bijzonder gering. Het is dus een gevaarlijk pad om zich daar als investeringsmaatschappij op te begeven. De GIMV is wel de vijfde grootste Europese investeringsmaatschappij, maar is toch nog altijd qua schaalgrootte in vergelijking met een aantal Duitse bedrijven gemakkelijk hypothekebaar als er dingen verkeerd lopen. Spreker gaat ervan uit dat de leiding van de GIMV voldoende competent is om zich daar rekenschap te geven.

In de toekomst zou meer inkomen worden gegenereerd door het beheren van private equity-fondsen voor derden.

Kan de minister daar meer uitleg over geven ? Is het de bedoeling om de know-how van de GIMV-groep te gebruiken als een soort van bijkomend financieringselement ? Zitten daar andere strategische aspecten achter ?

Minister Dirk Van Mechelen antwoordt op deze bedenkingen als volgt.

De waarde van het aandeel spreekt voor zich : de twee groepen hebben zich elk laten bijstaan door een auditor. De minister verklaart in het bezit te zijn van het volledige verslag hierover, doch dit heeft een vertrouwelijk karakter. Op basis hiervan kan de minister stellen dat de overname goed is gebeurd en de beste beoordeling daarvan is wat er thans op de beurs gebeurt.

Het is inderdaad de bedoeling om de landenteams te versterken en zo de Europese markt vast te krijgen.

De nieuwe combinatie mikt, inzake de vier business units die men wenst uit te bouwen op een top drieplaats op de Europese markt, wat getuigt van een ambitieuze aanpak.

De GIMV was reeds gerangschikt in de top drie voor venture capital en Alpinvest voor De GIMV was reeds gerangschikt in de topdrie voor venture capital en Alpinvest voor buy-outs.

Thans zijn GIMV en Alpinvest samengevoegd en moet hun plan lukken. De nieuwe combinatie wil zich vooral uitbouwen in Duitsland, Engeland en Frankrijk.

In Duitsland participeert men voornamelijk in minder conjunctuur gevoelige sectoren. De minister geeft een kort overzicht van een aantal participaties en verstrekte mezzanine-financieringen : ontwikkeling van analyseapparatuur, ontwikkeling van ATM-chips, netwerken van transmissie van geluid en beeld, platformtechnologie, producent van medische testkits, technieken voor kaakbeentransplantaties en bottherapie, producent van procesapparatuur voor droge stoffen, laminaatproductie, producent van natuurgeneesmiddelen en voedings-supplementen en producent van brandkasten.

Het betreft eveneens producenten van kunststoframen en -deuren, om de ontwikkeling van bio-farmaceutische therapieën, om spinnerijen voor speciaal garens en ten slotte om de ontwikkeling van supercomputers en van machines voor semiconductorindustrieën. Dit alles komt neer op een behoorlijke en zeer gediversifieerde portefeuille.

De heer Jacques Laverge verklaart verrast te zijn door de vaststelling van de minister dat de bouwsector een risicovolle sector is. Spreker verklaart dat het drama van de Duitse bouwgi-gigant in feite draait rond projectontwikkeling en niet om de bouwonderneming. Hierop repliceert de minister dat het zeer moeilijk is om projectfinanciering in de bouwsector correct in te schatten, precies omwille van de talrijke lopende projecten. De vraag blijft hoe deze projecten op het einde van het jaar zullen worden afgesloten en boekhoudkundig zullen worden geïmputeerd in de waardering.

De heer Frans De Cock stelt vast dat de GIMV NV 20,87 euro betaalt per Alpinvestaandeel. Dit houdt een premie in van 55 percent ten opzichte van de slotkoers van vrijdag 19 november 1999.

De koers van Alpinvest is de voorbije twee dagen op 19,60 euro gebleven. Spreker verklaart niet te kunnen beoordelen of het al dan niet om een verantwoorde premie gaat. Wat de referentieaandeelhouder Kempen en Co betreft, stelt spreker vast dat deze in de overname-operatie tegelijkertijd adviseur en aandeelhouder is. Deze groep van referentieaandeelhouders bezitten slechts vijf percent van de aandelen, maar toch stelt spreker zich hierbij vragen. Spreker vraagt zich af of deze operatie eveneens door een onafhankelijk auditbureau is doorgelicht ?

De minister repliceert hierop als volgt. Eigenlijk heeft het Vlaamse Gewest weinig met Alpinvest te maken. De GIMV heeft zich bij de waarde-bepaling voor de overname laten bijstaan door een eigen, onafhankelijk auditkantoor dat ter zake een gefundeerd advies verstrekke.

Indien het overnamebod doorgaat, spreekt het voor de minister vanzelf dat men zal geconfronteerd worden met de volledige heroriëntatie van de overheidsopdrachten die door de GIMV NV nog worden uitgevoerd. Er dient concreet nagedacht over de derde functie-opdrachten van de GIMV.

De Vlaamse regering wil nagaan hoe men die derde functie kan activeren of verzelfstandigen. Er is momenteel een protocol afgesloten tussen de GIMV en de Participatiemaatschappij Vlaanderen. Indien de structuur wijzigt tussen de GIMV en de Participatiemaatschappij, is het beter de directe verbinding te maken waardoor de Participatiemaatschappij autonoom wordt. In de volgende maanden dient dit te worden onderzocht.

Tot besluit van de gedachtewisseling over het overnamebod van GIMV NV op Alpinvest en de rol

van de GIMV NV in de toekomst, beslist de Commissie om hierop grondiger in te gaan eind december 1999 – begin 2000, in aanwezigheid van de heren Herman Daems en Gerard Van Acker van de GIMV.

2.2. Ondernemers : motoren van vernieuwing en vernieuwd regionaal beleid

2.2.1. Sub-regionaal economisch beleid : werking van de GOM's, streekplatforms en streekcharters, Europees doelstellingenbeleid

De heer Eddy Schuermans formuleert een aantal kritische vragen met betrekking tot de werking van de GOM's. Spreker vraagt zich af of de operationele doelstelling van de GOM's wat explicieter kan worden gemaakt.

Vervolgens vraagt spreker hoe de minister de volgende opdrachten die de Vlaamse regering aan de GOM's kan geven evalueert. Werden deze taken recent ook effectief aan de GOM's toebedeeld ?

Het betreft meer bepaald :

- de studie van en de gegevensverzameling over specifieke problemen, in zoverre deze problemen het werkgebied van één GOM overschrijden ;
- de prospectie naar buitenlandse investeerders en industriële projecten, de bevordering van de uitvoer en de technologietransfer, in samenwerking met en onder de coördinatie van de daartoe door de Vlaamse regering aangewezen instellingen. Hoe beoordeelt de minister de samenwerking en coördinatie ?

Hoe ziet de minister de uitvoering van bepaalde taken in het kader van het reconversie- en expansiebeleid binnen hun werkgebied en quid met het uitoefenen van een coördinerende rol ten aanzien van de activiteiten van de intercommunale streekontwikkeling. Wat houdt dit concreet in ?

Spreker onderstreept vervolgens het belang van de doorgroei van KMO's naar slagvaardige ondernemingen waarbij voor de periode van 1999-2002 een jaarlijkse gemiddelde groei van gemiddeld 1 percent wordt vooropgesteld. Spreker vraagt aan de minister de concrete invulling van de definitie "een slagvaardige onderneming". Hoe verhoudt deze groei zich tot de groei in de vorige jaren ?

Een ander aspect van het vernieuwd ondernemerschap dat voor deze spreker de aandacht verdient, is de stijging van het aantal procesvernieuwingen op het vlak van technologie, organisatie, logistiek en management, zodat de toename oploopt tot 60 percent in 2002. Spreker vraagt toelichting over dit percentage, gegeven het feit dat dit kengetal blijkbaar reeds 58 percent bedroeg in de periode 1990-1992 ? Betreft het hier enkel de technologische vernieuwingen ?

De minister antwoordt samenvattend als volgt. De minister beaamt dat bij het begin van een zittingsperiode het inderdaad verstandig is om de operationele doelstellingen van de GOM's explicieter te duiden.

Er bestaan momenteel vijf GOM's in Vlaanderen, namelijk één per provincie. De GOM's functioneren op dit ogenblik op basis van het decreet van 12 juli 1990, waarbij zij de bevordering van de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied, de ondernemingspromotie en de uitvoering van bepaalde aspecten van het sociaal-economisch beleid van de Vlaamse regering tot taak hebben gekregen.

Het zijn de GOM's die belast worden met de organisatie van het overleg en de samenwerking tussen de overheden en de instellingen die binnen hun werkgebied bevoegd zijn inzake sociaal-economische ontwikkeling. Zij voeren deze taken uit op een autonome wijze, alsook in opdracht van de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering stelt in een tweejaarlijks overleg met de GOM's een richtnota op, waarin zij haar beleid tegenover de GOM's bepaalt. De laatste dergelijke richtnota behandelt de periode 1999-2000. In de loop van het komende jaar zal een nieuwe richtnota worden opgesteld voor de periode 2001-2002. De minister heeft een samenvatting van zijn contacten met de GOM's.

Men komt hierbij vaak dezelfde onderwerpen tegen. De vijf GOM's zijn bijzonder bezorgd over het aanleggen en ontwikkelen van bedrijventerreinen en ondernemingspromotie. In Limburg wil de GOM een aantal programma's ontwikkelen : het sociaal-economisch onderzoek, het aantrekken van buitenlandse investeerders, het ondersteunen van Europese programma's en de coördinatie van het overleg. In West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant is de situatie vergelijkbaar.

Op operationeel niveau leveren de GOM's momenteel een aantal diensten. Op het vlak van be-

drijventerreinen en onthaalstructuur trachten ze vooral voor jonge bedrijven bepaalde zaken, zoals bedrijvencentra en doorgangsgebouwen, ter beschikking te stellen.

Ongeveer 1.600 bedrijven deden een beroep op de Vlaamse bedrijvencentra, die meestal onder de bevoegdheid van de GOM's vallen. De GOM's zijn ook actief op het vlak van gewestplanwijzigingen, BPA's en ze spelen stilaan een rol in het saneren van vervuilde terreinen. Ze houden zich ook bezig met studies en strategie. Inzake begeleiding legt elke GOM uiteraard zijn eigen accenten. Zo heeft de GOM-Limburg een "strategie 2000" uitgewerkt om het kwaliteitsbeleid bij KMO's te ondersteunen. De GOM-Oost-Vlaanderen heeft een bedrijvenloket ontwikkeld. Antwerpen heeft een campagne voor KMO's lopen over "kwaliteit loont", enzovoort.

De opdrachten die in de laatste richtnota werden verstrekt voor de periode 1999-2000 gaan over de inventarisatie van bedrijventerreinen via een GIS-systeem. Volgend jaar zou dat systeem voor heel Vlaanderen moeten gelden. De inventarisatie van de GOM-Antwerpen is volledig digitaal en via de website toegankelijk. Eén derde van de bezoekers van die site zijn buitenlanders. Om dit systeem verder uit te bouwen, zullen de administratie van Economie en Arohm waarschijnlijk samenwerken.

In de *richtnota* is ook een aanzet gegeven tot het oprichten van een milieucel door de GOM. Er werd tevens beslist om dezelfde ruimtelijke ordening op te richten waarbij men vooral aan bedrijfsbegeleiding zou doen via de GOM. We trachten dit samen met Arohm uit te bouwen. De GOM's hebben ook een energiecel opgericht. Uiteraard zijn er ook een aantal gezamenlijke initiatieven, voornamelijk inzake promotie. Meestal volgen ze ook de Europese structuurprogramma's op in hun regio's.

De GOM's voeren een aantal taken uit in het kader van het expansie- en reconversiebeleid. De GOM-Limburg houdt zich bijvoorbeeld bezig met de doelstelling 2-gebieden. Voor de communautaire initiatieven geldt hetzelfde.

De minister meent dat het doelstellingenbeleid niet kan losgehaakt worden van het expansiesteunbeleid. Meer specifiek vanuit het regionaal beleid, wijst de minister erop dat er door de administratie reeds heel wat denkwerk is verricht. Er wordt gepoogd om te komen tot een consistent geheel, vooral inzake de doelstelling 2-gebieden, er rekening mee houdend dat de doelstelling 5b-gebieden in fasings-out zijn gekomen. De Europese Commis-

sie verzocht nog om bijkomende informatie maar het dossier is bijna afgerond. Dit beleid dient eveneens te worden gekaderd in het geheel van de strategie van het Europees beleid voor plattelandontwikkeling, die behoort tot de bevoegdheid van minister Vera Dua.

Met deze stelling is *de heer Robert Voorhamme* het echter niet eens. Het parlement hoort de wetenschappelijke discussie over de criteria inzake de afbakening van de Europese doelstellingengebieden niet naar zich toe te trekken. Dat is niet de rol van de administratie. In de evaluatie van het wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er technocraten aan het werk zijn die niet altijd de meest objectieve criteria uitvinden. Ook technocraten, met inbegrip van de personen die in de adviesraden van GOM's en SERV actief zijn, kunnen aldus worden beïnvloed. De keuze van de doelstelling 2-gebieden gebeurt soms op basis van criteria die met dat doel zijn opgesteld en het komt aan het Parlement toe om hierop controle uit te oefenen.

Hierop merkt *de heer Eddy Schuermans* op dat de GOM-Limburg adviezen heeft uitgebracht, maar toen de regering de knoop doorhakte, werden er nog wijzigingen aangebracht.

De minister stelt vast dat de heer Eddy Schuermans wantrouwig is en stelt daarom voor dat men een vergelijkende studie zou maken over de vroegere methode en de nieuw voorgestelde methode. Daarbij kan men zich afvragen waarom vroeger niet is gebeurd wat eigenlijk moest gebeuren.

De minister belooft een bijkomende nota aan de commissieleden te overhandigen die zal nagestuurd worden. Deze nota dient een duidelijker inzicht te geven op de wijze waarop de middelen voor de doelstelling 2-gebieden zijn aangewend en door wie dit werd goedgekeurd.

De toekenning van deze Europese gelden gebeurt op dit ogenblik aan de hand van transparante, objectief vastgestelde criteria, waarop door Europa een gedegen controle wordt uitgeoefend. De kandidaat-gemeenten zijn geselecteerd op basis van een dubbel criterium : nl. het bruto regionaal product per inwoner en de werkloosheidsgraad. *De minister* verklaart vertrouwen te hebben in de gegevens die door de administratie worden bezorgd.

De uitvoerende macht moet natuurlijk op een bepaald ogenblik knopen doorhakken en keuzes maken. Wat de GOM-Limburg betreft, belooft de minister om dit nader te onderzoeken, met de cijfers in de hand. De minister heeft, op voorstel van

GOM-Limburg een keuze gemaakt en voor die keuze neemt de minister, samen met de regering de volledige politieke verantwoordelijkheid.

Hierop repliceert *de heer Eddy Schuermans* enkel te willen stellen dat men niet alleen de zogenaamde technocraten met de vinger mag wijzen. Ook de keuzes van de politici, zowel in het verleden als vandaag, moeten kritisch worden bekeken.

De minister drukt zijn volste vertrouwen uit in de informatie die door de ambtenaren werd bezorgd en heeft hier niet over technocraten gerept.

De minister licht vervolgens de vraag van de heer Eddy Schuermans over de rol van de GOM's als coördinator ten aanzien van activiteiten van intercommunales voor streekontwikkeling toe als volgt. Als VOI is de GOM sterk ingebed in de provinciale cultuur, zoals blijkt uit de structuren en de financiering. Daarenboven beschikken de GOM's over eigen sociaal-economische studiebureaus. Daarnaast zijn er in Vlaanderen nog 15 streekontwikkelingsintercommunales actief en hierbij tracht de GOM een coördinerende rol te spelen bij het sturen van het vernieuwd regionaal beleid.

In deze context merken *de heer Jacques Laverge* en *Robert Voorhamme* op in de toelichting van de minister bij de begroting 2000 een leemte te bespeuren inzake de *streekplatforms*. Alhoewel in de begroting er voldoende kredieten zijn ingeschreven voor de financiering van het vernieuwd regionaal beleid, stelt deze spreker vast dat er geen ankerpunt in de toelichting is opgenomen m.b.t. de belangrijke rol die de streekplatformen spelen in het regionaal economisch beleid.

Gezien de degelijkheid ervan en de regionale inzet die eraan werd besteed, bestaan er toch reeds goede basisdocumenten die de minister en de Administratie zouden kunnen op weg helpen bij het uitzetten van het beleid. Spreker vraagt informatie over de bijkomende doelstellingen van de minister ter zake.

Wat het debat over de *streekplatforms* betreft, beaamt *de minister* dat dit nog maar in een beginstadium verkeert. Er dient gezorgd voor coördinatie en Vlaanderen zet heel wat middelen in. Het aantrekken van de noodzakelijke investeringen die kunnen bijdragen tot het dynamisme van de regio's gebeurt echter te versnipperd. De Dienst Investeren Vlaanderen, Export Vlaanderen en de GOM's dienen hun krachten te bundelen bij de ontwikkeling van een regionaal investeringsbeleid. De richt-

nota 2001-2002 moet daar sterk de nadruk op leggen.

Er dient een hiërarchie te worden ingebouwd. Wie geeft de opdrachten en wie is verantwoordelijk voor de investeringen in Vlaanderen.

De vraag moet dan ook worden gesteld op welk vlak de regio's zich zullen specialiseren en ter zake was de bijdrage van de streekplatforms positief, maar toch blijven er problemen bestaan inzake de uitvoering van de streekcharters. De minister stelt dat de administratie dient na te gaan hoe de coördinerende rol van de streekplatforms kan leiden tot de implementatie van de streekprojecten. De vorige Vlaamse regering besliste dat de middelen hiervoor ingeschreven werden op de begrotingen van de verschillende hierbij betrokken departementen.

Met betrekking tot de goedgekeurde streekcharters dient men zich nader te bezinnen over de verdere voortgangsrapportage hiervan. De minister deelt mede hierover reeds een discussietekst te hebben voorbereid die op dit ogenblik intern wordt besproken.

Het betreft een lijvige tekst met de titel : "STEM" (Streekeigen Management). De minister wenst een task force vast te leggen van mensen en middelen.

Dit debat kan worden gevoerd in januari 2000. De sneuveltekst die over het Streekeigen Management door de minister werd opgesteld, wordt op dit ogenblik getoetst aan de streekcharters door de GOM-vertegenwoordigers. Er worden twee ontmoetingsdagen georganiseerd met de 5 GOM's. Daarna worden ook de streekplatforms (17) hierbij betrokken teneinde een aantal creatieve suggesties aan te reiken. Op basis van deze consultatieronde zal de minister zijn beleidskeuze vastleggen. Het jaar 2000 is met betrekking tot het vernieuwd regionaal beleid voor de minister een overgangsjaar.

De heer Eddy Schuermans, hierin bijgetreden door *de heer Robert Voorhamme*, snijdt vervolgens de opwaardering aan van het binnenstedelijk commercieel netwerk. In dit verband herinnert spreker aan de *Mercurius-projecten* die in de voorbije jaren een goed instrument waren voor ondersteuning op microniveau ter versterking van de handelscentra.

Er is veel geïnvesteerd op het lokale vlak om dit te organiseren. De minister heeft hierover in zijn uiteenzetting met geen woord gerept.

De heer Robert Voorhamme vindt de opstart van de Mercuriusprojecten een goede zaak. Men kan zich inderdaad niet meer veroorloven om daar niets meer rond te ondernemen. In de stedelijke gebieden is er grote nood aan herwaarderingsbeleid van commerciële centra.

Tijdens de voorbije legislatuur heeft de toenmalige Vlaamse minister van Economie, de heer Eric Van Rompuy, een aanzet gegeven om te werken aan de herwaardering van de stedelijke kernen, wat tot wrevel heeft geleid. De regering moet dit beleid verder zetten en nieuwe initiatieven ontwikkelen. Minister Eric Van Rompuy heeft zelf tijdens de voorbije legislatuur vastgesteld dat er m.b.t. de Mercuriusprojecten nood was aan een bezinningsperiode hoe het verder moet met deze projecten.

Voor *de heer Voorhamme* is het duidelijk dat veel commerciële centra op eigen krachten nooit uit het slop zullen geraken. Het is tevens zonneklaar dat ze hiervoor enkel een beroep zullen kunnen doen op het gemeentelijk draagvlak en de Vlaamse regering kan in de heropleving van de commerciële centra een belangrijke stimulerende rol spelen.

De minister wijst erop dat de Mercuriusprojecten het gemeentelijk draagvlak overstijgen. De Vlaamse regering heeft afgesproken om met Minister Bert Anciaux een beleidsnota op te stellen over het stedelijk beleid.

Daarin zal onder andere moeten worden opgenomen in welke mate het verstevigen van de handelscentra een toegevoegde waarde kan leveren voor dit stedelijk beleid. Er dient nog een hele weg te worden afgelegd en de destijds door Minister Eric Van Rompuy ingebouwde bezinningsperiode was een wijze beslissing. Tijdens het opstellen van de begroting 2001 dient de Vlaamse regering m.b.t. het dynamisme van de stedelijke kernen haar verantwoordelijkheid op te nemen, wat wellicht zal leiden tot een wijziging van de procedurevoorschriften m.b.t. de indiening en de erkenning van de Mercuriusprojecten.

De heer Robert Voorhamme meent dat niet alleen de stedelijke centra dienen te worden herdacht, maar ook het Europese doelstellingenbeleid en de financiering hiervan door de Europese structuurfondsen dienen herdacht in het kader van een vernieuwd regionaal beleid.

Spreker stoort zich vooral aan het gebrek aan transparantie, wat het moeilijk maakt om een adequate controle door te voeren inzake de afbakening van de gebieden m.b.t. het doelstellingenbe-

leid. Tal van administraties, instellingen en adviesorganen zijn hierbij structureel betrokken. Spreker wijst erop dat in het kader van het Europese doelstellingenbeleid belangrijke middelen worden toegeschoven naar de begunstigde gebieden, wat zeker zijn impact heeft op de regionale ontwikkeling van bepaalde gebieden.

Spreker stelt vast dat de criteria tot afbakening van de gebieden die in aanmerking komen van het doelstellingenbeleid, vrij ondoorzichtig zijn. De impact van de Vlaamse decreetgever is hierop zeer gering, maar toch is de impact op de regio's niet te ontkennen. Het Vlaams Parlement zou in deze besluitvorming een belangrijker rol dienen te spelen, gelet op het grote belang voor Vlaanderen van de allocatie van deze Europese gelden naar de regio's toe.

– *Samenstelling van de SERV en oprichting van de Vlaamse Landbouwwaad*

De heer Robert Voorhamme verheugt zich over de installatie van de Vlaamse Landbouwwaad. Om te vermijden dat de landbouwsector zich uitgesloten zou voelen, heeft men destijds toegestaan dat een representatieve sectororganisatie, nl. de Boerenbond deel kan uitmaken van de SERV.

Nu de Vlaamse Landbouwwaad van start gaat, is misschien het ogenblik aangebroken om een discussie te voeren over de samenstelling van de SERV op het interprofessionele niveau. De nieuwe Vlaamse Landbouwwaad zal uiteindelijk toch een vertegenwoordiging kennen van alle representatieve organisaties. Het euvel uit het verleden is derhalve grotendeels opgeheven.

Spreker verklaart dat deze discussie belangrijk is omwille van de specifieke werking van de SERV op het interprofessioneel niveau. Er kan immers slechts advies worden uitgebracht bij consensus, wat impliceert dat niet de omvang, maar de aanwezigheid van de organisaties een discussie een beslissende wending kan geven of zelfs onmogelijk kan maken. Dit hypothekeert de kwaliteit van de adviezen van dit toch belangrijk orgaan. Spreker stelt vast dat er thans een afzonderlijke Raad is voorzien en men kan de discussie over de samenstelling van de SERV niet langer uit de weg gaan.

De minister beaamt dit en neemt nota van de bedenkingen van deze spreker m.b.t. de samenstelling van de SERV.

2.2.2. *Stimulering van het ondernemerschap, verlagen van de drempels tot ondernemerschap, starters, bestaande ondernemingen, falende ondernemingen, horizontale initiatieven*

– *Stimulering van het ondernemerschap, verlagen van de drempels tot ondernemerschap, starters*

De heer Jacques Laverge geeft uiting aan zijn bezorgdheid omtrent het geringe aantal jongeren die zelf de stap zetten tot oprichting van een onderneming. Mangelt het deze jongeren aan durf en creativiteit, of moet het beleid ter zake worden bijgestuurd? Ook tijdens de voorbije legislatuur werd door de Vlaamse regering sterk de nadruk gelegd op de creatie van nieuwe ondernemingen door jongeren.

Onder meer vraagt het VKW zich af waarop zo weinig jongeren deze stap zetten. Het VKW heeft een aantal conclusies getrokken, maar die zijn volgens spreker niet helemaal juist. Het zou interessant zijn om een kritisch onderzoek te wijden aan de oorzaken van de moeilijkheden, ondanks de grote opportuniteiten in Vlaanderen.

De vorige minister van Economie heeft zich hierover door ongeveer iedereen laten informeren. Toch kan spreker zich niet van de indruk ontdoen dat jongeren zich te gemakkelijk laten inkapselen in het statuut van kaderlid of in een ander beschermend systeem. De randvoorwaarden voor de instap naar een creatief ondernemerschap in Vlaanderen moeten worden onderzocht. Misschien overstijgt deze opdracht de bevoegdheden van de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, maar toch meent spreker dat de minister ter zake een centrale rol zou kunnen spelen.

De minister licht het concept van het vernieuwd ondernemerschap in de 21ste eeuw toe als volgt. De vraag is hoe men de ondernemer van deze nieuwe eeuw moet opleiden, bijsturen en begeleiden. Hierover moet eerst een enquête komen.

Persoonlijk ziet *de minister* het woord "ondernemerschap" als een ruim begrip. De volgende eeuw zal een nieuw type van ondernemer moeten aantreden. In de toekomst zullen zowel de student als de werknemer met het ondernemen worden geconfronteerd. Vooral in de nieuwe – en meestal kleinere bedrijven – vervaagt de verhouding tussen onderneming en werknemer. Iedereen draagt verantwoordelijkheid in het productieproces en voor wat op de werkvloer gebeurt. Een ondernemer moet zorgen voor de mix en zo de toegevoegde waarde

leveren. Het proces dat reeds is opgestart, is onomkeerbaar.

De oproep tot vernieuwing werd reeds gelanceerd door de heer Vinck op het laatste VEV-Congres. Ondernemen in de 21ste eeuw zal geschieden via de integratie van een strategisch platform binnen een welbepaald kader. De sociale partners hebben een belangrijke taak op het interprofessionele vlak om de grote lijnen hiervan vast te leggen.

De minister verklaart reeds verschillende malen de sociale partners te hebben ontmoet. Het overleg tussen de overheid, werkgevers en werknemers moet daar een antwoord op geven. Het lanceren van het voorstel door één van de drie partners heeft geleid tot een bepaalde terughoudendheid bij de twee andere.

De Vlaamse regering meent dat de werknemers daarover eerst met de werkgevers moeten overleggen om zo een bilaterale omkadering mogelijk te maken. *De minister* stelt zich constructief op tegenover de eventuele consensus die ter zake zou worden bereikt.

Nieuw versterkt ondernemerschap vereist voor de minister ook een noodzakelijke mentaliteitswijziging. Het is essentieel voor de verhoging van de slagkracht van de ondernemingen dat deze kunnen beschikken over voldoende bedrijventerreinen. Men moet zich daarvoor echter niet alleen toespitsen op de "green fields", maar ook de "brown fields" komen in aanmerking. Veel bedrijfsleiders zijn bereid om in verlaten bedrijfsruimten in te trekken na de nodige saneringen.

De minister meent dat het grootste probleem van de starters bestaat in de trajectbegeleiding. Het VIZO heeft reeds een zeer goede aanzet gegeven met de bedrijfsadviseurs. Het systeem vertoont echter haperingen, ingevolge de contradictie tussen het functieprofiel van de interne en de externe bedrijfsadviseurs.

Interne bedrijfsadviseurs werken voor het bedrijf in kwestie en kampen vaak met een historisch gegroeide verzuiling in de bedrijfswereld.

De minister streeft naar de totstandkoming van een protocol tussen alle betrokken partijen: de Vlaamse overheid, de banksector, de accountantskoepel, de bedrijfsrevisorenkoepel. Een trajectbegeleiding duurt meestal 3 à 4 jaar. Uit de gegevens m.b.t. de faillissementsratio, blijkt dat een grote groep van ondernemers net na 3 of 4 jaar met grote financiële

problemen kampt, o.m. ingevolge de hoge lasten inzake sociale zekerheid.

Met het oog op de verbetering van de positie van jonge starters heeft de minister reeds contact genomen met een aantal bankinstellingen. In Vlaanderen beheert een bepaalde bancaire groep twee derde van de leasingmarkt. Net deze groep heeft de beste contacten met de jonge starters. Vele jonge starters zijn ervan overtuigd dat een Mercedes, een kleurenprinter en een secretaresse absoluut noodzakelijk zijn om te starten, aldus een topbankier gespecialiseerd in leasingactiviteiten. Het is noodzakelijk om de jonge starters te begeleiden, zodanig dat men inziet dat het ook anders kan met minder risico's.

De heer Jacques Laverge gaat vervolgens nader in op een aantal andere problemen waarmee bestaande en falende ondernemingen worstelen.

– *Bestaande ondernemingen en falende ondernemingen*

De heer Jacques Laverge stipt aan dat er niet alleen te weinig jonge starters zijn, maar dat ook de bestaande ondernemingen kampen met een aantal structurele handicaps. Met het oog op een ernstige trajectbegeleiding van de levenscyclus van de ondernemingen pleit deze spreker voor een dynamischer preventiebeleid.

De minister beaamt dat de levenscyclus van de ondernemingen een pijnpunt blijft. Er zijn inderdaad te weinig nieuw ondernemingen en de bestaande ondernemingen kampen met structurele handicaps, of haken af.

De heer Jacques Laverge refereert in deze context aan de gedachtewisseling in de Commissie op 21 oktober 1999 over het Jaarverslag 1998 van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid (*Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 90/1*) en is vragende partij voor een grotere dynamiek in het preventiebeleid.

Het administratieve luik hiervan dient omgevormd tot een meer dynamisch geheel dat zich ook richt op controle en begeleiding. De bedrijfsbegeleiding van bedrijven in moeilijkheden is immers nog niet voldoende onderbouwd.

De heer Robert Voorhamme sluit zich bij deze bedenkingen aan en stipt aan dat tijdens de bovenvermelde gedachtewisseling in de Commissie, door de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid een aantal suggesties werden gedaan inzake de

structurele factoren die bepalend zijn voor het groot aantal faillissementen of moeilijkheden in ondernemingen. Het merkwaardige is dat de overheid nog niet eerder op de idee is gekomen om daar een aantal maatregelen tegen te nemen.

Er wordt dikwijls gesuggereerd om de slagkracht van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid te verruimen, mits de toekenning van meer middelen. Spreker is er echter voorstander van dat de suggesties van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid worden vertaald in beleidsonderzoeksprojecten. Een aantal postuniversitaire centra houdt zich bezig met divers wetenschappelijk onderzoek. Een gericht beleidsondersteunend onderzoek, aangestuurd door de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid zou echter een verrijking zijn bij het uitzetten van de nieuwe beleidslijnen.

De heer Jacques Laverge merkt op dat de KMO's ook kampen met nog een ander probleem. Vaak missen deze KMO's de noodzakelijke verankeringsinstrumenten, zoals blijkt uit het feit dat de Belgische familiebedrijven in toenemende mate in buitenlandse handen komen.

Dit is echter niet de kern van het probleem, wat veel erger is dat een toenemend aantal kleine en middelgrote ondernemingen het gewoon opgeven en de verkoop van hun zaak verkiezen boven de voortzetting ervan.

De evolutie schrikt vele kinderen van bedrijfsleiders af om het familiebedrijf over te nemen. Deze evolutie moet beter worden opgevolgd, gelet op het belang van de KMO's als draagvlak voor het economisch weefsel in Vlaanderen.

De verkoop van het bedrijf wordt voor vele ondernemers ook bekeken in het licht van de erfenisverdeling onder de kinderen. De overheid dient zich over deze gang van zaken dringend te bezinnen.

De minister verklaart zich bij het uitzetten van het beleid m.b.t. de levenscyclus van de ondernemingen noodgedwongen te baseren op het meest recente document ter zake, nl. : het doelstellingenrapport Economisch Vlaanderen van 1997. Dit rapport werd opgesteld door de administratie Planning en Statistiek. Omtrent de evolutie van de levenscyclus van de bedrijven beschikt de minister over cijfergegevens.

De minister belooft deze documentatie over te zenden aan de leden van de Commissie. De minister stelt dat men zich inderdaad niet kan baseren op

deze cijfers. Er is nood aan een meer gedegen analyse. De minister deelt mede dat de heer Toon Soete, medewerker op het kabinet, ter zake zeer deskundig is.

De minister verklaart dat men zich zal baseren op de Executive Summary van de Nederlandse concurrentietoets, wat een schitterende studie is, waarin allerhande criteria van de Nederlandse economie worden gepositioneerd t.o.v. een aantal sterke economische landen.

Vlaanderen zou over een gelijkaardige studie dienen te beschikken, temeer daar Vlaanderen over kredieten beschikt voor wetenschappelijk onderzoek in beleidsondersteunende projecten, die normaal via een oproep in september worden toegekend. De kandidatenlijst van een vorige oproep voor de indiening van een wetenschappelijke studie werd volledig uitgeput door de vorige Vlaamse regering.

De minister zal contact opnemen met de heer Leo Victor, die verantwoordelijk is voor de administratie Planning en Statistiek, om te onderzoeken op welke wijze hiervoor kredieten kunnen worden gevonden, ofwel via Economie, ofwel via Onderzoeks- en Wetenschapsbeleid, ofwel via Planning en Statistiek.

De Nederlandse studie spreekt ook over België, wat maakt dat deze studie voor Vlaanderen slechts gedeeltelijk relevant is vanwege de verschillen in de economische dynamiek tussen Vlaanderen en Wallonië.

Het Vlaamse beleid kan niet op deze studie worden gericht. Uit deze studie blijkt dat de werkgelegenheidsgraad voor de leeftijdscategorie tussen 55 en 64 jaar het hoogst ligt in Japan met 64 percent, en het op een na laagste peil bereikt in Nederland met 33 percent. België scoort echter nog lager met 23 percent. Uit dergelijke objectieve cijfers kan men duidelijk afleiden op welke vlakken de Vlaamse economie kampt met structurele problemen.

In de marge van het beleidsondersteunend onderzoek vestigt de minister nog de aandacht op het verdienstelijke werk van VIONA, die een aantal wetenschappelijke studies heeft gemaakt. De minister wenst echter een globaal overzicht waarin de Vlaamse economische situatie wordt getoetst met de economische situatie in de omringende landen en in de staten met een sterk economisch weefsel. In de Nederlandse studie worden vergelijkingen gemaakt met Japan, de VSA, Australië, het Ver-

enigde Koninkrijk, Duitsland en België. De studie zal Vlaanderen in staat stellen actiepunten en remedies te ontwikkelen, onder meer voor de problemen van de starters.

Wat het preventief bedrijfsbeleid betreft, werd het jaarverslag van de Commissie Preventief Bedrijfsbeleid reeds besproken op het VESOC. Het VESOC herhaalde integraal de aanbevelingen van vorig jaar.

Volgens *de minister* is een van de knelpunten de kaduke afstemming tussen het federale (Justitie) en het regionale bevoegdheidsniveau. De minister heeft ter zake contact opgenomen voor overleg met de federale minister van Justitie, de heer Marc Verwilghen, die instemt met dit structureel overleg, dat reeds was opgestart in februari 1998 en uitmondde in een plenaire vergadering in juni 1998. Daarna is dit structureel overleg gestrand.

De federale minister van Justitie, de administratie van Economie en de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid zullen proberen om het overleg opnieuw op gang te trekken.

Het herdenken van de rol van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid vereist echter meer middelen. Het is inderdaad volgens de minister niet doenbaar om de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid te laten functioneren met personeel dat werkt rond de werkervaringsprojecten. De minister zal laten onderzoeken in welke mate de PIP's en de PEP's van de Vlaamse administratie de minister toelaten om aan deze situatie op korte termijn iets te doen. Er is nood aan een structurele kwalitatieve ondersteuning van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid.

De aanbevelingen van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid over de problemen van de jonge starters zijn erg fundamenteel. In de tekst worden woorden gebruikt als "onkunde" en "onbekwaamheid". Nog een belangrijke hefboom voor het voorkomen van falen is volgens de minister een beleid dat gericht is op een betere afstemming van het onderwijs op het bedrijfsleven.

Wat de opmerking van *de heer Jacques Laverge* m.b.t. de ontoereikende verankering van de Vlaamse familiale ondernemingen betreft, verwijst de minister naar het persartikel in de Financieel Economische Tijd van donderdag 25 november 1999 : "Kleinere bedrijven missen verankeringsinstrumenten" en "30 procent van Fortis is van Amerikanen en Britten" – "Een derde van Europese bedrijven voor kwart in handen van Angelsaksen".

Het kan volgens *de minister* inderdaad niet worden ontkend dat een groeiend aantal Vlaamse KMO's in handen komt van buitenlandse investeerders. 28 tot 29 percent van het kapitaal wordt gestort in de fondsen van participatiemaatschappijen. Het is inderdaad een zorgwekkende evolutie, maar het heeft ook een positieve kant.

Vaak komt de bedrijfsopvolging in het gedrang in familiale onderneming, bij gebrek aan een goede kandidaat, ofwel geeft de manager er na zijn vijftigste zelf de brui aan. Op dat moment kan de ondernemer inderdaad de toegevoegde waarde van de onderneming valoriseren. Een dergelijke visie is niet noodzakelijk nadelig, op voorwaarde evenwel dat de genomen participatie via de participatiemaatschappij bijdraagt tot een versterking van het management. In deze context refereert de minister naar het punt 2.1.1. inzake het overnamebod van de GIMV NV op Alpinvest en het buy-out systeem. De realisatie van een succesvolle buy-out kan bijdragen tot een nieuwe dynamiek in de onderneming. Er dient echter meer wetenschappelijk werk ter zake worden verricht.

Hierop repliceert de heer Jacques Laverge dat in KMO's meer faciliteiten moeten worden geboden aan kaderleden of eersterangsfiguren om zich via stock-options verder in het bedrijf in te kopen. De buy-outs moeten meer worden gestimuleerd. Overnames zijn soms succesvol, maar ze kunnen ook pijnlijke neveneffecten sorteren voor het bedrijf en het personeel. Soms resulteert een buy-out in een wurging van het bedrijf door een concurrent.

De minister onderstreept nogmaals het belang van bijkomend onderzoek, maar men mag een buy-out niet a priori negatief beoordelen.

- *Betere afstemming van onderwijs, bedrijfsleven en arbeidsmarktbeleid*

De minister wijst erop dat VIZO een spilfunctie kan vervullen in de verbetering van opleiding en vorming van jonge starters en meer mature bedrijfsleiders. Het is van essentieel belang om te slagen in de bedrijfswereld, dat men niet alleen beschikt over voldoende kapitaal, maar men moet ook de nodige managementkwaliteiten bezitten.

Het VIZO kan een belangrijke rol spelen op voorwaarde dat het erin slaagt een nieuwe dynamiek te ontwikkelen. De opleidingen die door VIZO worden gegeven dienen grondig bijgestuurd: van mid-denstandsopleidingen op ambachtelijke leest geschoeid dient de turn-over gemaakt naar high-techopleidingen, die worden aangeboden in modulair

re pakketten. Zowel de jonge toekomstige ondernemers als de actieve ondernemers moeten een gepersonaliseerde cursus kunnen volgen tegen een aanvaardbare prijs.

Een betere afstemming van de verschillende diensten van het VIZO, de VDAB en het OSP is wenselijk. Ter zake is in de Vlaamse regering afgesproken dat de Commissie voor OSP een voortrekkersrol zal spelen.

- *Horizontale initiatieven inzake technologische innovatie, informatie- en communicatienetwerken*

De heer Jacques Laverge verheugt zich over de voortgang die wordt gemaakt m.b.t. de algemene ondersteuning van de KMO's op het vlak van de toegang tot de nieuwe informatie- en communicatienetwerken voor de Vlaamse bedrijven. Vlaanderen is vooral een KMO-regio en de minister levert inderdaad een aantal lovenswaardige inspanningen om het technologisch niveau van de ondernemingen op te tillen.

Dit is belangrijk omwille van de Europese en mondiale ontwikkelingen (globalisering van de economie en een verschuiving van een fysieke goederen-economie naar een diensteneconomie). Moderne toepassingen als teledistributie, electronic shopping, on-line bancaire transacties, e-commerce versterken dit. Het is bijgevolg noodzakelijk dat de bedrijven zich afstemmen op deze "on-line" economie waar een vlot en degelijk omgaan met informatica en telecommunicatie conditio sine qua non zijn.

De toegang tot deze nieuwe informatie- en communicatie netwerken verdient aldus alle ondersteuning. Toch stelt spreker vast dat het aantal aanvragen voor ondersteuning van technologische reconversie stagneert of daalt.

En daarenboven zijn de KMO's eerder karig be-deeld inzake de middelen voor technologische innovatie, in tegenstelling met de GO's die veel beter zijn bedeed, alhoewel deze minder nood aan steun hebben, vermits hun financieel draagvlak meestal solider is en deze GO's daarenboven ook over meer financiële faciliteiten beschikken.

Ondanks alle inspanningen om bij de KMO's interesse te kweken voor technologische ontwikkelingen, heeft spreker het gevoel dat deze actie is gestrand en de oorzaken van deze stagnatie zijn van uiteenlopende aard. Dit alles geeft aan Vlaanderen een negatief imago. Indien men in het Vlaamse be-

drijfsleven geen technologische vernieuwing stimuleert, loopt de sterke economische structuur in Vlaanderen gevaar. Spreker geeft toe dat er ook soms vanuit de bedrijfswereld onvoldoende signalen komen in de richting van technologische vernieuwing. De overheid dient niet alle lasten hiervan alleen te dragen.

De heer Eddy Schuermans wijst op de belangrijke inhaalbeweging die tijdens de voorbije legislatuur werd gedaan voor de ondersteuning van O & O. Er was een spectaculaire stijging van de kredieten van 20 miljard frank, gespreid over een periode van vijf jaar. Deze substantiële financiële injectie heeft zichtbare resultaten opgeleverd, maar spreker betreurt dat dit stijgingsritme niet wordt doorgezet in de nieuwe legislatuur. Nochtans erkent iedereen het belang van onderzoek en ontwikkeling voor de regio en ook hiervoor wordt de nieuwe beleidsruimte niet aangewend.

Een andere budgettaire lacune bespeurt deze spreker op het vlak van de economische expansiesteun. Inzake het economisch ondersteuningsbeleid stelt spreker vast dat alhoewel uit de toelichting van de minister bij de begroting 2000 en een aantal belangrijke beleidspistes, blijkt, dat de regering meent over meer beleidsruimte te beschikken, onder meer door het loslaten van de euromeesternorm, deze extra budgettaire ruimte niet wordt aangewend voor de ondersteuning van het economisch beleid.

In de begroting herkent spreker heel wat punten die onder andere door de heer Voorhamme en de heer Stassen in deze commissie tijdens de vorige zittingsperiode werden aangebracht. Spreker vindt er veel minder in terug dan wat men van een liberale minister mag verwachten en licht dit toe als volgt. Uit de opmaak van de begroting blijkt dat er inderdaad een accentverschuiving werd doorgevoerd, maar toch hoopte spreker dat een liberale minister deze anders zou inkleuren.

De heer Jos Stassen verwijst in het kader van *de ontwikkeling, de verspreiding en de aanwending van nieuwe technologie als hefboom voor de economie* naar Michael Porter, de auteur van "The Competitive Advantage of Nations". Naast de vier soorten van economische groei meent spreker dat deze auteur geen gewag maakt van de "sustainability-driven economic growth". Wellicht beantwoorden de bedrijven die de innovatie gedreven economische groei aanzwengelen aan dit criterium. Daaraan moet wel de doelstelling van de ecologische duurzame groei worden gekoppeld. Ter zake vertoont

de toelichting van de minister bij de begroting en de beleidsaanpak een leemte.

Spreker dringt aan op meer aandacht voor het begrip "*duurzame economische groei*" en wijst erop dat in het economische luik van het regeerakkoord het begrip "duurzaamheid" nader wordt omschreven als verantwoord ondernemerschap, de heroriëntering van het investeringsbeleid naar duurzame productieprocessen, het energieprogramma, het wetenschapsbeleid, de nieuwe dienstverlening in de reguliere socialprofitsector en de sociale economie.

De ondernemer dient niet alleen oog te hebben voor rentabiliteit maar ook voor de belangen van het milieu, de werknemers en de samenleving. Dat moet worden gehonoreerd en daarover heeft de minister het niet echt gehad. Zal de minister dit aspect wellicht aansnijden in de aangekondigde beleidsbrief in januari 2000 ?

Verantwoord ethisch ondernemerschap verdient alle aandacht. Dikwijls zijn het NGO's geweest die hierover pionierswerk hebben geleverd : Greenpeace, een aantal ACW-organisaties, het NCOS, enzovoorts. Het verantwoord ethisch ondernemerschap is door hen op de politieke agenda geplaatst. Zullen deze organisaties in dit debat hun zeg kunnen doen ?

Spreker stelt vast dat er inzake investeringen een meerderheidsakkoord is gesloten, maar indien de privé-sector tekortschiet om duurzame productieprocessen te ontwikkelen, moet de overheid daar zelf kunnen in investeren. Wie dient hier als hefboom op te treden ? Spreker stipt aan dat de gedeeltelijke regionalisering van de bevoegdheden inzake wetenschapsbeleid de Vlaamse regering opzadelt met een loodzware erfenis. Spreker vraagt zich af aan de hand van welke criteria de Vlaamse regering de kredieten zal verdelen inzake wetenschaps- en technologiebeleid. Duurzame productieprocessen moeten één van de uitgangspunten zijn.

Het concept "verantwoord ondernemerschap" kan volgens *de heer Robert Voorhamme* niet worden ontkoppeld aan de keuze voor een innovatiegedreven groei. Spreker onderstreept namens zijn fractie het belang van dit concept en refereert aan de oproep van de heer Karel Vinck, Voorzitter van het VEV, om in Vlaanderen te streven naar een strategisch gemeenschappelijke visie over het ondernemen. Deze oproep is een uitstekende opstap om de discussie over het concept verantwoord ondernemerschap aan te zwengelen. Rond dit concept dient nog heel wat denkwerk verricht en de rol van

de overheid in dit denkproces ligt nog niet vast. Spreker vraagt of de minister reeds initiatieven heeft genomen om dit denkproces op gang te brengen en zo ja, welke ?

De heer Jos Stassen meent dat bij de invulling van de beleidskeuzen voor de informatie-economie en aanverwante sectoren het aspect "duurzaamheid" moet vooropstaan.

Spreker benadrukt tenslotte dat verantwoord ondernemerschap, meer investeringen, inhoudelijke invulling van wetenschapbeleid en aandacht voor nieuwe strategische groeisectoren de richtsnoeren moeten zijn bij het uitzetten van het beleid door de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.

De minister beaamt dat de term "duurzaamheid" inderdaad zeer vaak terugkomt in het Vlaamse regeerakkoord en dit is eveneens gebleken in de discussie rond de middenstandsopleiding in de Commissie voor Onderwijs. De heer Van Nieuwerkerke heeft toen een zeer duidelijk antwoord geformuleerd.

Volgens deze spreker gaat het niet om iets dat men kan vastleggen in CAO's of in een nieuwe regelgeving, het betreft een mentaliteit die men letterlijk ingang dient te doen vinden. Het is een visie, met het besef dat het om niet gaat om het ogenblikkelijke en snelle gewin. Het heeft te maken met originaliteit en creativiteit en met de kracht om op innovaties in te spelen.

In het kader van de afbouw van de administratieve lastendruk en het klantvriendelijker maken van de bestaande en nieuwe regelgeving vraagt *de heer Robert Voorhamme* meer duidelijkheid inzake de rol van het VIZO bij de uitbouw van zijn taak als *KMO-loket*.

Inzake het gevoerde innovatiebeleid verklaart deze spreker voorstander te zijn van de aanpak van de regering, zonder evenwel het verdienstelijk beleid van de vorige jaren in twijfel te willen trekken. Belangrijk is het consolideren van de verhoogde financiële injectie in O & O als eerste stap met daaraan gekoppeld een indringend evaluatieproces en een ruime discussie over de *invulling van het innovatiedecreet*, vermits deze regering de optie heeft genomen om het innovatiedecreet te implementeren.

In het kader van de uitvoeringsbesluiten van dit innovatiedecreet, onderstreept *de heer Robert Voorhamme* het belang van de drie Vlaamse onder-

zoeksinstellingen IMEC (Interuniversitair Micro-Electronica Centrum), VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) en VIB (Vlaams Interuniversitaire Instituut voor Biotechnologie). Spreker wijst erop dat een belangrijk onderdeel van de budgetten wetenschapsbeleid met economische finaliteit naar deze drie Vlaamse onderzoeksinstellingen gaan.

Spreker wijst erop dat een aantal beheersovereenkomsten nog niet zijn afgelopen (IMEC en VITO), terwijl de beheersovereenkomst met het VIB afloopt in december 2000. Binnenkort zal hierover van gedachten moeten worden gewisseld. Wat het VIB betreft herinnert spreker eraan dat er reeds van bij de start van het VIB discussie was over de toewijzing van de middelen.

Met betrekking tot de beheersovereenkomsten met de drie Vlaamse onderzoeksinstellingen licht de minister dit toe als volgt. Het ligt in de bedoeling om het IWT te verzelfstandigen en de FIOV-gelden zullen dan maximaal aangewend worden voor de uitvoerende taak van het IWT.

De beheersovereenkomst met IMEC loopt tot 2001, één jaar langer dan voor de VIB. De overeenkomst met de VITO is afgelopen. Ze werd door de vorige regering tijdelijk verlengd en er wordt overwogen deze opnieuw voor een periode van 6 maanden te verlengen. Daarna zal een nieuwe beheersovereenkomst worden afgesloten en ter gelegenheid hiervan zal men bepaalde aangelegenheden bijsturen.

De minister stelt vast dat er naast een mentaliteitswijziging inzake innovatie- en technologiebeleid toch ook nog dringend nood is aan een bijsturing op de bedrijfsvloer. In die verband stelt *de minister* vast dat een aantal bedrijfssystemen bij KMO's met het oog op de toegang tot de netwerken van de digitale economie hopeloos achterop hinken.

In de aangekondigde beleidsbrief zal hieraan veel aandacht worden geschonken. In 2002 zal 80 percent van de technologie minder dan tien jaar oud zijn, maar zal ook 80 percent van de opleidingen ouder zijn dan tien jaar. Destijds verzetten de KMO's zich ook tegen de BTW. *De minister* meent dat de bedrijfswereld zich niet kan veroorloven zich onvoldoende voor te bereiden op het vlak van ICT. De minister heeft ter zake nog geen concreet actieprogramma, maar is ervan overtuigd dat maatregelen zich opdringen. Een aantal initiatieven zijn reeds in voorbereiding, o.m. bij Fabrimetal.

Het is van het allergrootste belang dat de KMO's binnen 2 tot 3 jaar op het goede spoor zitten, zoniet gebeuren er over vijf jaar ongelukken in de bedrijfswereld. Inzake het wetenschapsbeleid werd, na grondige evaluatie geopteerd voor de consolidatie van de middelen. Kredieten mogen niet permanent worden gebruikt voor het ondersteunen van tijdelijke onderzoeksgroepen. Er dient nagegaan of er geen bijsturing noodzakelijk is.

Wat het innovatiedecreet betreft, merkt *de minister* op dat dit een kaderdecreet is. Voor de invulling ervan worden nu drie belangrijke uitvoeringsbesluiten voorbereid. Ze zullen te gepaste tijde in het Vlaams Parlement worden besproken.

Vervolgens vraagt *de heer Schuermans*, aandacht voor de problematiek van de lastenverlaging voor de ondernemingen.

2.3. Lastenverlaging voor de ondernemingen (Marivlam, Vlaminov en Vlamivorm) en expansiesteun

Spreker geeft toe dat een aantal belangrijke hefboomen tot de profilering van een eigen Vlaams beleid inzake lastenverlaging voor de ondernemingen, zich nog steeds situeren op het federale bevoegdheidsniveau (sociale zekerheid, vennootschapsbelasting e.d.m.). Toch zijn er in de loop van de voorbije legislatuur reeds een aantal aanzetten gegeven tot lastenverlaging voor ondernemingen, bijvoorbeeld met de operaties omtrent Marivlam, Vlaminov en Vlamivorm.

Men vroeg zich toen af of het wel opportuun was. Thans is gebleken dat ruim 10.000 ondernemingen er belang bij hadden. Bij de tweede selectieve operatie met betrekking tot vorming waren het er nog 5.500. Patronale organisaties erkennen vandaag dat het een aanzet was, zij het niet de beste oplossing en in de nieuwe beleidsoriëntaties vindt spreker hiervan niets terug.

Wat de loonlastenverlagende maatregelen betreft, stelt de minister, samen met de commissie vast, dat de belangrijkste hefboomen hiervan zich situeren binnen het federale bevoegdheidsniveau. De minister meent dat de loonlastenverlaging, zoals deze op dit ogenblik is doorgevoerd, een goede maatregel is. Het betreft een lineaire maatregel, in centen en niet in procenten uitgedrukt.

De realisatie van een aantal maatregelen tot verlaging van de loonlasten kende echt een lijdensweg

en *de minister* druk zijn respect uit voor de vorige minister van Economie die de aanzet gaf tot Marivlam, Vlaminov en Vlamivorm. Vandaag worden de echte beleidskeuzes echter op het federale niveau gemaakt en bij dit besluitvormingsproces denken de Franstaligen mee. In dit verband merkt de minister op dat de regionale verschillen m.b.t. de economische dynamiek tussen Vlaanderen en Wallonië, mee bepalend zijn voor de vaststelling van de beleidskeuzes. Daarenboven vertoont het arbeidsmarktbeleid in Wallonië eveneens andere kenmerken dan de Vlaamse arbeidsmarkt. Via het Rosetta-plan heeft men beslist de vooruitgang inzake tewerkstelling in handen te leggen van de STC's, wat in feite neerkomt op de erkenning van de van de regionale verschillende inzake het economisch en het arbeidsmarktbeleid.

In Vlaanderen wordt geopteerd voor het systeem van afcentiemen en alles wijst erop dat men hiermede snel van start kan gaan.

De minister is voorstander van een lastenverlaging op de inkomsten uit arbeid. Indien dit zou stuiten op technische knelpunten, beoogt de Vlaamse regering een lastenverlaging op het inkomen as such, met het accent op de lage inkomensgroepen. Een dergelijke beleidsoptie leidt tot de afschaffing van Vlamivorm, vermits een groot aantal kleine en middelgrote ondernemingen die in belangrijke mate bijdragen tot de jobcreatie, geen beroep doen op deze steunmaatregel.

De GO's en de beter georganiseerde middelgrote ondernemingen zijn er met behulp van spitstechnologie wél in geslaagd om het maximum te halen uit Vlaminov en Vlamivorm. *De minister* brengt onder de aandacht van de Commissie dat het saldo van het Vlamivorm-krediet voor 1999 aanzienlijk is : meer dan 1 miljard frank. Dat saldo werd echter door de Vlaamse regering gereserveerd voor de waarborgregeling van de dioxinelingen en zal aldus niet worden aangewend als vastleggingsmachtiging voor het FEERR-MGO.

Hierop vraagt *de heer Eddy Schuermans* de mogelijkheid te overwegen om een Vlamivorm-bis-maatregelen uit te werken om dezelfde doelstelling te realiseren. Spreker stelt vast dat het kind met het badwater wordt weggegooid. Er is niet voorzien in een vervangende maatregelen die een vergelijkbaar effect sorteert. Er hebben 11.000 ondernemingen gebruik van gemaakt en een nieuw initiatief ware zinvol geweest.

De minister is niet akkoord met de stelling van de heer Schuermans dat niet in vervangende maatre-

gelen zou zijn voorzien en licht dit toe als volgt. De loonlastenverlaging wordt doorgevoerd op het federale niveau en lineair voor alle werknemers.

Er vallen meer dan 5.500 bedrijven onder en alle Vlaamse KMO's, zelfs met maar één werknemer, zullen ervan profiteren en dit zonder een stapel papierwerk.

Daarenboven werd een budgettaire herschikking doorgevoerd. Voor Vlamivorm werd een vastleggingsmachtiging voorzien van 1,4 miljard frank. Er is door de Vlaamse regering voorzien in een lastenverlaging van 3,2 miljard frank en het ligt in de bedoeling om dit bedrag op te trekken tijdens de legislatuur tot 50 miljard frank.

De heer Eddy Schuermans merkt op dat Vlaanderen op het regionale niveau niet sterk gewapend is om dienaangaande maatregelen te treffen.

Hierop repliceert *de minister* dat de verdeling van de inspanningen goed is. Indien het mogelijk is om de saldi van de trekkingsrechten, zonder bijkomende voorwaarden, van het federale bevoegdheidsniveau naar de gewesten over te hevelen, kunnen deze saldi maximaal worden ingezet. Indien Vlaanderen hier bovenop nog een deel indexering kan krijgen, dan boert Vlaanderen niet slecht met betrekking tot concrete maatregelen om de werkgelegenheid aan te zwengelen – tot spijt van wie het benijdt.

Nog een aspect dat de aandacht verder dient gaan- de te houden volgens *de heer Eddy Schuermans* is de toekenning van de expansiesteun. Spreker herinnert eraan dat in deze Commissie in juli 1998 een uitgebreid debat werd gevoerd over de toekenning van expansiesteun en over de zin en onzin van de toekenning van deze investeringssteun aan de ondernemingen.

Deze discussie heeft geleid tot een nog selectievere toekenning van expansiesteun, hoewel het budget al beperkt was tot een drempel waaronder de steun niet meer relevant zou zijn, maar door te streven naar een meer selectieve toekenning van expansiesteun had het echter toch nog belang, wat blijkt uit het aantal ingediende aanvragen.

De ondernemingen die nog expansiesteunaanvragen hebben ingediend, moeten nu vaststellen dat wat de dossiers 1999 betreft, men bij ongewijzigd beleid niet in staat zal zijn om binnen een behoorlijke termijn de toezeggingen aan de bedrijven te honoreren. Nochtans staat men een efficiënt bestuur voor.

Spreker stelt eens te meer vast dat de kredieten voor investeringssteun ontoereikend zijn. De vorige regering heeft de verantwoordelijkheid genomen om de engagementen na te komen, ook als daar extra financiële inspanningen voor nodig waren, zoals bijvoorbeeld in 1998.

Het staat de regering vrij om straks de expansiesteun af te schaffen ; dat ligt in de lijn van de standpunten van de fracties die de nieuwe meerderheid vormen. Zij hebben vroeger al gezegd niet langer cadeaus aan bedrijven te willen geven.

Dat neemt echter niet weg dat er consequenties moeten worden getrokken uit de huidige reglementering. De bedrijven vragen terecht dat ze die middelen binnen een normale termijn ontvangen. Mensen die op het terrein actief zijn hebben voor ons al getuigd dat geen enkel bedrijf investeert omwille van die steun alleen, zoals geen enkel bedrijf iemand aanwerft omwille van tewerkstellingsmaatregelen, maar die steun speelt wel een rol, samen met andere argumenten.

De minister antwoordt op de bedenkingen van *de heer Eddy Schuermans* inzake de toekenning van expansiesteun als volgt. De minister engageert zich om uit te voeren wat in het regeerakkoord is opgenomen.

De Commissieverslagen over eerdere debatten inzake de economische expansiesteun geven de minister een beeld van believers en non-believers. De minister verklaart er nog niet uit te zijn of men de toekenning van de economische expansiesteun al dan niet dient bij te sturen. Het dossier wordt in samenwerking met de administratie geanalyseerd met het oog op de opmaak van een nota.

De minister citeert hieruit een zinsnede : "Op de eerste factor, het verstrengen van de toekenningscriteria, heeft de overheid duidelijk wel vat. De voorbije jaren werden op dit vlak heel wat maatregelen genomen, zodat we nu kunnen stellen dat de reglementering zeer selectief en quasi volledig voorwaardelijk is". Het standpunt van de administratie is dus dat er reeds heel wat is gebeurd.

De discussie over de economische expansiesteun dient daarenboven nog gekaderd binnen het EU-Verdrag, die voorziet in een verplichte aanmeldingsplicht bij economische steunverlening aan bedrijven. Thans wordt volop van gedachten gewisseld over de aanmelding van de steunkaart-België. Deze aanmelding diende eigenlijk reeds gebeurd en afgerond op Belgisch niveau voor deze nieuwe regering aantrad. Dit is echter niet gebeurd, ondanks het feit dat de administratie wel al heel veel

denkwerk had geleverd. Wat de steunkaart-België betreft wijst de minister op dat deze kaart wordt opgemaakt aan de hand van bepaalde parameters en de geringste wijziging hiervan sorteert een belangrijke impact.

– *Steunverlening aan niet-landbouwbedrijven na dioxinecrisis*

In het kader van de steunverlening aan de ondernemingen vraagt *de heer Eddy Schuermans* aandacht voor de ondersteuning voor niet-landbouwbedrijven die werden getroffen door de dioxinecrisis. Van de betrokken organisaties en sectoren werd vernomen dat een aantal sectoren gelukkig minder zwaar zullen worden getroffen dan verwacht, wat evenwel niet wegneemt dat de vraag naar een definitieve schaderegeling blijft.

Gisteren werd de zaak door de federale overheid afgedaan als zijnde opgelost. Op het terrein is dat echter niet het geval, zeker niet voor niet-landbouwbedrijven die vandaag nog meer dan gisteren met de facturen worden geconfronteerd. In de vorm van een resolutie zal spreker op deze problematiek nog terugkomen om ter zake een financiële regeling uit te werken. De begroting anticipeert daar niet op, zelfs niet op de waarborgregeling die de regering wil voorstellen.

De minister licht de stand van zaken toe als volgt. In de marge van de gedachtewisseling over de expansiesteun werden er bepaalde budgettaire keuzes gemaakt. De Vlaamse regering had inderdaad het saldo van Vlamivorm kunnen reserveren tot het optrekken van de vastleggingsmachtigingen van de economische expansiesteun. Men heeft echter geopteerd om deze middelen voor te behouden voor het opvangen van de financiële noden na de dioxinecrisis, niet wetend hoe snel Europa uiteindelijk zal instemmen met het eerste voorstel van de Vlaamse regering, nl. de garantieregeling met betrekking tot het verstrekken van kredieten aan door de dioxinecrisis getroffen niet-landbouwbedrijven.

Het Protocol met de banken is ondertussen al meermaals met de Europese Commissie besproken en er werden heel wat bijkomende vragen en eisen geformuleerd. Er wordt een addendum aan het Protocol voorbereid. Een ontwerptekst wordt nu op het niveau van de kabinetschefs van de Europese commissarissen besproken en zal normaal medio december aan de Europese Commissie ter goedkeuring worden voorgelegd.

Indien deze ontwerptekst wordt aangenomen, leidt dit automatisch tot het verstrengen van de in de

waarborgregeling opgenomen doelgroep. *De minister* onderstreept dat op dit ogenblik nog steeds wordt gewerkt op het niveau van de garantieregeling.

Wat *de heer Eddy Schuermans* wil is een debat over het toekennen van een schaderegeling aan niet-landbouwbedrijven. De minister blijft wat dit betreft bij het officiële regeringsstandpunt dat de tussenkomsten momenteel beperkt tot de garantieregeling voor het verstrekken van krediet.

Tot de Europese Commissie de eerste stap goedkeurt, overweegt de minister de tweede stap niet. Dit is geen kwestie van politieke keuzes. Europa duwt de Vlaamse regering in dit dossier in een bepaalde, vrij stringente richting. Sanitaire maatregelen, opgelegd door een autoriteit in het kader van een calamiteit, kunnen worden vergoed. Alle niet-sanitaire maatregelen die te maken hebben met het ondernemerschap en met het marktrisico vallen hier niet onder, zelfs indien men zich beweegt op het niveau van de garantieverstrekking.

De minister voelt er niets voor om vandaag reeds te laten uitschijnen dat de Vlaamse regering zal opdraaien voor de schade aan niet-landbouwbedrijven, vooraleer dit op Europees niveau is goedgekeurd. De ervaringen met de Europese Commissie nopen tot de grootste omzichtigheid en voorzichtigheid. Er wordt trouwens gelukkig binnen de sector zelf nagedacht over mogelijke initiatieven tot leniging van de geleden schade.

De minister verklaart tijdens de artikelsgewijze bespreking verder in te gaan op de problematiek van de FEERR-vastleggingsmachtigingen en blijft bij zijn standpunt dat de aanwending van het saldo van het Vlamivorm-krediet zal worden aangewend ter financiering van de garantieregeling inzake de dioxineleningen.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

a) *Decreetsbepalingen*

Artikel 14

(programma's 51.1, 71.2 (ba. 40.05 en 41.02) en 71.3 (ba. 33.01, 33.02, 33.03, 41.06 en 41.07))

Artikel 14 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Artikelen 24, 30, 100, 114, 120

Deze artikelen worden bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Artikelen 122 en 123

De heer Eddy Schuermans drukt zijn ongenoegen uit over de ontoereikendheid van de FEERR-vastleggingsmachtigingen en verwijst naar zijn interventie bij de algemene bespreking m.b.t. de expansiesteun.

De minister repliceert hierop als volgt. Met betrekking tot het FEERR-MGO is men bijzonder actief geweest in het voorjaar van 1999. In juni 1999 werd 945.625.550 frank aan vastleggingsmachtigingen ingeschreven en in juli 1999 1.401.103.300 frank.

De minister benadrukt ook in het bezit te zijn van de cijfers m.b.t. de economische expansiesteun. In augustus 1999 werden geen vastleggingen verricht, in september 1999 werd 600 miljoen frank vastgelegd, in oktober een klein bedrag en in november 1999 128 miljoen frank.

Een zelfde maatregel werd doorgevoerd m.b.t. de economische expansiesteun in 1999 aan kleine ondernemingen. Voor alle duidelijkheid onderstreept *de minister* dat *de minister* voor deze bedragen geen handtekening heeft verleend. In mei 1999 werd 522 miljoen frank vastgelegd, in juni 499 miljoen frank en in juli 573 miljoen frank.

Met betrekking tot 1999 onderschrijft *de minister* de vaststelling van de heer Eddy Schuermans dat de gereserveerde budgetten ontoereikend waren. Op dit ogenblik doet de krapte aan een voldoende financiering van de expansiesteun zich vooral gelden bij middelgrote ondernemingen die worstelen met een tekort van 923 miljoen frank. Bij dit tekort dient nog rekening te worden gehouden met de belangrijke expansiedossiers. Voor de kleine ondernemingen is er een tekort van 818 miljoen frank.

De heer Jos Stassen wenst te vernemen of het zo is dat de minister van Financiën zijn goedkeuring moet geven bij de ondertekening van de vastleggingsmachtigingen, waarop de minister preciseert dat er steeds een visum noodzakelijk is van de minister van Begroting (Controleur van de Vastleggingen).

Voor 1999 was het budget zo goed als uitgeput en eind juli 1999 was 84 percent van de middelen voor

1999 vastgelegd voor de MGO's en 73 percent voor de KO's.

De minister zal dit probleem oplossen in overleg met de administratie, die zal nagaan wat naar wie gaat. Vervolgens geeft de minister nadere toelichting over de tabellen m.b.t. de toekenning van de basissteun. Deze tabellen zullen aan de leden van de Commissie worden overgezonden.

Uit de cijfers van deze tabellen blijkt dat voor de toekenning van de basissteun op 4 november 1999 een bedrag van 770.463.780 frank werd vastgelegd. Hier is een normale evolutie dat dit bedrag in de toekomst structureel zal inkrimpen.

Op 31 december 1999 zal de Vlaamse regering de toestand consolideren. Er zijn voldoende kredieten ingeschreven in de begroting om probleemloos het eerste semester van 2000 door te komen. Binnen de Vlaamse regering is afgesproken dat de minister bij de begrotingsopmaak met een volledig verslag naar de Vlaamse regering komt met betrekking tot de economische expansie. Op dat ogenblik zullen een aantal beleidskeuzes moeten worden gemaakt.

De grote beleidskeuze zal zijn – en dat is in feite een Europees debat – om de omgevingsfactoren te stimuleren. Er komt een budgettaire herschikking van de kredieten met het oog op een verbetering van het aanbod en de sanering van bedrijventerreinen. Hiervoor was in een krediet voorzien van 450 miljoen frank, dat nadien werd verhoogd van 225 miljoen frank tot 675 miljoen frank. Ook hiervoor zijn uitgebreide vastleggingsmachtigingen voorzien. Het is niet zo dat het krediet niet wordt opgebruikt. Er is reeds een bedrag van 475 miljoen frank toegekend en er rest nog een saldo van 199 miljoen frank, met het oog op de oplossing van een aantal problemen inzake ruimtelijke ordening.

De minister benadrukt dat heel wat energie en denkwerk werd besteed aan de economische expansie. In het voorjaar 2000 zal de minister hierover een uitgebreid rapport neerleggen in de Vlaamse regering en misschien kan dit in de Commissie worden besproken. De echte keuzes zullen worden gemaakt bij de begrotingscontrole waarbij een bijsturing zal worden doorgevoerd van de middelen of een aantal structurele ingrepen zullen worden doorgevoerd. Dit debat moet in het Parlement worden gevoerd.

De heer Eddy Schuermans bespeurt contradicties in het discours van de minister. Enerzijds bekend de minister dat hij nog niet uit deze discussie is geraakt en anderzijds trekt de minister wel onmiddell-

lijk de conclusie om de middelen drastisch te verminderen.

De minister repliceert als volgt. Indien men de middelen met de aangepaste begroting vergelijkt, is er inderdaad sprake van een vermindering. Maar indien men de kredieten vergelijkt met de initiële begrotingen van 1997 en 1998 dan is de kritiek van de heer Schuermans ongegrond. De verhoging van de kredieten voor expansiesteun werd niet doorgevoerd voor de steunverlening aan de bedrijven, maar wel voor de financiering van Vlaminov-Vlamivorm en dit is genoegzaam bekend.

Hierop stelt *de heer Eddy Schuermans* vast dat ook de impliciete vastleggingsmachtiging wordt afgeschaft. Dat was een recuperatie-operatie ten aanzien van bedrijven die ten onrechte expansiesteun hadden genoten. Er zijn nog een aantal procedures hangende van erg grote investeringsdossiers waar een recuperatie mogelijk is en men rekende erop dat die in het budget zouden komen. Dit is nu afgeschaft en vormt aldus een bijkomende handicap voor een reeds ingekrompen budget. Waarom werd dit afgeschaft.

Spreker refereert aan de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot de FEERR's. (*Parl. St.* VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 43). Het Rekenhof stelt zich m.b.t. artikel 122 de vraag of de machtiging van 4,513 miljard frank voldoende zal zijn om de verbintenissen van het jaar 2000 te dragen. Wat is het standpunt van de minister dienaangaande. Waarop baseert de minister zich om deze machtiging in te schrijven? Welke verbintenissen worden voorzien voor het begrotingsjaar 2000? Welke verbintenissen zullen nog worden vastgelegd voor het begrotingsjaar 1999?

De minister-president heeft op deze opmerking van het Rekenhof in verband met de vastleggingsmachtigingen en meer bepaald m.b.t. artikel 122 als volgt geantwoord.

De problematiek van de machtigingen van de FEERR's is een jaarlijks weerkerende discussie. Deze zal uitvoerig toegelicht worden bij de bespreking van de begroting economie. De regering bekijkt deze problematiek ten gronde in het kader van haar economische politiek. Indien aanpassingen zich zouden opdringen dan zullen die moeten geschieden in het kader van de begrotingscontrole.

De heer Eddy Schuermans meent dat het niet kan dat de door de vorige Vlaamse minister van Economie toegezegde machtigingen, thans niet zouden worden gehonoreerd of dat deze de vorige minister

van Economie kwalijk zouden worden genomen. Ook voor 2000 zullen gedurende een bepaalde periode, namelijk tot aan de begrotingscontrole in het voorjaar, grote achterstanden ontstaan bij de valorisatie van de toegezegde machtigingen.

De heer Robert Voorhamme stelt dat het hoofdarargument voor de bij de begrotingscontrole toegekende substantiële verhoging voor kredieten van de expansiewetgeving niet was dat dit niet als een structurele aanpassing diende beschouwd, maar wel als een eenmalige inhaaloperatie om de achterstand in de afwerking van de expansiedossiers voorgoed op te lossen en deze zienswijze werd door de vorige regering bevestigd.

De minister benadrukt dat hij ter zake zeker niet terugdeinst voor het nemen van zijn verantwoordelijkheden. De machtigingen voor de FEERR-MGO-ondernemingen zijn in de periode 1991-1995 gestadig en substantieel afgebouwd, namelijk van 7,2 miljard frank naar 3,3 miljard frank. Het was de bedoeling om de directe investeringssteun aan de bedrijven terug te schroeven om meer ruimte te hebben voor de investeringen in de verbetering van de omgevingsfactoren en het verbeteren van het kader voor O & O-activiteiten in de ondernemingen.

De budgettaire inkrimping is echter sneller verlopen dan de vermindering van de dossiergebonden budgettaire impact. Men kampt op dit ogenblik met een in de FEERR ingebouwd structureel tekort. Om die wijziging te implementeren heeft men, gelet op de toekenning en de uitbetaling van de middelen, drie jaar nodig. Men heeft het budget echter gehalveerd!

De minister wil nu niet worden geconfronteerd met het verwijt het probleem in de begroting niet te hebben aangepakt. Indien nodig zal de minister gedetailleerde cijfers verstrekken van de situatie per juli 1999 (aanvang ambtstermijn).

De minister kan enkel vaststellen te worden geconfronteerd met een structureel tekort dat in 1999 niet budgettair werd bijgepast en daarvoor wenst de minister geen politieke verantwoordelijkheid te dragen noch de kop van jut te zijn.

Voor het jaar 2000 werd opnieuw het initiële krediet ingeschreven dat in feite normaliter diende voor de financiering van de vastleggingsmachtigingen m.b.t. de ingediende dossiers van het jaar 2000. De minister stelt evenwel nu reeds vast dat het tekort van 1999 zal blijven oplopen en thans zou men aan het adres van de huidige minister de hint aan-

reiken om dit tekort maar te implementeren in de initiële begroting 2000. Een dergelijk cadeau wenst de minister niet te doen, waarop *de heer Eddy Schuermans* repliceert geen cadeaus te hoeven van de minister.

De minister vraagt aan de heer Eddy Schuermans om dit probleem eens aan te kaarten in zijn fractie, waarop *de heer Eddy Schuermans* opmerkt dat dit geen correcte handelwijze is. Spreker stelt vast dat de minister wordt geconfronteerd met een bepaalde problematiek. Er zijn een aantal bedrijven die toezeggingen op het vlak van de expansiesteun hebben gekregen. Thans stelt de minister vast dat er onvoldoende kredieten zijn en dat de minister niet langer gebruik kan maken van zijn impliciete vastleggingsmachtiging.

De minister blijft erbij dat het probleem van het structureel tekort aan voldoende vastleggingsmachtigingen voor de FEERR's in feite gedurende zes jaar werd doorgeschoven door de vorige coalitie en de minister wenst dit niet bij te sturen in de initiële begroting voor het jaar 200. Daarvoor zal de minister de volledige politieke verantwoordelijkheid nemen bij de begrotingscontrole.

De begrotingsopmaak dateert van augustus september 1999 en vertrekt vanuit een constant beleid. Dagelijks wordt de minister echter geconfronteerd met nieuwe dossiers die andere indicatoren geven. Bij de begrotingscontrole zal de minister hiervan een volledige analyse geven en op dat moment zal de nieuwe coalitie ook de beleidspistes uitzetten met het oog op de oplossing van dit structureel tekort. Er zijn voldoende kredieten ingeschreven in de begroting 2000 om het eerste semester van het jaar 2000 probleemloos door te komen.

De heer Eddy Schuermans herinnert eraan dat de minister geen antwoord heeft gegeven over de aanwending door de minister van zijn impliciete vastleggingsmachtiging.

Dit aspect wordt toegelicht door *de heer Tim Ampe*, medewerker van de administratie Economie. De impliciete machtiging is in het kader van de technische bilaterale begrotingsbespreking op vraag van de minister van Begroting geschrapt. Er is toegezegd om de terugvordering van de middelen in het kader van de expansiedossiers supplementair aan de machtiging toe te voegen, waarop de heer Eddy Schuermans aan de minister vraagt waarom de impliciete vastleggingsmachtiging wordt afgeschaft.

De minister verklaart dat dit een orthodoxe budgettaire beslissing is en men had dit in het verleden ook beter gedaan.

Er zijn belangrijke geaffecteerde bedragen, die volgens de minister van Begroting opnieuw in het circuit mogen worden gebracht. Hieronder bevindt zich een belangrijk bedrag, dat misschien niet zal moeten worden toegekend. Hierdoor zou men wellicht nog een aantal problemen in 1999 kunne oplossingen.

Er hebben zich op dit vlak trouwens al heel wat verschuivingen doorgezet. Bij een eerste budgettaire herschikking gaat het om de FEERR-MGO, waarbij het oorspronkelijk bedrag de voorbije maand door herschikkingen is opgetrokken van 3,935 miljard frank tot 4,348 miljard frank.

Door *de heren Eddy Schuermans en Jan Laurys* worden vervolgens staande de zitting twee amendementen ingediend (*Parl. St.*, VI. Parl., 1999-2000, nr. 15/4 (Amendementen nrs. 61 en 62)).

Het amendement nr. 61 op artikel 122 strekt ertoe in het derde lid, op de voorlaatste regel het bedrag "4.513.300.00 frank" te vervangen door het bedrag "6.213.300.000 frank".

De heer Eddy Schuermans verantwoordt het amendement als volgt. Uit de reeds toegestane vastleggingen voor de eerste elf maanden van 1999, zo blijkt uit de toelichting van de minister-president in de commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, blijkt dat het voorziene budget voor expansiesteun voor 1999 niet zal volstaan. Bovendien worden in de begroting 2000 de vastleggingsmachtigingen verminderd met 1.756,9 miljoen frank. Indien het budget niet wordt verhoogd zal men onmogelijk kunnen voldoen aan de dossiers die in de loop van 2000 zullen worden ingediend.

Dit amendement is verbonden met amendement nr. 80.

Het amendement nr. 61 wordt bij indicatieve stemming verworpen met 8 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen.

Vervolgens dienen *de heren Eddy Schuermans en Jan Laurys* nog een amendement in (nr. 62) op artikel 123 dat ertoe strekt in het derde lid, op de voorlaatste regel het bedrag "3.828.300.000 frank" te vervangen door het bedrag "4.608.300.000 frank". *De heer Eddy Schuermans* verantwoordt het amendement als volgt. Uit de reeds toegestane vastleggingen voor de eerste elf maanden van 1999,

zo blijkt uit de toelichting van de minister-president in de commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, blijkt dat het voorziene budget voor expansiesteun voor 1999 niet zal volstaan. Indien het budget niet wordt verhoogd zal men onmogelijk kunnen voldoen aan de dossiers die in de loop van 2000 zullen worden ingediend.

Dit amendement is verbonden met amendement nr. 81.

Het amendement nr. 62 wordt bij indicatieve stemming verworpen met 8 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen.

Artikelen 122 en 123 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 125

Artikel 125 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

b) Begrotingstabel

AFDELING 1

Begrotingskredieten – Departementale begrotingen

Programma 50.1 – Algemene Departementale bestaansmiddelen

Dit programma wordt zonder opmerkingen bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Programma 51.1 – Algemeen economisch beleid

Op dit programma worden door *de heren Eddy Schuermans en Jan Laurys* twee amendementen ingediend. Deze amendementen zijn opgenomen in *Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 15/4 (Nrs. 80 en 81)*.

Het amendement nr. 80 strekt ertoe het totaal van de vastleggingsmachtigingen voor programma 51.20 "8.341,6 miljoen frank" te brengen op "10.041,6 miljoen frank". (Verhoging met 1.700,0 miljoen frank).

De heer Eddy Schuermans verantwoordt het amendement als volgt. Voor basisallocatie 99.11 : vastleggingsmachtiging Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie – middelgrote en grote ondernemingen, wordt het bedrag van de vastleggingsmachtiging 4.513,3 miljoen frank gebracht op 6.213,3 miljoen frank. Dit is een verhoging met 1.700,0 miljoen frank.

Uit de reeds toegestane vastleggingen voor de eerste elf maanden van 1999, zo blijkt uit de toelichting van de minister-president in de commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, blijkt dat het voorziene budget voor expansiesteun voor 1999 niet zal volstaan. Bovendien worden in de begroting 2000 de vastleggingsmachtigingen vermindert met 1.756,9 miljoen frank. Indien het budget niet wordt verhoogd zal men onmogelijk kunnen voldoen aan de dossiers die in de loop van 2000 zullen worden ingediend.

Dit amendement is verbonden met amendement nr. 61.

Het amendement nr. 80 wordt bij indicatieve stemming verworpen met 8 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen.

Nog een amendement van *de heren Eddy Schuermans en Jan Laurys* (amendement nr. 81) strekt ertoe het totaal van de vastleggingsmachtigingen voor programma 51.20 "8.341,6 miljoen frank" te brengen op "9.121,6 miljoen frank" (verhoging met 780,0 miljoen frank).

De heer Eddy Schuermans verantwoordt dit amendement als volgt. Voor basisallocatie 99.12 : vastleggingsmachtiging Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie – kleine ondernemingen, wordt het bedrag van de vastleggingsmachtiging 3.828,3 miljoen frank gebracht op 4.608,3 miljoen frank. Dit is een verhoging met 780,0 miljoen frank.

Uit de reeds toegestane vastleggingen voor de eerste elf maanden van 1999, zo blijkt uit de toelichting van de minister-president in de commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, blijkt dat het voorziene budget voor expansiesteun voor 1999 niet zal volstaan. Indien het budget niet wordt verhoogd zal men onmogelijk kunnen voldoen aan de dossiers die in de loop van 2000 zullen worden ingediend.

Het blijkt dat het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie (FEERR-MGO) zal worden ingezet ter bestrijding van de dioxinecrisis.

De wijze waarop de doelstelling zal worden bereikt, dient te worden toegelicht.

Dit amendement is verbonden met amendement nr. 62.

Het amendement nr. 81 wordt bij indicatieve stemming verworpen met 8 stemmen tegen 4 bij 2 othoudingen.

Programma 51.2 wordt aldus bij indicatieve stemming ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Programma 51.5 (ba. 12.02, 12.03, 12.04, 12.27 en 74.02) – Natuurlijke rijkdommen en energie

Met betrekking tot ba. 12.27 – Ondersteunende projecten ter bevordering van het gebruik van alternatieve grondstoffen (pro memorie) stipt de minister aan dat met betrekking tot het inventariseren en onderzoeken van vervangende grondstoffen er een licht stijging van de kredieten is voorzien van één project binnen het programma "Natuurlijke rijkdommen".

Programma 51.5 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Programma 51.9 (ba. 33.01 en 41.08) – Extern Economisch beleid

Programma 51.9 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Programma 71.3 (ba. Met code A en I als ordonnateur) – Wetenschapsbeleid economische finaliteit

Met betrekking tot ba. 41.07 – Bijdrage van Vlaanderen in de Wereldtentoonstelling in Hannover 2000 "Mens, Natuur en Techniek" (bouw van het Belgisch Paviljoen) vraagt de heer Schuermans nadere informatie over de bijdrage van de andere regio's. Op basis waarvan werd deze verdeling vastgelegd? Zullen er nog additionele kosten worden gedragen door de Vlaamse begroting buiten de bouw van het Belgisch Paviljoen en welke?

Vervolgens refereert spreker aan een opmerking van het Rekenhof (Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 36), waarbij het Rekenhof vaststelt dat: "de doelstellingen en instrumenten slechts realiseerbaar zijn voor zover werk wordt gemaakt van de uitvoering van het innovatiedecreet. Tot zolang is er sprake van duidelijke bevoegdheidsoverschrijding in hoofde van de instanties die op deze uitvoering zouden vooruitlopen".

De heer Schuermans vraagt dat de minister de operationele doelstellingen concreter zou maken met de nadruk op kwantificering, meetbare indicatoren, duidelijk tijdspectief.

Programma 71.3 wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

AFDELING V

Vlaamse Openbare Instellingen

ION categorie A :

- *Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen (FIOV)*
- *Grindfonds*
- *Fonds voor de Economische Expansie en de Regionale Reconversie – Middelgrote en Grote Ondernemingen (FEERR-MGO)*

Ter zake formuleert het Rekenhof een opmerking (Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/2, blz. 43). Het Rekenhof stelt vast bij de dotaties duidelijk dient te worden vermeld op welke basisallocaties en programma's van de begroting deze zijn voorzien. Zo bijvoorbeeld staat bij de begrotingen van het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie – Middelgrote en Grote Ondernemingen (FEERR-MGO) en bij het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie – Kleine Ondernemingen (FEERR-KO) een foutieve verwijzing naar het programma waarop de dotaties zijn te vinden.

- *Fonds voor de Economische Expansie en de Regionale Reconversie – Kleine Ondernemingen (FEERR-KO)*

Ook hier formuleert het Rekenhof een opmerking (Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 43). Het Rekenhof stelt vast dat de som van de uitgavenposten 4.179 miljoen BEF bedraagt in plaats van 4.111 miljoen BEF zoals vermeld staat bij het totaal van de uitgaven, dit is een verschil van 68 miljoen BEF. Voor zover het totaal van de rubrieken correct zou zijn, is de begroting niet in evenwicht (de ontvangsten bedragen 4.111 miljoen BEF) en zijn de cijfers voor de uitgaven in artikel 123 van het corpus verkeerd.

Daarenboven merkt het Rekenhof nog op (ibid, blz. 49) dat dit fonds zowel rentetoelagen als kapi-

taalpremies aan ondernemingen verstrekt. Beide worden onder dezelfde rubriek, namelijk 51.12 (Investeringsbijdragen aan privé-ondernemingen) aangerekend. Voor rentetoeelagen verdient het aanbeveling ESR-code 31.1 (huur- en rentesubsidies) te gebruiken.

De minister-president heeft op deze opmerking van het Rekenhof aldus gerepliceerd. Het totaal van de begroting belooft 4.111 miljoen BEF frank. De begroting zal aangepast worden.

– *Limburgfonds*

Het Rekenhof formuleert hier ook een opmerking (*Parl. St.* VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1, blz. 19) en merkt op dat het aangewezen is de in de begroting van het Limburgfonds vermelde impliciete machtiging ook op te nemen in artikel 125.

De begroting van deze instellingen wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

Bijlage

ION categorie B

- *Vlaams Instituut tot bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek in de Industrie (IWT)*

Het Rekenhof stelt vast dat in de begroting van de instelling geen gewag wordt gemaakt van het gecumuleerde begrotingsresultaat van vorige jaren.

ION type sui generis

- *Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO)*

Op de antwoorden van de Vlaamse minister-president m.b.t. het Verslag van het Rekenhof (*Parl. St.* VI. Parl. 1999-2000, nr. 16/1) repliceert de afgevaardigde van het Rekenhof met betrekking tot de Vito als volgt.

Er rijzen twijfels rond het opgenomen gecumuleerde begrotingstekort van vorige jaren (-27.876 miljoen BEF). Vooreerst dient een gecumuleerd tekort niet als een negatieve ontvangst te worden ingeschreven onder rubriek 08.2, maar wel als een uitgave onder rubriek 03.2.1., "overgedragen tekort vorige jaren". Ten tweede stemt dit bedrag overeen

met het overigens door het Rekenhof bekritiseerde gecumuleerde begrotingstekort uit de begrotingsrekening 1998. Derhalve stelt zich de vraag of dit bedrag relevant is als raming van het gecumuleerde begrotingsresultaat eind 1999".

III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999 (bevoegdheden van Minister Dirk Van Mechelen) wordt bij indicatieve stemming *aangenomen met 8 stemmen tegen 6*.

DEEL III : BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER RENAAT LANDUYT, VLAAMS MINISTER VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME : WERKGELEGENHEID EN TOERISME

I. ALGEMENE BESPREKING

1. TOERISME

1.1. Inleidende toelichting door de minister

De minister stelt dat de begroting voor toerisme relatief bescheiden is. In afwachting van de indiening van de beleidsnota Toerisme in januari 2000 worden er immers voorlopig geen bijzondere nieuwe beleidsinitiatieven genomen. De beleidsnota zal meer duidelijkheid scheppen over het beleid dat de minister wenst te voeren. Hij verklaart in deze bespreking nog niet op alle aspecten en vragen een volledig antwoord te zullen geven. Dat zal gebeuren bij de eigenlijke bespreking van de beleidsnota, begin volgend jaar.

Toch kan *de minister* nu al onthullen dat hij toerisme ruimer ziet dan het aspect toeristische promotie dat nu nog de begroting domineert. Het nieuwe beleid zal dit enge promotionele kader overschrijden en het toerisme als een volwaardige economische sector behandelen. Daarbij zal de samenwerking tussen de overheid en de zeer actieve privé-sector nieuwe vormen aannemen. Wellicht komt er meer cofinanciering en minder subsidiëring. Inzake Brussel komt er in elk geval een trendbreuk : het regeerakkoord stelt ter zake een hertekening van de relaties met de Brusselse instellingen in het vooruitzicht. In elk geval komt er een meer structurele samenwerking met de Vlaamse instellingen in Brussel.

1.2. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de minister en replieken van de leden

1.2.1. Promotie van Vlaanderen

De heer Roland Van Goethem merkt op dat er van de promotie van het Vlaamse toeristische aanbod in het buitenland weinig terug te vinden is in de begroting. Hoe staat de minister tegenover duurzame investeringen in Vlaamse Huizen ? Komen er nog meer of verkiest hij samenwerking met de OPT in een Belgisch kader ? Hoe zal de samenwerking met de Brusselse dienst voor toerisme eruit zien ? De spreker roept het rapport van Ernst&Young in herinnering dat erop wijst dat de toeristische attracties die Vlaanderen en Wallonië willen aanpakken, en de doelgroepen die zij wensen te bereiken, zodanig uiteenlopend zijn geworden dat een gezamenlijke aanpak niet langer wenselijk is. Het rapport pleit voor de formule van de Vlaamse Huizen, in elk geval voor nieuwe vestigingen en op middellange termijn ook voor de bestaande initiatieven. Wordt de begroting in die richting bijgestuurd of blijft de minister bij de Belgische denkrichting ?

Enkele sprekers komen terug op de discussie die is ontstaan rond de benaming Belgische of Vlaamse Kust.

De heer Jan Loones hoopt dat de regering de Vlaamse benadering zal benadrukken. Een discussie over de benaming van de kust lijkt weliswaar bijkomstig maar het gaat hier om het imago dat men wil creëren van een belangrijke toeristische regio.

De heer Didier Ramoudt stelt dat geografisch gezien de kust in België ligt, maar dat men zoals in het buitenland een kuststrook zonder probleem de naam kan geven van de regio waar die zich bevindt. Zo spreekt men in Spanje toch ook van de Baskische kust of van de Catalaanse kust. Men kan dus zonder verwarring te stichten ook over de Vlaamse kust in België spreken.

Los daarvan dient men zich volgens de heer Ramoudt te realiseren dat men er geen enkel belang bij heeft om terminologie te gebruiken die in het buitenland niet begrepen wordt. Als Amerikanen al niet weten waar bijvoorbeeld België ligt, heeft het weinig zin om mordicus over de Vlaamse kust te willen spreken. De term "Belgische kust" is in sommige regio's een merknaam die gehandhaafd moet worden, omdat alleen maar die naam bekend is, terwijl elders de benaming "Vlaamse kust" meer aangewezen is. Men moet daar pragmatisch in zijn.

De heer Jos Stassen stelt bij deze discussie, dat hij had gehoopt dat een relletje zoals dat over de benaming van onze kust alleen maar door extremistische nationalisten zou worden aangegrepen. Hij betreurt dat het Vlaams Parlement op die manier een imago van onverdraagzaamheid krijgt.

De heer Loones repliceert hierop dat het daarom juist zeer belangrijk is een promotiepolitiek te voeren om de Vlaamse kust bekend te maken. De spreker stelt dat promotie voor de kust meer is dan het creëren van naambekendheid. Hij pleit ervoor de Vlaamse kust te promoten als een totaalproduct. Ook hij wil een bloeiend kusttoerisme, maar dat moet een duurzaam toerisme zijn, zodat ook de volgende generaties er nog kunnen van leven. Ook stelt hij dat het kortzichtig is om het sociaal toerisme af te bouwen, maar hij merkt op dat er daarvoor wel stemmen opgaan aan de kust. Hij stelt vast dat iedereen vanuit dezelfde bezorgdheid spreekt, maar dat men een andere visie heeft over hoe men het toerisme duurzaam kan uitbouwen. De heer Loones betreurt dat de achter het gebruik van Vlaamse terminologie telkens een politiek statement wordt gezocht. Hij wil vooral de Vlaamse kust onttrekken aan een louter commerciële benadering.

De heer Jacky Maes wijst erop dat men door deze discussie toerisme niet mag verenigen tot het kusttoerisme en dat men hoofdzaken en bijzaken moet onderscheiden. Aan de kust ligt er niemand wakker van of de naam Vlaamse dan wel Belgische kust is, maar wel of het weer goed is en of er veel geld in het laatje komt. Verder wenst ook hij te beklemtonen dat de kust veel te danken heeft aan het sociaal toerisme.

De heer Ramoudt stelt dat hij altijd onderstreept heeft dat toerisme meer is dan louter promotie. Er zou het best gewerkt worden met een beheerscontract tussen Toerisme Vlaanderen en een privé-bedrijf dat zich alleen maar met de promotie bezighoudt. Productontwikkeling en ondersteuning zijn even belangrijk als promotie. De spreker wacht de beleidsbrief van de minister af om te kunnen beoordelen of hij zijn voornemen een beleid uit te werken dat meer doet dan alleen maar promotie, hard kan maken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey merkt op dat de sector in een hoorzitting tijdens vorige legislatuur weinig enthousiast was over het voorstel van de heer Deprez om voor het toerisme een promotieinstelling zoals de VLAM op te richten.

De minister antwoordt dat men in de toeristische sector de dwang beu was om voortdurend de term "Vlaams" te moeten toevoegen bij de promotie van de toeristische producten. De minister heeft de indruk dat het zelfs niet meer toegestaan was om aan buitenlanders mee te delen dat Vlaanderen in België ligt. Ook hij is voorstander van een herkenbaar Vlaanderen, maar dan wel op de juiste, efficiënte wijze. Hij betreurt dat de media bepaalde uitspraken uit die context rukten.

De minister verklaart dat hij in New York, toen de discussie over de benaming van onze kust is ontstaan, gesproken heeft over België, Brussel, Antwerpen en Brugge en uiteindelijk via België steeds over Vlaanderen heeft gesproken. Het is hem niet in dank afgenomen dat hij niet over het zuiden van het land heeft gesproken, hoewel hij daar niet bevoegd voor is. Brussel kan echter niet worden verwaarloosd in de Vlaamse internationale toeristische promotie. In het verleden was dat echter wel het geval. Als de promotie van Brussel als toegang tot Vlaanderen efficiënt blijkt, zal die zeker aangewend worden. De minister benadrukt ten slotte dat hij enkel de beste promotie voor de kust wil garanderen.

De heer Loones is tevreden dat men de kust wil opwaarderen maar dat kan volgens hem het best door die streek te verbinden met de andere troeven van Vlaanderen : de Vlaamse kunststeden en het groene Vlaanderen. Op die manier wordt de Vlaamse kust een onderdeel van een herkenbare regio Vlaanderen. Dat dreigt verloren te gaan als er van "Belgische kust" gesproken wordt. Ook in het buitenland worden meer en meer de regio's gepromoot.

Tegenover *de heer Stassen* benadrukt *de heer Loones* dat het hier niet louter over een taalkwestie gaat. Authenticiteit is belangrijk voor het imago van de kust. Er moet een beleid uitgestippeld worden waarin men bepaalde keuzes maakt en men zich niet louter baseert op reacties van de sector. *De heer Loones* voorspelt nog meer discussies met de minister omdat hij zelf voorstander is van toerisme ter bevordering van het imago van de regio en de minister blijkbaar louter commercieel denkt, en de sector achternaht.

Wat de Vlaamse Huizen aangaat, verklaart de minister nog dat die ressorteren onder het buitenlands beleid en dus niet tot zijn bevoegdheid behoren. Wanneer ergens een Vlaams Huis wordt opgericht, vindt de minister het belangrijk dat iemand daar wordt afgevaardigd om het Vlaamse toerisme

te promoten, maar dat geldt evenzeer voor de Belgische Huizen in het buitenland.

1.2.2. Rol van de minister voor toerisme

De heer Maes uit zijn tevredenheid over de aanstelling van een minister voor Toerisme. Tot nu toe waren het enkele individuele parlementsleden die het belang van toerisme voor de werkgelegenheid in het licht bleven stellen.

Ook *de heer Loones* is blij dat toerisme nu definitief beschouwd wordt als een economische en niet als een culturele aangelegenheid. Toerisme is immers de derde belangrijkste economische sector van Vlaanderen. In België werken er 210.000 personen in het toerisme. De sector heeft een omzet van 400 miljard frank, dit is 4 percent van het BNP. Toerisme blijft daarnaast ook een culturele component hebben, die men niet uit het oog mag verliezen, nu het niet meer onder het departement van cultuur ressorteert.

Men is er reeds lang van overtuigd dat toerisme een Vlaamse bevoegdheid moet zijn. Toerisme Vlaanderen, de instelling die het Vlaams toeristisch beleid vorm moet geven, moet een bijdrage leveren voor het welzijn en de welvaart van de bevolking en tegelijkertijd het imago van Vlaanderen verdedigen. Het moet een krachtdadige Vlaamse buitenlandse aanwezigheid realiseren. Er staat zelfs in de begrotingsnota dat Toerisme Vlaanderen een merknaam voor Vlaanderen moet uitwerken, een zogenaamde corporate identity. Het is dus duidelijk dat de minister een stap verder wil gaan dan de vorige regeringen.

De heer Loones heeft gemerkt dat de toeristische sector tevreden is dat er een minister bevoegd is voor toerisme en dat die bevoegdheid gelinkt is aan de bevoegdheid voor de werkgelegenheid. Toerisme heeft echter niet alleen met werkgelegenheid, maar ook met alle andere beleidsdomeinen te maken. Er wacht de minister echter een zware taak op het vlak van de coördinatie van die diverse beleidsdomeinen. Er zijn bijvoorbeeld problemen met de ruimtelijke ordening en met de structuurplannen. In de sector van het natuurbehoud moet een evenwicht gevonden worden tussen toegankelijkheid en bescherming van de natuur. Er is ook een raakvlak met openbare werken en mobiliteit. In de culturele sfeer kan men stellen dat vrije tijd steeds belangrijker wordt.

De heer Ramoudt begrijpt in dit kader dat de minister zich nog in de materie moet inwerken en dat hij moet verder werken met een erfenis uit het ver-

leden. Hij beseft dat hij een aantal wijzigingen nog niet kan realiseren. Ook hij is tevreden dat er voor het eerst een minister van Toerisme is. Hij is ervan overtuigd dat het toerisme op het beleidsniveau eindelijk zal krijgen wat het verdient.

Toerisme is volgens *mevrouw Merckx-Van Goey* een belangrijke groeisector in de Vlaamse economie. De werkgelegenheid in de sector neemt toe, ook voor laaggeschoolden. Toerisme is echter ook voor haar meer dan een tewerkstellingsproject, zoals in het regeerakkoord werd gesuggereerd. Spreekster hoopt dan ook dat het debat over het toeristisch beleid niet tot tewerkstelling zal worden verengd. Via een wisselwerking met culturele, economische en sociale factoren kan toerisme bijdragen tot een hogere kwaliteit van het leven. Toerisme is geëvolueerd tot een basisbehoefte. Alle Vlamingen moeten hieraan op een volwaardige manier kunnen deelnemen. Toerisme is meer dan consumeren : het gaat om een persoonlijke verrijking.

De minister beaamt de opmerkingen van de leden van de commissie dat toerisme met zowat alle deel-terreinen van het beleid te maken heeft. Hij zal dit uitwerken tot een coherent beleid in zijn beleidsbrief.

De passage over toerisme in het regeerakkoord is volgens de minister inderdaad te beperkt en ze getuigt van een gebrek aan kennis over de sector. De toeristische sector in ons land werd lange tijd al te zeer verwaarloosd. Toerisme was een blinde vlek in het beleid en het regeerakkoord is daarvan hopelijk het laatste getuigenis. Hij is er echter van overtuigd dat het onderbrengen van de twee bevoegdheden, Toerisme en Werkgelegenheid, bij één minister, alleen maar voordelig kan zijn voor deze verwaarloosde economische sector.

Op gemeentelijk en provinciaal vlak bestaat al langer politieke belangstelling voor en know-how over toerisme. Maar dat er nu ook een minister specifiek bevoegd is geworden voor het toerisme, is een primeur in Vlaanderen. *De minister* stelt dat hij bij zijn aantreden meteen werd geconfronteerd met het hardnekkige misverstand, dat toeristisch beleid kan worden herleid tot een vorm van promotie. Bovendien was die opvatting over promotie dan ook nog verengd tot een bepaalde beperkende opvatting over het product Vlaanderen. Aan die opvattingen wenst de minister met zijn beleid een einde te maken. Dat beleid zal vanaf nu uitgaan van het toerisme als economische sector met veel groeikansen. Volgens de minister reageerden zowel de toeristische industrie als de administratie die

verantwoordelijk is voor het toeristisch beleid, meteen opgelucht op die nieuwe visie.

1.2.3. Samenwerking tussen bestuursniveaus en sectoren

Er moet volgens *de heer Loones* meer coördinatie zijn tussen de diverse bestuursniveaus op het vlak van toerisme. Hij juicht het daarom toe dat de minister kennis maakt met de verantwoordelijken van gemeenten en provincies. Ook zal rekening gehouden moeten worden met de Europese regelgeving en de financieringsmogelijkheden. Het gehele kustgebied is, onverwacht, erkend als gebied in het kader van de Europese doelstelling 2B. Daardoor zal ongeveer 1 miljard frank kunnen geïnvesteerd worden, indien de cofinanciers gevonden worden. De minister zal deze gelden moeten beheren.

Mevrouw Merckx-Van Goey stelt dat ook bij tewerkstellingsprojecten, beroepsopleiding en de VESOC-invulling het toerisme de nodige aandacht moet krijgen.

De dotatie voor toerisme moet volgens haar worden afgestemd op andere begrotingsprogramma's, zoals openbare werken, cultuur en monumentenzorg. Spreekster vindt het jammer dat de cofinanciering door de EU nu nog enkel zal plaatsvinden voor de kust ; in het verleden was er een grotere regionale spreiding. Het lid is blij dat er meer middelen worden uitgetrokken voor monumentenzorg, onder impuls van minister Sauwens. Ze hoopt dat Toerisme Vlaanderen voldoende moeite zal doen om te zorgen voor de noodzakelijke promotie van ons monumentenpatrimonium. Dat zal vooral ten goede komen van de kunststeden.

Bij de evaluatie van het SIF (Sociaal Impulsfonds) is gebleken dat geen enkele stad gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om toeristische projecten te betrekken in de SIF-werking. *Mevrouw Merckx-Van Goey* vraagt of de minister in dit verband al contact opgenomen met zijn collega voor stedelijk beleid.

Met de minister van Economie, die voor steun aan toeristische KMO's kan zorgen zijn er nog maar weinig afspraken gemaakt. Volgens *mevrouw Merckx-Van Goey* is het Kustactieplan een goed voorbeeld van coherente uitvoering van een beleidsdoelstelling door verschillende departementen. Zeer urgent daarbij is een mobiliteitsplan. Het kan niet dat de mensen allemaal naar de kust gelokt worden om dan urenlang in de file te staan. Ze verwijst in die zin naar een motie die aan het begin van de vorige regeerperiode werd goedgekeurd.

Mevrouw Merckx-Van Goey acht de geïntegreerde aanpak van het Kustactieplan weliswaar belangrijk, maar wijst erop dat we ons niet van het buitenland kunnen onderscheiden door enkel onze kust te promoten : onze kunststeden en ons patrimonium zijn veel volgens haar veel unieker.

De heer Cis Schepens, verslaggever, pleit ervoor om geen apart toeristisch pakket voor de verschillende regio's op te stellen, maar wel voor de vijf provincies.

De minister herhaalt dat er behoefte is aan het heropnemen van de gemeentelijke en provinciale toeristische reflex op regionaal niveau. Zo maakt men het mogelijk dat ook het beleid inzake ruimtelijke ordening of openbare werken rekening houdt met het toerisme als economische sector. Er is daarnaast overigens ook een cultureel facet : toerisme is in wezen gericht op het bevorderen van wederzijdse gastvrijheid. In dat verband sluit het aan bij de strijd tegen het racisme.

De minister wijst erop dat de provincies al zeer lang werken aan een strategische planning op het gebied van toerisme. Deze planning is gebiedsgericht : de Vlaamse Ardennen of de Kempen zijn bijvoorbeeld beter bekend dan het produkt "Groen Vlaanderen". De Vlaamse overheid moet met dit gegeven rekening houden.

Promotie kan ook gebeuren door de reclame toe te spitsen op een typisch thema ; zo kan bijvoorbeeld Antwerpen worden gepromoot als modestad.

1.2.4. Budgettaire middelen

Mevrouw Merckx-Van Goey betreurt dat er nauwelijks bijkomende middelen worden uitgetrokken voor toerisme, ondanks de beleidsruimte. Tijdens de voorbije regeerperiode, toen de hand werd gehouden aan een strak begrotingsregime, verhoogde het budget voor toerisme elk jaar. Alle reclamespecialisten zijn het erover eens dat enkel een volgehouden promotionele campagne blijvende resultaten oplevert.

De minister antwoordt dat hij het misverstand de wereld uit wil helpen alsof het evident zou zijn dat de betrokken sector zelf geen reclame hoeft te maken, omdat de overheid dat wel voor haar doet. Hij wil op het vlak van promotie wel een partner van de sector zijn, maar niet alle werk doen.

Toerisme Vlaanderen zal volgens de minister ook niet uitgroeien tot een subsidie-instelling. Wel zal

het een instrument worden voor gezamenlijke investeringen van de overheid en van de privé-sector.

De minister wil intussen zo goed mogelijk werken met de middelen en de diensten die hij ter beschikking heeft. Hij benadrukt dat het budget voor Toerisme met 158 miljoen frank gestegen is ten opzichte van vorig jaar. Dit is een stijging met 15 percent. Geen enkel ander budget stijgt zo sterk. Dit toont aan dat toerisme belangrijk is voor de Vlaamse regering. Hij wil echter tijd krijgen om het beleid vorm te geven. Met die verhoogde middelen is er in elk geval al meer ruimte voor een goed beleid. *De minister* zegt dat hij dus tevreden is met de verhoging van 15 percent en dat hij hoopt dat hij voor de beleidsnota een ruime consensus zal vinden in het Vlaams Parlement. Dat zal een steun betekenen voor een verdere uitbreiding van het budget voor toerisme.

1.2.5. Decretaal kader van het toeristisch beleid

De heer Maes vraagt wat de minister van plan is inzake de verdere uitvoering van het decreet Toerisme Vlaanderen, waaraan tijdens de vorige regeerperiode zoveel werk is besteed ?

Wordt er een decretaal initiatief genomen voor het sociaal toerisme ? Het decreet ter zake heeft het de afgelopen legislatuur net niet gehaald, alhoewel het bijna klaar was, op het onderdeel jeugdtoerisme na. Wordt daar verder aan gewerkt ?

Voor de uitvoering van het decreet op de openluchtrecreatieve verblijven, het zogenaamde kampeerdecreet, begint volgens dezelfde spreker, de tijd te dringen inzake de regularisering van de terreinen.

Ook *mevrouw Merckx-Van Goey* wenst van de minister te vernemen of hij al zicht heeft op de uitvoering van de decreten. Zo dringt de spreker aan op meer duidelijkheid over het decreet op de herstructurering van Toerisme Vlaanderen. Ze verwijst in deze ook naar het aangepaste decreet op de logiesverstrekkende bedrijven.

De minister antwoordt dat wat het kampeerdecreet betreft, kortelings een eerste lijst vrijgegeven wordt van gemeenten waar permanent wonen op campings mogelijk is tot maximaal 2005. De minister is geen voorstander van bijkomende verlengingen.

Bij de uitvoering van het decreet Toerisme Vlaanderen moet de verhouding tussen de administratie en de diensten van Toerisme Vlaanderen herbekeken worden, al wil de minister bij deze laatste geen

onnodige onrust zaaien. Hij zal met de nieuwe raad van bestuur praten over een interne herstructurering. *De minister* stelt vast dat er in de Vlaamse Raad voor Toerisme een consensus bestaat om het decreet aan te passen. Omdat het hier echter om een zeer recent decreet gaat, is hij niet geneigd zelf een initiatief te nemen. Hij staat wel open voor initiatieven van de parlementsleden en wil bij gelegenheid daarvan een grondig debat in het Vlaams Parlement voeren.

1.2.6 Opleiding in de Toeristische sector

De heer Loones is blij dat er reeds een opleidingsprogramma opgenomen is in de begroting. Spreker stelt dat er creatief moet gedacht worden bij de organisatie van opleidingen, bijvoorbeeld door het betrekken van andere sectoren, zoals het natuurbehoud. Gestructureerde samenwerking met het departement Onderwijs kan volgens hem zeer mooie resultaten opleveren.

Mevrouw Merckx-Van Goey pleit voor een kwalitatieve opleiding in toerisme op het niveau van het hoger onderwijs. Ze betreurt dat er nog steeds geen universitaire opleiding bestaat die zich specifiek op deze sector richt.

De minister geeft toe dat de institutionele uitbouw van de toeristische opleiding tot nu toe mager is. Er moet inderdaad een opleiding op hoger onderwijsniveau ontworpen worden.

1.2.7. Statistisch instrumentarium

De heer Ramoudt merkt op dat men voor het uitstippelen van een toerismebeleid nog altijd aangewezen is op cijfermateriaal van het Nationaal Instituut voor Statistiek (NIS). Hij twijfelt evenwel aan de correctheid van die cijfers. Voor het voeren van een goed toeristisch beleid heeft men juist cijfermateriaal nodig. Daarbij spelen een aantal factoren een rol, zoals de manier van gegevensverzameling.

De heer Ramoudt stelt bij dat laatste, dat de gegevensverzameling in de hotels, niet altijd even nauwgezet gebeurt. De hoteleigenaars zijn heel voorzichtig met het invullen van de formulieren omdat ze bang zijn voor de eventuele fiscale gevolgen. Daarom twijfelt hij aan de correctheid van de cijfers. Hij stelt voor dat er over de werkwijze van het NIS afspraken gemaakt worden met de federale overheid. De achterdocht die blijkbaar in de sector leeft, dat statistieken voor fiscale redenen misbruikt worden, moet weggewerkt worden.

De minister antwoordt dat hij de bekommernis van de heer Ramoudt in deze volmondig onderschrijft. Een goed statistisch instrumentarium is nodig voor het uitwerken van een doelmatig beleid.

1.2.8. Appartementstoerisme

De heer Ramoudt stelt vast dat er met het appartementstoerisme te weinig rekening wordt gehouden. Er wordt nogal eens gesteld dat die sector in de problemen zit en een gestadige achteruitgang kent. Hij vraagt of die sector al dan niet in de statistieken opgenomen zal worden. Het appartementstoerisme kan immers een belangrijk potentieel voor het kusttoerisme opleveren.

De heer Ramoudt is van mening dat het Kustactieplan een aangewezen instrument is om werk te maken van de verbetering van het appartementstoerisme. Daarvoor is het noodzakelijk om een inventaris aan te leggen. Wie eigendom verhuurt, kan zich vrijwillig inschrijven in een zogenaamd kwaliteitsregister. De potentiële toerist heeft het recht om te weten wat hij huurt. Doordat reserveren op afstand, gezien de evolutie van de communicatiemogelijkheden, altijd maar belangrijker wordt, mist men een belangrijk potentieel als men het aanbod niet naar de klant kan brengen. Momenteel bestaan er geen criteria om de consumenten te beschermen en eerlijk te informeren. Hij stelt de vraag wat de visie van de minister is op die problematiek.

De heer Loones zegt dat het klopt dat het appartementstoerisme niet in de cijfers opgenomen wordt. Maar dat betekent volgens hem niet dat in die vorm van toerisme een zwart circuit zou bestaan. De kust wordt meer en meer een tweede verblijfplaats. Dat genereert echter een ander bestedingspatroon dan het gewone vakantietoerisme.

Ook bij deze opmerkingen kan de minister zich aansluiten. Ook voor deze sector moet het beleid aangepast zijn, hetgeen in de beleidsnota zal tot uiting komen.

1.2.9. Congrestoerisme

Een ander probleem is volgens *de heer Ramoudt* de terugval van het Europees congresoerisme. Er is een verschuiving van de actoren. De Amerikanen zetten op een agressieve manier grote bedrijven ertoe aan om hun congressen in Amerika te houden. *De heer Ramoudt* geeft de minister de raad om de evolutie van die zeer grote business in de gaten te houden en eens een kijkje te gaan

nemen op de eerstvolgende internationale beurs in Genève.

1.2.10. Toeristische infrastructuur

Mevrouw Merckx-Van Goey benadrukt ook het belang van ondersteuning en kwaliteitsbewaking van de toeristische infrastructuur. Ondanks het feit dat de premies daartoe vervallen en het corresponderende budget nu gebruikt wordt voor promotie, moet de toeristische infrastructuur op een hoog niveau gehouden worden. De toeristische sector is een typische KMO-sector die met beperkte hulp een groot multiplicatoreffect kan veroorzaken. De premiereregeling zou nu een plaats krijgen in het budget van Economie maar daarvan vindt *mevrouw Merckx-Van Goey* niet veel in de begroting terug.

Ook in de kampeersector is dringend een inhaalbeweging nodig. In het jeugdtoerisme is er een duidelijk tekort aan betaalbare overnachtingsinfrastructuur voor groepen. Zijn er ter zake investeringen gepland ?

De minister antwoordt dat zijn beleidsnota hierover inzicht zal geven. Voorlopig is het nog te vroeg om hierover een standpunt in te nemen.

1.2.11. Adviezen en onderzoeksprojecten

Mevrouw Merckx-Van Goey wenst te vernemen welke onderzoeksprojecten de minister plant en dringt erop aan op de hoogte te worden gehouden van de resultaten. Hoeveel adviezen heeft de minister al ontvangen van de Vlaamse Raad voor Toerisme ? Wat is de minister van plan met het advies over toerisme en recreatie in Vlaanderen, dat inspeelt op de vraag naar meer statistisch materiaal ?

De minister onderstreept dat het niet de bedoeling mag zijn om van de Vlaamse Raad voor Toerisme een praatbarak te maken. Hij wijst er ook op dat de politiek de krijtlijnen moet uittekenen waarbinnen de raad van bestuur van Toerisme Vlaanderen moet werken : daartoe zal een duidelijke missie omschreven worden. Hij zal de adviezen van de Vlaamse Raad voor Toerisme beantwoorden en ter harte nemen.

De minister zegt dat hij een van zijn kabinetsmedewerkers heeft opgepikt in het universitaire milieu dat zich bezig houdt met wetenschappelijk onderzoek over toerisme. Zij moet zorgen voor een frisse blik op het beleid inzake toerisme. De minister

wijst er voorts op dat zijn andere medewerkster voor toerisme verantwoordelijk was voor het toerisme in Antwerpen. Een wetenschappelijke en deskundige onderbouw van het beleid wordt dus ook op het kabinetsniveau nagestreefd.

1.2.12. Reisbureaus

Mevrouw Merckx-Van Goey brengt het ontwerp van samenwerkingsakkoord met de reisbureaus ter sprake, dat al een lange lijdensweg achter de rug heeft. Ze dringt erop aan spoedig te handelen gezien de snelle evoluties. Ze vraagt de minister het uiteindelijke akkoord voor te leggen aan deze commissie.

Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt hoe het zit met de regelgeving voor reisbureaus. In augustus zijn er in dit verband heel wat problemen geweest.

Ook *de heer Maes* vraagt dat de minister een tip van de sluier zou oplichten met betrekking tot het decreet over de reisbureaus.

De minister antwoordt dat de Raad van State duidelijk heeft gemaakt dat het hier gaat om een uitsluitend gewestelijke aangelegenheid. Maar als er uitsluitend op Vlaams niveau regels komen, zullen malafide reisbureaus naar Brussel uitwijken, waar het Vlaamse Gewest uiteraard niet bevoegd is. Daarom heeft de minister in dit verband contact opgenomen met zijn collega's uit de andere gewesten. Hij hoopt op samenwerking. Hij stelt vast dat de sector zelf aandringt op een strengere regelgeving.

1.2.13. Wereldtentoonstelling Hannover

De heer Robert Voorhamme stelt dat het Belgische paviljoen op de wereldtentoonstelling in Lissabon eigenlijk slechts een koepel was, onderverdeeld in drie paviljoenen, een Vlaams, Waals en Brussels, met totaal uiteenlopende presentaties. Een concept dat door niemand echt gesmaakt werd. *De heer Voorhamme* verwijst in die zin naar het eerder negatieve beeld dat het buitenland van ons land heeft. Hij vreest dat een dergelijk paviljoen dat beeld nog versterkt. De spreker zou graag vernemen of op de volgende wereldtentoonstelling in Hannover op dezelfde manier gewerkt zal worden. Hoeveel geld is er vrijgemaakt voor de Vlaamse deelname aan het Belgische paviljoen ? Hoe zal het geld toegekend worden ? Hoe ziet het paviljoenconcept er precies uit ?

De heer Ramoudt stelt ter zake dat de minister erover moet waken dat een wereldtentoonstelling niet hetzelfde is als een toeristische beurs. Op een wereldtentoonstelling moet een land optimaal gepresenteerd worden en moeten de laatste uitvindingen en de nieuwste technieken aan bod komen.

De minister merkt op dat hij voor de wereldtentoonstellingen niet bevoegd is : dat is een federale aangelegenheid.

De heer Voorhamme repliceert dat de dotatie van 5 miljoen frank voor het Vlaamse paviljoen van Vlaanderen uit het budget van de minister komt. De minister bevestigt dat deze middelen dienen om Vlaanderen te promoten.

1.2.14. Samenstelling Raad van Beheer Toerisme Vlaanderen

Mevrouw Merckx-Van Goey werpt op dat de minister wel pronkt met een vrouwvriendelijke samenstelling van zijn kabinet, maar dat hij in zijn concrete beleid minder aandacht heeft voor de gelijke kansen van mannen en vrouwen. Recent werden de nieuwe vertegenwoordigers in de raad van beheer van Toerisme Vlaanderen aangeduid. Volgens het decreet van mei 1999 moeten alle raden van beheer van de Vlaamse Openbare Instellingen evenwichtig zijn samengesteld : maximaal twee derde van de leden mag van hetzelfde geslacht zijn. In de nieuwe samenstelling van de raad van beheer van Toerisme Vlaanderen worden deze decretale verplichtingen echter niet nageleefd. De spreker wijst erop dat nochtans heel wat vrouwen deskundigheid hebben in de toeristische sector.

De minister repliceert dat het niet eens zijn bedoeling geweest is een vrouwvriendelijk kabinet samen te stellen. Hij heeft in de eerste plaats deskundigen aangetrokken. De twee deskundigen op het vlak van toerisme zijn vrouwen. Bij de samenstelling van de raad van bestuur van Toerisme Vlaanderen was het de bedoeling niet te veel veranderingen aan te brengen. De voordrachten worden echter gedaan door andere instanties. Als regeringscommissaris is nu wel een vrouw afgevaardigd. De Vlaamse regering beseft dat de samenstelling van de adviesraden niet altijd voldoet aan het bewuste decreet. De minister stelt dat dit niet te maken heeft met onwil, maar dat het vooral een probleem van rekrutering is.

Mevrouw Merckx-Van Goey antwoordt dat deze voordrachten niet de verantwoordelijkheid zijn van de vrouwen in het parlement : de regering moet het decreet toepassen.

De minister wijst erop dat hij bij vervangingen waar mogelijk vrouwen heeft aangesteld. Hij heeft de toeristische sector van dit probleem op de hoogte gebracht, maar ook daar kreeg hij het antwoord dat het niet gemakkelijk was vrouwen te vinden voor deze voordrachten. Toch beklemtoont hij dat de samenstelling van de Raad van Bestuur, wat de recente aanstelling van zes nieuwe bestuurders betreft, volledig beantwoordt aan het decreet. Er zijn namelijk maximaal twee derde leden van hetzelfde geslacht (vier mannen, twee vrouwen). Het onevenwicht zit hem in de zes vertegenwoordigers van de reissector, maar die zijn aangesteld tot november 2001. Op het moment van de nieuwe samenstelling zal het evenwicht moeten bereikt worden.

2. WERKGELEGENHEID

2.1. Inleidende toelichting door de minister

De minister geeft een korte samenvatting van de grote krachtlijnen van het werkgelegenheidsbeleid.

2.1.1. Werkwinkels

Een van de nieuwe accenten van het werkgelegenheidsbeleid komt tot uiting in een bijkomend bedrag van 200 miljoen frank ter ondersteuning van de informatica voor de werkwinkels. Het is de bedoeling om in elke gemeente een werkwinkel op te richten waar de VDAB alle aspecten van het werkgelegenheidsbeleid kan bijeenbrengen, zodat de werkloze zich geen overbodige zorgen hoeft te maken. Die 200 miljoen frank vormt een onderdeel van de dotatie voor de VDAB.

2.1.2. Startbanen en werkgelegenheidsprogramma's

De startbanen vormen een ander belangrijk accent. Onder de uitgaven Vlaams Actieplan Werkgelegenheid is een bedrag van 1,65 miljard frank uitgetrokken waarvan 740 miljoen frank aan de startbanen zal worden besteed.

Bij de werkgelegenheidsprogramma's is het beleid erop gericht structurele arbeidsplaatsen om te zetten in reguliere werkgelegenheid. De trekkingsrechten die de federale overheid betaalt voor de werkgelegenheidsprogramma's moeten door de gewesten autonoom kunnen worden besteed. Daartoe moeten er sluitende afspraken worden gemaakt met de federale overheid. Het aantal programma's moet bovendien worden vereenvoudigd en verminderd.

2.1.3. Opleiding en vorming

Er wordt een efficiënt en doelgericht instrumentarium opgezet om vormings- en opleidingsinspanningen binnen ondernemingen verder aan te moedigen. Voorrang wordt daarbij gegeven aan opleidingen op de werkvloer.

Om de kansen op de arbeidsmarkt, meer in het bijzonder voor de laaggeschoolden, de oudere werkløzen en de jongeren te vergroten, worden maatregelen genomen op het vlak van vorming, opleiding, trajectbegeleiding en werkervaring.

2.1.4. Arbeid en vrije tijd

Een beter evenwicht tussen arbeid en vrije tijd wordt aangemoedigd. Daarbij wordt zowel de werknemer als de werkgever de mogelijkheid gegeven om de arbeidstijd te organiseren volgens hun behoeften.

Door premies aan werknemers die hun loopbaan onderbreken of deeltijds gaan werken, wordt de arbeidsherverdeling gestimuleerd.

2.2. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de minister en replieken van de leden

2.2.1. Algemeen kader : verhoging van de werkzaamheidsgraad

De heer Jacques Laverge stelt vast dat in Vlaanderen de werkzaamheidspercentages van jongeren en ouderen onder het Europees niveau liggen. Zal de minister doelgerichte inspanningen leveren om hieraan te verhelpen ? De participatie van beide groepen is bovendien niet enkel van invloed op de werkgelegenheid, maar ook op het sociale zekerheidssysteem.

De heer Robert Voorhamme stelt vast dat de groep van 50-plussers in de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen laag scoort, in vergelijking tot de omringende regio's. De werkzaamheidsgraad in Wallonië laat een ander profiel zien. Ook daar is er een probleem met oudere werknemers, maar het probleem is groter bij de jongeren en de middengroep van 25 tot 45 jaar, die daar veel lager scoort dan in de omringende streken. In Vlaanderen scoort die laatste groep juist heel goed. Om de werkzaamheidsgraad op te trekken, moet in Wallonië de klemtoon dus liggen op de middengroep. In Vlaanderen beantwoordt dat niet meer aan de realiteit. Er is hier dus een gemoduleerd beleid nodig ten

aanzien van de oudere werknemers. Dat moet zich niet alleen vertalen in ondersteuning, begeleiding, bemiddeling en opleiding, maar ook in tastbare resultaten van de systemen van vervroegd uittreden.

De heer Voorhamme stelt ook dat in Vlaanderen nog ontoelaatbare dingen gebeuren. Er is nog steeds een discriminatie van allochtone werknemers en zelfs van vrouwen, vooral in beroepscategorieën met een zeker mannelijk cachet. Ondanks het grote aantal openstaande vacatures vinden de meisjes in die sectoren, zoals metaalbewerking, geen werk. De integratie van vrouwen wordt bemoeilijkt door psychologische, maar ook door structurele factoren, zoals de afwezigheid van de nochtans wettelijk voorgeschreven sanitaire voorzieningen. De spreker vraagt dan ook dat de minister in de mate dat hij daarvoor bevoegd is, kordaat zou optreden.

De heer Jos Stassen stelt dat om de werkzaamheidsgraad te verhogen van 59,5 tot 65 percent, zoals de minister vooropstelt, er vooral werk moet worden gemaakt van de tewerkstelling van risicogroepen : de langdurig werkloze jongeren, de etnisch-culturele minderheden, sommige categorieën van vrouwen. Hoe zal dat gebeuren ? Er zal daartoe volgens *de heer Stassen* meer nodig zijn dan algemene maatregelen zoals bijvoorbeeld een loonkostenverlaging.

In het kader van die doelgroepenpolitiek naar risicogroepen, is het, aldus *de heer Stassen*, vreemd dat de minister blijkbaar pleit voor een stop van de groei van de sociale economie. Er was tijdens de vorige zittingsperiode een groei van de sociale werkplaatsen in het vooruitzicht gesteld. Is het een bewuste keuze om die groei nu stil te leggen ?

De heer Jan Laurys zegt dat het regeerakkoord in het kader van het verhogen van de werkzaamheidsgraad met 15 of 16 percent, zeer concrete cijfers inzake de banengroei vooropstelt. De tewerkstelling zal gedurende vijf jaar met 30.000 jobs per jaar worden opgedreven. Dit zou op het einde van de zittingsperiode 150.000 eenheden moeten opleveren. Dit is nog ambitieuzer dan het verdrag van Leuven. Dit zou ook in de sociale economie worden doorgevoerd. Het was de bedoeling om in overleg en samenwerking met de federale overheid 7.500 banen te creëren in de sociale werkplaatsen, verspreid over de hele zittingsperiode. Hiernaast zouden nog 7.500 eenheden in doorstromingsprojecten worden gecreëerd. Hiervoor zijn in deze begroting volgens de heer Laurys geen concrete stappen of middelen opgenomen.

De minister antwoordt op de opmerkingen dat de arbeidsmarkt in Vlaanderen inderdaad specifiek is. Het uitgangspunt van de analyse van de regering is die specifieke arbeidsmarkt. De toestand van november 1999 is nog steeds vergelijkbaar met die van 1978, toen de werkloosheid naar grote hoogten begon te stijgen. Deze regering wenst niet de stelling te volgen van een bepaalde economische school die zegt dat de werkloosheid is opgelost. De huidige werklozen zijn voor die school nodig om de markt te laten functioneren. De regering staat echter achter de notie van de actieve welvaartsstaat : we wensen zoveel mogelijk mensen aan het werk te zetten en daardoor de werkzaamheidsgraad te verhogen tot 65 percent.

De specifieke maatregelen die verder worden geschetst moeten in dit algemeen kader worden gezien. Startbanen en werkwinkels zijn daarbij twee centrale kernpunten. De minister stelt dat de beleidsnota werkgelegenheid in januari hierover meer duidelijkheid zal scheppen.

De minister verklaart dat over het algemeen het budget voor het werkgelegenheidsbeleid gestegen is met 10 percent, met name 2,8 miljard frank. Hij hoopt met dit budget een zeer specifieke politiek te kunnen voeren waarvan de details niet bij voorbaat kunnen worden vastgelegd. Dat zou tegen de huidige dynamiek zijn. Dit is immers het eerste beleidsterrein waarin we de actieve welvaartsstaat kunnen realiseren. Dat kan door een horizontaal beleid.

2.2.2. *Werkgelegenheidsbeleid : startbanen en omzetting van tewerkstellingsprogramma's in reguliere arbeid*

De heer Laverge merkt op dat de ideeën van de minister over de startbanen voor jongeren een variant is op de federale plannen ter zake van minister Onkelinx. Zijn de Vlaamse en federale maatregelen op elkaar ingesteld ? Is het beleid dat de minister wenst te voeren gericht op de behoeften die er op het terrein bestaan ?

De heer Laverge is van oordeel dat het idee van de minister om de banen in de tewerkstellingsprogramma's om te zetten in reguliere arbeid valabel is. Maar wat is de houding van de vakbonden ter zake ? Hoe zit het met de kosten in de social-profitsector ? Heeft de minister hierover reeds overleg gepleegd ?

De heer Voorhamme verklaart dat zijn fractie het concept van dienstencheques en buurtdiensten binnen het normale economische circuit uitdrukkelijk

ondersteunt. PWA's vallen echter buiten het normale economische circuit. Hoe denkt de minister het reguliere circuit daar beter bij te betrekken ? Er werden initiatieven genomen door de interim-sector. Kunnen de professionele interimkantoren er niet bij worden betrokken ? Is er overigens overeenstemming met de federale overheid om in te grijpen in de werking van de PWA's ?

De heer Voorhamme stelt vast dat voor startbanen 740 miljoen frank is uitgetrokken. Daarvan is blijkbaar 600 miljoen frank bestemd voor de financiering van de tewerkstellingsprogramma's. Ongeveer 140 miljoen frank dient om de werkgelegenheidsprojecten te begeleiden. De jongeren die voor dat soort projecten in aanmerking komen, zijn almaar jonger. Zal de begeleiding van die jongeren geen meerkosten opleveren ? Of is er voldoende ruimte binnen het budget van de VDAB ?

De heer Voorhamme wil weten hoever het staat met de afspraken in verband met het federale plan-Onkelinx. De verklaringen van minister Landuyt laten veronderstellen dat Vlaanderen daaraan een eigen interpretatie zal geven. Maar is het mogelijk om federale middelen te gebruiken voor projecten met Vlaamse accenten ?

De heer Laurys wenst te weten hoe de KMO's in het startbanenbeleid worden ingeschakeld. Het zou gaan om een lastenverlaging en om contracten van onbepaalde duur of minstens een jaar. Er bestaat ook de mogelijkheid om een halftijds contract te krijgen gekoppeld aan een opleidingscontract, waarbij vorming en opleiding door de regio's en partners worden uitgewerkt. Waar zijn daarvoor de middelen opgenomen in de begroting ?

De heer Laurys merkt ook op dat in de regeringsverklaring staat dat voor de werkgelegenheid in de diensteneconomie wordt geopteerd voor dienstencheques. Dat wordt in de begroting nogmaals herhaald. Zo wordt de concurrentie met het normale economische circuit vermeden. Het PWA is voor een aantal werklozen een werkloosheidsval. De dienstencheques kunnen een oplossing zijn om mensen ertoe te bewegen over te gaan naar het normale economische circuit. Minister Onkelinx heeft de dienstencheques voor de schildersector echter voortijdig afgeschaft. De sector van diensten aan personen is nog iets anders dan de sector van schilders en behangers. Over de dienstencheques is in de begroting echter niets terug te vinden. Betekent dit dat er pas in 2001 iets zal gebeuren ?

De heer Didier Ramoudt stelt dat er te weinig aandacht is voor de werkgelegenheidsmogelijkheden

in de toeristische sector. Precies omdat hier heel veel mogelijkheden zijn voor arbeidsintensieve jobs voor laaggeschoolden, vrouwen en jongeren. Daarom zou het beleid zich toch wat meer op deze sector mogen richten voor het concretiseren van een werkgelegenheidsbeleid naar die risicogroepen en voor het startbanenbeleid. Voorlopig is daar echter nog niets van te merken, stelt de heer Ramoudt.

De heer Eddy Schuermans stelt zich vragen bij de budgettaire consequenties van het omzetten van tewerkstellingsprogramma's in reguliere werkgelegenheid.

De minister was van plan om het DAC tegen september 2000 om te zetten in reguliere jobs. Daarvoor wilde de minister in eerste instantie de bestaande middelen voor tewerkstellingsprogramma's gedeeltelijk naar de functioneel bevoegde ministers transfereren. De minister wilde zich ook garant stellen voor de financiering van de onlosmakelijk met de omzetting van de aan de speciale statuten verbonden meerkost voor het Vlaams gewest. In de nu voorliggende begroting is hiervan volgens de heer Schuermans geen weerslag terug te vinden. Zelfs de budgettaire neutrale stap van het verschuiven van middelen naar andere begrotingsposten is niet terug te vinden. Was het plan om reeds in september 2000 het DAC om te zetten in reguliere tewerkstelling dan misschien te optimistisch en haalt de minister deze timing niet? Wat is dan de timing voor de volgende fase, namelijk voor de grote groep die in de lokale besturen werkzaam is? Wat is de budgettaire meerkost van deze operatie voor de lokale besturen?

De heer Schuermans vraagt zich hierbij af hoever het staat met het noodzakelijke overleg met de federale overheid om de trekkingsrechten een andere bestemming te geven?

De minister antwoordt dat in de discussie over de startbanen moet vertrokken worden van de specifieke Vlaamse situatie. Er is ook een betekenisverschil tussen wat de Vlaamse en de federale overheid bedoelen met startbanen. Vlaanderen kan het zich veroorloven anders tewerk te gaan dan Wallonië.

Niet voor niets gebruikt de minister liever de term werkgelegenheid dan tewerkstelling. Hij wenst de nadruk te leggen op het arbeidsmarktbeleid. Wallonië moet zich meer toeleggen op het creëren van banen terwijl in Vlaanderen veel vacatures niet worden ingevuld en er meer doelgericht moet worden gewerkt.

Aan de startbanen koppelt het Vlaamse beleid onmiddellijk landingsbanen. Men mag niet abrupt de carrière van de oudere werknemer beëindigen. Het inbouwen van enige geleidelijkheid is interessant voor de betrokken werknemer, de begeleide jongere en het bedrijf. In het federale wetsontwerp – het Rosetta-plan – worden de doelgroepen trapsgewijs omschreven. Het uitgangspunt, dat tot uiting komt in het VESOC-akkoord, is dat dit trapsgewijze onderscheid moet worden doorbroken. Het wetsontwerp maakt het ook mogelijk de drie percentregel toe te passen op de sectoren in plaats van op de bedrijven. De kennis van de sectoren en de regio's is belangrijk. Daarom moet men de subregionale tewerkstellingscomités waarderen. De STC's werken mee aan het scheppen van startbanen.

De begroting voor werkgelegenheid is zeer ruim en behandelt veel specifieke maatregelen. In Vlaanderen kan men inzake het werkgelegenheidsbeleid dus niet meer van grote categorieën spreken. Het gaat in de begroting om gegroepeerde kosten.

De minister stelt verder dat in de vernieuwde rol die de VDAB te spelen heeft in het werkgelegenheidsbeleid, ook de problematiek van de regularisatie van de zogenaamde nepstatuten thuishoort. Daarbij moet afgestapt worden van het oude tewerkstellingsbeleid. Het is nu noodzakelijk reguliere jobs te creëren specifiek voor jongeren in bedrijven. Men kan jongeren autonomie geven om hun creativiteit volledig te laten spelen, om nieuwe niches in de markt te maken of nieuwe concepten of reclametechnieken uit te werken.

Binnen de Vlaamse regering zijn er verschillende benaderingen van de regularisatie van de nepstatuten. Een juiste stand van zaken is nog niet te geven, omdat hier op het bevoegdheidssterrein van elke minister gekomen wordt. Het zou echter al te gemakkelijk zijn elke minister een eigen budget te geven en het elk voor zijn bevoegdheid te laten regelen. Weldra zal een stappenplan worden bekendgemaakt, voor de concrete realisatie van het regulariseren van de nepstatuten.

De kwestie van de trekkingsrechten werd op de agenda van de interministeriële conferentie geplaatst. Er is een akkoord op handen. Ook in de VESOC werd dit punt, op vraag van de minister-president, nog eens onderlijnd. De regering en de sociale partners vinden het voor een autonoom Vlaams werkgelegenheidsbeleid essentieel dat de trekkingsrechten kunnen worden omgezet in een andere financieringsbron. De Vlaamse regering gaat zelfs een stap verder door een indexering van hetzelfde bedrag te vragen.

Er is wellicht een nieuwe interministeriële conferentie in januari. Dat kan nog worden vervroegd, zodat het thema versneld kan worden behandeld. Aan Waalse zijde wordt begrepen dat de Vlaamse politiek hen niet verplicht, al leeft daar ook interesse. De minister verklaart dat zijn Waalse collega die voor deze materie bevoegd is, interesse heeft laten blijken voor het ontwerp van het Vlaamse stappenplan. De druk is van de ketel, zodat er een akkoord mogelijk is waarin iedereen rekening kan houden met de eigen arbeidsmarkt.

Het opheffen van het DAC-statuuut in september 2000 is volgens de minister nog haalbaar. Er volgt een evaluatie met de Vlaamse regering midden januari. Er wordt samengewerkt met het sociaal overleg, onder andere in de welzijnssector. Daar zal worden onderhandeld met werkgevers en werknemers, ingaande op hun vraag naar een regularisatie van de nepstatuten. De minister hoopt bij dat overleg de nodige informatie te krijgen over de kosten. Die hangen af van de wijze van gelijkschakelen en van wat wordt behouden als tewerkstellingsproject.

Inzake de problematiek van dienstencheques, buurtdiensten, PWA's en sociale economie verwijst de minister naar de beleidsnota. Eerst moet een goede definitie worden opgesteld van sociale economie. De minister wil zoveel mogelijk diensten uitwerken. Sociale economie is veel meer dan sociale werkplaatsen. In de discussie is ook van belang wat de federale overheid zal doen met de dienstencheques en de PWA's, en wat de relatie zal zijn van de werkinkomen met de PWA's. Gaandeweg ontstaat daarover meer duidelijkheid. De hoofdbekommernis van *de minister* bij de dienstencheques is dat het budget wordt gereserveerd voor werkgelegenheid. De formule is belangrijk omdat men zeker kan zijn van het effect, maar het is geen fetisj.

Wat ten slotte de tewerkstelling in de toeristische sector aangaat, stelt de minister dat hier specifieke initiatieven denkbaar zijn. De passage in het regeerakkoord hierover is echter onduidelijk. Er is geen probleem met laaggeschooldheid, maar met de juiste scholing voor deze sector.

In een replek op de minister stelt *de heer Laverge* dat hij er voorstander van is dat het PWA-statuuut snel wordt afgebouwd. De PWA's zijn alleen nuttig als de arbeidsmarkt zeer krap is. Dat is vandaag zeker niet het geval. Volgens de heer Laverge creëren de PWA's een nieuwe werkloosheidsval. Een werkloze die taken vervult in een PWA, is niet meer gemotiveerd om werk te zoeken op de reguliere markt. Bovendien blijkt uit gegevens van de

VDAB dat het aantal mensen dat bereid is tot her- of bijscholing, drastisch daalt door de tewerkstelling in PWA's.

De heer Laverge stelt vast dat federaal minister Onkelinx een aanval heeft ingezet op de parallelle circuits in de huishoudelijke sector. Hoe kunnen hier reguliere jobs ontstaan, waarbij zowel met de belangen van de werkverschaffer als van de werknemer wordt rekening gehouden? Zou ook hier de VDAB geen rol kunnen spelen, door de oprichting van een dienstenbureau in de schoot van die organisatie, waar een geleidelijke overgang naar regularisatie van de huishoudelijke arbeid wordt begeleid? Het systeem van dienstencheques om de kostenlast te verlichten voor de huishoudens, kan dan worden gecombineerd met een fiscale aftrekbaarheid. Zonder die twee technieken zal de roep om regularisatie immers een loze kreet blijven. Het alternatief is het inzetten van een heel leger inspecteurs om duizenden huishoudens te controleren, hetgeen volgens de spreker niet echt aangewezen is.

In dit kader wil *de heer Laverge* ook de bouwsector even aanraken, omdat daar een specifiek sociaal statuut geldt. De sector zoekt nog altijd naar een soepele oplossing voor het inzetten van extra krachten in drukke periodes. Kan de VDAB niet samen met de paritaire partners een oplossing zoeken? Via CAO's werd al de oplossing uitgedokterd om het ene bedrijf aan het andere uit te lenen, maar dat volstaat niet. De bouwsector heeft in bepaalde periodes ongeschoolde krachten nodig, die regulier kunnen worden ingezet.

De minister antwoordt dat hij wel een eigen mening over de door de heer Laverge geschetste problematiek heeft, maar dat hij als Vlaams minister van werkgelegenheid daar niet bevoegd voor is. Men mag volgens hem ter zake geen taboes hebben. Er bestaat een algemene tendens naar meer flexibiliteit. Men mag volgens de minister echter niet vergeten dat het welzijn van de mensen het belangrijkste is, en dat men niet mag wegglijden in een soort van oproepwerk à la carte. De sociale partners moeten daarin ook hun zeg hebben.

De minister besluit met te stellen dat we er op het Vlaamse niveau klaar voor zijn om in het werkgelegenheidsbeleid alles naar reguliere tewerkstelling te oriënteren. De vacatures zijn er. Maar we zijn echter ook afhankelijk van wat er in de schoot van de federale regering gebeurt. Daar is de dynamiek anders. De minister stelt vast dat iedereen in Vlaanderen wil dat het werkgelegenheidsbeleid nog meer naar het Vlaams niveau wordt gebracht.

Daar kan men alleen maar volmondig akkoord mee gaan, want de arbeidsmarkt heeft in Vlaanderen erg specifieke kenmerken. Bijgevolg moet men een specifiek Vlaams werkgelegenheidsbeleid ontwikkelen. Dat nieuwe Vlaamse werkgelegenheidsbeleid komt tot stand met de steun van het VESOC en de sociale partners. De minister vindt dat dit bij het begin van de zittingsperiode moet worden gezegd, want het gaat om het uitgangspunt van het beleid.

De heer Voorhamme repliceert dat uit dit alles blijkt dat de minister zeer gehecht is aan het engagement van de sociale partners. Men moet dit volgens de spreker kunnen verankeren via Vlaamse CAO's voor die zaken waarvoor Vlaanderen bevoegd is. Vanuit bepaalde werknemerskringen bestaat daarover nogal wat voorbehoud hoewel het om een cruciale stap gaat. Het lijkt de heer Voorhamme dan ook nuttig dat het parlement de evoluties naar Vlaams centraal overleg opvolgt.

2.2.3. Werkwinkels en de rol van de VDAB

De heer Jacques Laverge stelt dat een aantal werk-winkels reeds in een startfase zitten. Hoe zullen die werk-winkels precies functioneren ? Hoe is de relatie tussen werk-winkels en uitzendbureaus ? De VDAB heeft een eigen uitzendbureau, T-Interim, en daarnaast zijn nog een aantal erkende interim-bureaus werkzaam. Denkt de minister aan een nieuwe vorm van interim-bureaus of gaat het om een opvang- of doorstuurfunctie ? Is er sprake van samenwerkingsmodellen tussen VDAB en interim-bureaus ?

De heer Laverge merkt op dat de rol van de VDAB de laatste jaren geëvolueerd is. De VDAB is zowel een regulator van de markt als een speler op de markt. Hoe worden beide verzoend ?

De heer Voorhamme vindt de lokale werkgelegenheidscentra een goed initiatief. Er wordt 200 miljoen frank uitgetrokken voor de opstartkosten voor de informaticaondersteuning. Informatieverstrekking is een belangrijk aspect van klantvriendelijkheid. De vraag is echter of die 200 miljoen frank voldoende is voor het opzetten van de werk-winkels. Zal die gedecentraliseerde aanpak niet nog andere kosten met zich meebrengen ? Een centrale aanpak is volgens de spreker waarschijnlijk goedkoper.

Er werd volgens *de heer Voorhamme* al vaak gesuggereerd om ook voor de werkgelegenheidsproblematiek een decentralisatie van de middelen tot stand te brengen. De mogelijkheden om tewerk-

stellingsprojecten te ontwikkelen, verschillen al naargelang de lokale arbeidsmarkt. Met centralistisch opgestelde voorwaarden kan niet op de lokale arbeidsmarkten worden ingespeeld. Budgettaire hoeft die decentralisatie geen weerslag te hebben.

Ook *de heer Stassen* stelt vast dat de minister vooral wil investeren in de informatica-uitrusting van lokale werk-winkels. Is dat wel voldoende ? In het regeerakkoord staat dat men risicogroepen wil begeleiden in hun zoektocht naar werk, en de tewerkstelling in nieuwe diensten zoals buurtrenovatie, milieuzorg, leefbaarheid en huishoudelijke activiteiten wil uitbreiden. Vlaanderen moet het idee van de buurtzorg en lokale werkgelegenheid decretaal verankeren. *De heer Stassen* verkiest dat de werk-winkels zich zouden enten op collectieve diensten ; we weten immers niet zeker of de privé-initiatieven onder de Vlaamse bevoegdheden ressorteren. De minister benadrukt, volgens de spreker, in zijn plannen voor de lokale werkgelegenheidscentra echter niet de aandacht voor de collectieve initiatieven.

Volgens *de heer Stassen* speelt de VDAB een belangrijke rol in een specifiek doelgroepenbeleid. In het regeerakkoord wil men de VDAB de rol van centrale actor toebedelen. Hoe moet dat worden vertaald, zeker voor risicogroepen ? Zal de verhouding ten opzichte van derden, privé-arbeidsbemiddeling en ESF anders zijn ?

Ook *de heer Laurys* stelt vast dat voor de start van de lokale werk-winkels blijkbaar slechts 200 miljoen frank is uitgetrokken. In de regeringsverklaring is de opdracht van die werk-winkels nochtans vrij omvangrijk omschreven. Ze moeten een integraal dienstenpakket aanbieden. Verder moeten ze bemiddelen bij het zoeken naar werk en de risicogroepen op de arbeidsmarkt begeleiden. Het is de doelstelling om de basisdienstverlening zo gedecentraliseerd mogelijk te organiseren. De gemeentelijke tewerkstellingsconvenants moeten een "one stop shop"-functie krijgen. De werkzoekende moet voor het geheel van zijn dienstverlening op het lokale vlak terecht kunnen.

Principieel heeft *de heer Laurys* hier geen bezwaren tegen. Alleen is de vraag of die 200 miljoen frank volstaat voor zulk een uitgebreid takenpakket. Is er echt alleen maar een bijkomende investering op het vlak van informatica nodig, en zijn voor het overige alle middelen aanwezig ?

De basisdienstverlening van de VDAB blijft de inschrijving, het dossierbeheer, de informatieverstrekking, de directe matching in het vacature-aan-

bod, de algemene screening, enzovoort. De vraag is hoeveel personen men hierbij wil inzetten. Die kennis zit binnen de VDAB niet samengebundeld in één persoon, maar in verschillende personen verspreid over verschillende diensten. Men mag er niet van uitgaan dat al die dienstverlening zomaar kan worden gedecentraliseerd naar lokale entiteiten. Veel aspecten van een gecentraliseerde dienst zouden volgens de heer Laurys verloren gaan bij de overheveling naar lokale entiteiten. Als die lokale werkwinkels zich bovendien op risicowerklozen moeten richten, dan wordt dit een zware taak. Het individueel begeleiden van een risicowerkloze is zeer intensief en kan niet door een beperkte staf worden gerealiseerd. Als die werkwinkels daarenboven nog als buurtdienst moeten fungeren, dan moeten er toch meer middelen worden uitgetrokken dan hetgeen in het vooruitzicht is gesteld, meent *de heer Laurys*.

Een andere vraag is volgens dezelfde spreker, wie de infrastructuur ter beschikking zal stellen. Gaan die mensen in gemeentelijke gebouwen de nodige ruimte krijgen, of zal de VDAB hiervoor zorgen? De kostprijs van infrastructuur wordt geraamd op 20 percent van de loonkost. Als men in 200 gemeenten met lokale werkwinkels zou starten en zou besluiten in elk van die winkels drie mensen te zetten, rekening houdend met de 20 percent omkaderingskosten, is er 750 miljoen frank nodig.

De minister stelt dat de lokale werkwinkel een belangrijk kernelement van zijn beleid is. Enkele leden merken op dat er voor de informaticaondersteuning maar 200 miljoen frank is uitgetrokken. Dat is correct. De specifieke bijkomende kosten voor gebouwen of personeel kunnen vandaag nog niet worden vastgelegd, omdat die kosten van streek tot streek verschillend zullen zijn. Men kan de wijze waarop men RVA, VDAB, gemeenten, OCMW's moet samenbrengen, niet vooraf vastleggen. Een te eng budgettair kader vastleggen zou de bewegingsvrijheid voor de oprichting van de werkwinkels kunnen beperken.

Bijvoorbeeld in Poperinge zijn de VDAB, de RVA, gemeente en het OCMW erin geslaagd om zich samen te vestigen in een gebouw van de gemeente. De werkingskost is voor rekening van de VDAB. Als er een betere regeling kan worden afgesproken met de RVA, dan zullen ook de PWA-diensten zich in hetzelfde gebouw vestigen. In Diksmuide is met hetzelfde doel voor ogen een kapel ingericht via een tewerkstellingsproject van de VDAB. De gemeente is erg tevreden over dit project, want het gebouw is opgewaardeerd en de WIS-computer werd gekoppeld aan de website van de gemeente.

We ijveren dus voor de centralisatie van de basisinformatie voor de werklozen in elke gemeente, maar we willen ons niet vastpinnen op een formule, omdat we de plaatselijke creativiteit ten volle willen laten gelden, aldus *de minister*.

De kostprijs van de werkwinkels verschilt dus sterk van gemeente tot gemeente. Wél is het duidelijk dat er veel werk wordt gecentraliseerd. Het gaat om de samenvoeging van kosten, en daardoor ook dikwijls om een rationalisatie. Volgend jaar zal de minister wellicht kunnen vertellen of hij bijkomende middelen nodig heeft voor de lokale werkwinkels. In deze begroting zijn voorlopig voldoende middelen uitgetrokken om de dynamiek op gang te brengen.

De werkwinkel zou het volledige basispakket voor de werkloze moeten bevatten. De werkloze zal dus op één plaats terecht kunnen voor alle nodige basisinformatie over het invullen van een vacature. Het is mogelijk dat hij ter plekke de nodige begeleiding zal krijgen, maar het kan ook dat hij wordt doorverwezen naar een interimbureau dat is gespecialiseerd in tijdelijke jobs.

T-interim kan ten volle zijn rol blijven spelen als afdeling van de VDAB. T-interim is alleen al voor de prijsvorming van de sector en voor de informatie van de VDAB erg belangrijk. In de sector van interimarbeid speelt de concurrentie volop. Op deze markt is er plaats voor iedereen.

De problemen van mobiliteit en kinderopvang horen eveneens thuis in de werkwinkel. De kosten voor verplaatsing en kinderopvang zijn immers bijkomende aspecten van het invullen van een vacature.

De rol van de VDAB is voor de minister erg belangrijk. De VDAB is in feite een regisseur, maar meer nog een informatiebeheerder. Het is de instantie die in naam van de overheid de informatie over de arbeidsmarkt beheert en er bijgevolg voor zorgt dat alle netwerken functioneren. De VDAB is dus een instantie die iedereen samenbrengt, niet een instantie die alles zelf wil doen. De dienst moet iedereen de nodige plaats laten op de drukke arbeidsmarkt. In de werkwinkel moet de VDAB open kaart spelen, ook over T-interim. De dienst mag geen informatie achterhouden. De VDAB moet zeker aanwezig blijven op de arbeidsmarkt, voor het verzamelen van informatie en voor het beïnvloeden van de sector.

De discussie over de interimbureaus is volgens de minister voorbij. Als de bureaus aan bepaalde

voorwaarden voldoen, dan worden ze erkend. De vrije markt heeft vrij spel in deze sector. Sommigen zouden van mening kunnen zijn dat T-interim niet langer in het overheidsbeleid past en moet worden stopgezet. Een voordeel van T-interim is echter dat men de prijsvorming op de markt voor de bedrijven interessant houdt. Prijsafspraken waardoor de kostprijs voor de werknemers en de bedrijven hoog wordt, moeten worden vermeden. Dit is slechts een reden waarom T-interim belangrijk is voor ondernemingen die steeds meer een beroep doen op interimkantoren. Een werknemer zal in de toekomst trouwens waarschijnlijk niet gedurende twintig jaar of meer in een zelfde bedrijf werken. Die evolutie moet volgens de minister niet worden tegenhouden want er zitten goede kanten aan.

2.2.4. Opleiding en bijscholing

De heer Laurys stelt vast dat er een paradox is op de arbeidsmarkt : enerzijds is er een tekort aan geschoolde arbeidskrachten en anderzijds is er de uitsluiting van mensen met onaangepaste kwalificaties. In de regeringsverklaring staat terecht dat vorming en opleiding moeten worden opgekrikt om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Men zou daarvoor een instrumentarium opzetten van vormings- en opleidingsinspanningen, liefst binnen de ondernemingen. Daar is volgens de heer Laurys in de begroting weinig van terug te vinden.

Voor permanente vorming en opleiding binnen de ondernemingen is voorzien in 460 miljoen frank. Dat geld is niet nieuw, maar komt van de hefboomkredieten van het departement Coördinatie. Er is ook in 600 miljoen frank voorzien voor de startbanen. Zijn dat echt nieuwe middelen voor vorming en opleiding ? Dat geld zal volgens de heer Laurys worden gebruikt als voorbereiding op de startbanen : de screening van mensen, trajectbegeleiding, enzovoort.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMING

De heer Laurys stelt dat volgend jaar er een nieuw actieplan Europese Richtsnoeren moet worden gemaakt. Dit heeft blijkbaar geen weerslag op de begroting ter zake (programma 52.4, basisallocatie 01.05). De middelen uitgetrokken in dit actieplan waren bestemd voor investeringen in opleidingen. In de toelichting bij de basisallocatie staat dat in 1998 al in 1,5 miljard frank was voorzien in het kader van de Europese richtlijnen. 900 miljoen frank wordt terug opgenomen voor de VDAB, ge-

splitst in 600 en 300 miljoen frank. Is dat misschien die 600 miljoen frank waarin men sowieso had voorzien voor 2000 ?

De minister antwoordt dat de middelen voor de startbanen wel degelijk nieuwe middelen zijn. In de inhoudelijke toelichting bij de basisallocaties 01.05 en 01.06 komt dit duidelijk tot uiting.

– Amendementen nummers 16 en 17

De Vlaamse regering dient twee amendementen in bij artikel 14, die ertoe strekken in programma 52.4 (werkgelegenheid) de basisallocaties 32.02 (uitgaven ter stimulering van permanente vorming en opleiding tussen bedrijven) en 34.01 (uitgaven in het kader van het stimuleren van de arbeidsherverdeling en de arbeidsduurvermindering) weg te laten. Zoals het Rekenhof opmerkt, hebben die basisallocaties reeds een decretale onderbouw, zodat ze niet moeten worden opgenomen in de desbetreffende decreetsbepaling.

Beide amendementen worden *aangenomen met 8 stemmen voor, bij 6 onthoudingen*.

III. INDICATIEVE STEMMING OVER HET GEHEEL

De aan de commissie toegewezen decreetsbepalingen alsmede de tabel, wat de bevoegdheden Toerisme en Werkgelegenheid betreft, worden bij indicatieve stemming *aangenomen met 8 stemmen voor en 6 stemmen tegen*.

De verslaggever,

Cis SCHEPENS

De voorzitter,

André-Emiel BOGAERT